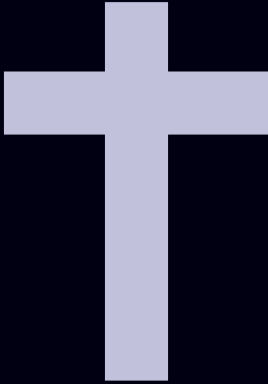

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the
Romanian language

Luka

The Gospel According to Luke in the Bayash dialect of the Romanian language

copyright © 2018 Pioneers

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

Translation by: Pioneers

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Sep 2021 from source files dated 27 Sep 2021
4f9f9ae0-0ef8-56e8-b029-fd38a1a2bfd8

Contents

Luka	1
----------------	---

Evandjelje dă pă Luka

Asta Evandjelje u skris unu om Luka kari are doktor misionar kari u putovulit ku apostol Pavle (vejs Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11) kari nu are židov. Asta ken-
vijă opisilešči kum su avut Isus, kustu aluj, ânvăcăla, čudesur, morče pă krušji, uskrnsuče dăm morc, unesenje âm nor. Una dăm mari temă dăm asta Evandjelje âj kă Isus ispunulešči obečanje kari Dimizov u dat alu Izrael âm Stari zavjet šă kă radosna vijest nuj numa dă židovur mar šă dă židovur kari nus. Âm asta Evandjelje Isus spunje dă mulči temur molitvur, Duh Svânt, fălušăjă, zahvalnost šă banj. Asta kenvijă arată kum Isus u izliječilit šă u jărtăt alu mulc ominj, alu ominj kari as re tari bičež ili opsjednuti ku demonur, sărašj, grešnici, mulči mujer. Luka asta u skris, 65. aj dă pă Krist.

Luka skrijă karči pântru Teofil dă kustu alu Isus

¹ Ka kum šćijec mulc su apukat să skriji događajur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit ântri noj. ² Orikic as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur văzut šă šje svite Isus, jej âs slugurlje alu vorba. ³ Aša šă ju mam ângăndit dăm elši pă rând să skruv kutotu pântru činji, glavni Teofile. ⁴ Aša să fij siguran šă să poc arăta šă să spuj dă ânkridală dă vorbilje dă šje u fost ânvăcat kă âj aje anume.

Ândalu spunji alu Zaharija kum su ave Ivan Krstitelj

⁵ Âm zăljiljelje kând kralj Herod vladale âm Judeja, are unu popă šje să čima Zaharija dăm svečenički rodu alu Abiji, † šă mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je să čima Elizabeta. ⁶ Amăndoj âs re âm oči alu Dimizov făr dă duvină, pravedni kă jej cănje toči zapovjedurlje šă pravilurlje alu Domnu anostru. ⁷ Jej asre făr dă kupij, daje kă Elizabeta nu puče să ajvi kupij, šă amăndoj asre tari bătărjn.

* ^{1,2} jej âs slugurlje alu vorba ili "služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj." † ^{1,5} Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc jej asre potomci alu Aron, kari are elši pop dă Izrael (vedi 2 Ljet 24). ‡ ^{1,9} Svečenicu trăbuje să acăci tamjan kari are dulšji mândru miros, dăde prinost alu Dimizov âm tota diminjaca šă dă sara pă poseban oltar âm nontru âm Hram. § ^{1,11} desna parči lok hundi ândalu are pă lok dă čast * ^{1,19} ju mes ku Dimizov âm original skrijă: "kari stă la Dimizov". Asta âj zăs ka ukor alu Zaharija. Prisutnostu alu Gabriel, kari vinji direktno dă la Dimizov, ar trăbuji să fijă dovoljan dokaz alu Zahariji.

⁸ Kând una ză, Zaharija služule ka popa alu Dimizov âm Hram, u vinjit vreme pă grupa aluj să služulaskă. ⁹ Dă pă običaju ântri pop lu izabralit ku kockă să mergă âm svetište alu Domnu să prinusulaskă miomirosur. † ¹⁰ Šă ântreg narodu ašćipta afară âm udvar šă să aruga âm vreme dă mirosur.

¹¹ Atunšje ândalu alu Domnu su năstămit âm Hram alu Zahariji dădănenći pă desna parči § dă žrtvenik hundi are miomiris. ¹² Zaharija kând u văzut pă ândal tari su ânfrikušatăsă.

¹³ Daje ândalu ju zăs: "Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, šă tu vi da numi Ivan. ¹⁴ Vi ave fălušăje šă slavlje šă mulc sur âm făluša la fătala aluj. ¹⁵ Kă jăl anume u fi mari âm oči lu Domnu anostru. Vin šă tari butură nu be. Mar âm injima alu mumăsa jăl u fi umpljet ku Duhu Svânt. ¹⁶ Mulc fišjori kari âs Izraelci sur ântoršji dă rând dă la jăl âm napoj la Domnu Dimizovu alor. ¹⁷ Jăl u meržji âm nenče alu Domnu ka vjesniku âm duhu šă âm pučere alu Ilija kari are dă kănva prorok să pomirilaskă pă kupiji ku tatusurlje, să ântorkă pă eje kari âs nevjerni să apušji mudrost dă la heje kari âs pravednă, să pripremalaskă narod pântru Domnu."

¹⁸ Ali u zăs Zaharija alu ândalu Gabrijel kari stăče âm nenče alu Dimizov: "Dă pă šje uj šči kă aje âj anume? Tu vejs kă mes aku om bătărjn šă băšăca ame âj isto âm aj."

¹⁹ Ândalu ju ântors vorba: "Numilje amnjov âj Gabrijel šă ju mes ku Dimizov* să askultă šje mu spunji, aša mes mănănat să svitesk ku činji šă săc aduk Hir fălos. ²⁰ Punji mă ureći, kând mar nu maj ânkrizut dă vorbasta šje cam spusu, tu njimika nu vi puče sviti păn šje no su dogoduli asta šje cam spus. Vorbilje šje cam spus ur fi âm pravă vremi."

²¹ Lume ašćipta afară pă Zaharija, šă să čudule šje fašji atita dobă âm svetište. ²² Kând u vinjit afară nu puče să svitaskă. Jăl svite âm znakovur šă nu puče să svitaskă njimika păn šje nu ju su ave kupilu.

Ša atunšje ur prišjepi ka u avut vizijä äm svestište.

²³ Känd u završalit vreme dä služba aluj äm Hram, Zaharija u fužjit akasä. ²⁴ Atunšje maj dä pä zäljlilje bäšäca aluj u rämas gärrjonä, ša nu jäšä afarä šinšj lunj.† Elizabetha u zäs: ²⁵ “Domnu äj ala kari u fäkut asta aku: Dimizov su ujtat pä minji ku milä ša u lot ändärät rušanje dä m oči alu ominj.”‡

Ändalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fišjoru alu Dimizov

²⁶ Šasä lunj dä känd Elizabetha are gärrjonä, Dimizov u mänat pä ändalu aluj päšči Gabrijel äm varuš äm Galileja kari sä čamä Nazaret. ²⁷ Jäl u vinjit la fatä äm pärr kä su zaručulit ku Josip kari are potomku alu Kralju David. Je sä čima Marija. ²⁸ Gabrijel u vinjit ša u zäs: “Änfälušešćici tu kari ješć izabralitä! Domnu äj ku činji! Blagoslovulitä ješć tu äntri mujer!”

²⁹ Marija are uznemirenä dä pozdravu aluj ša je u äňšjirkat sä sä ängändaskä šje značalešci. ³⁰ Ändalu ju zäs alji: “Nuc fijä frikä, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milä.§ ³¹ Punji ureci, vi rämänje gärrjonä, vi fäta fišjoru ša tu ji punji numi Isus! ³² Jäl u fi mari, ša u fi čimat Fišjoru lu Häł Maj Mari! Ša Domnu Dimizov ju da autoritet sä vladalaskä ka kralju ka kum äj predaku aluj David. ³³ Ša jäl u vladalit äm familija lu Jakov dä erikeš, ša kraljevstva aluj nu ave kraj!”

³⁴ Marija u äntribat atunšje pä ändał: “Kum poči asta fi kä ju mes fatä äm pärr!”

³⁵ Ändalu ju äntors vorba: “Duhu Svänt u vinji pä činji, ša pučere dä Häł Maj Mari cu astupa ku umbrä. Däm ala ränd Kupilu Svänt šje u fi fätat dä la činji u fi čimat Fišjoru alu Dimizov. ³⁶ Punji ureci: Rođakinja asta Elizabetha äj bätärnä ša isto u ave fišjor, kä je nu puče sä ajvi majmult, ali aku äj mar äm šasä lunj dä känd äj gärrjonä. ³⁷ Kä njimika nuj nemoguće alu Dimizov!”

³⁸ Atunšje u zäs Marija: “Da ju mä ligizesk ku asta ša fjuv ropkinja alu Domnu. Lasä fijä aša kum tu zäšj!” Atunšje ändał u fužjit dä la je.

Elizabetha u kunuskut pä kupilu alu Marija dä m injimä kä jäl äj Mesija

³⁹ Dovä tri zälji dä pä aje Marija su gätat ša u mers pä kalji, je su ängribit äm unu sat äm Judeja pä dal. ⁴⁰ Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat äm nontru ša su pozdravalit ku Elizabetha. ⁴¹ Kum u auzät Elizabetha pozdravu lu Marija u sämcät pä kupilu alji kum tari su miškat äm injimä, ša Elizabetha are pljinä ku Duhu Svänt. ⁴² Elizabetha tari u mužjit lu Marija: “Maj tari ješć blagoslovulitä tu äntri mujer, ša blagoslovulitä äj kupilu atov! ⁴³ Adišje mes aša bitnä, kä tu mama lu Domnu amnjov vinji sä mä posjetilaskä? ⁴⁴ Kä dä m momentu šje am auzät pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su miškat dä fälušäjä äm injima ame! ⁴⁵ Blagoslovljenä daje kä tu aj änkruzit kä šje Domnu cu igirit sigurno u fi!”

Marija slavalešci pä Dimizov äm kändit

⁴⁶ Atunšje Marija u zäs: “Duša ame äł slavalešci pä maj mari Domn, ⁴⁷ ša duhu amnjov sä änfälušešci äm Dimizov Spasitelju amnjov, ⁴⁸ daje kä jäl su ujtat ku milä pä minji pä poniznä ropkinja aluj, aku toci generacijurle mur čimamä blagoslovljenä, ⁴⁹ daje kä svemoguči Dimizov u fäkut mari djelur ku minji, ša numilje aluj äj svänt. ⁵⁰ Pälängä totä sämänca, Dimizov äj milos pälängä eje kari äł poštivalešci. ⁵¹ Ku mänä aluj jäl u fäkut pučernjišji lukrur. Jäl u arunkat afarä pä eje kari asre ponosnä äm sfljičilje alor ša pä eje kari asre umišljeni. ⁵² Pä heje bälour vladar lju värlji dä pä prijestolje, a pä heje kari äs ponizni lju ridikatulji. ⁵³ U ränjit pä flämänž ku mänkari bunä, a pä gäzdašji lju mäna ku mänjilje golji. ⁵⁴ Jäl u ažutat pä Izrael sluga aluj su ängänditusä dä milä aluj,*

† 1,24 Dä pä šinšj lunj, toc u vide kä äj gärrjonä. Atunšje ominji nu su akäca dä Elizabetha kä inka äj nerotkinjä.

‡ 1,25 Asta äj daje kä sämce rušanji kä je nu ave kupij. § 1,30 Tu aj aflat la Dimizov milä Idiom “aflä milost” značalešci kä benji ješć apukat dä la šjinjiva: “Dimizov u odlučulit kä cu da mila” ili “Dimizov cu aräta bunjeme aluj.”

* 1,54 Dimizov nu poči ämujta. Känd äš dušji äm firi, Dimizov sä ängädešci, aje značalešci kä Dimizov djeluvulešci dä pä obečanje šje u dat. Asta svitešci dä obečanje aluj: “u obečalit alu precu anoštri kä u fi milosrdan.”

55 ka kum u obečalit alu precu anoštri dă kănva
să fiěj pljin dă milă pălăngă Abraham šă pălăngă potomku aluj dă erikeš.”

56 Marija u rămas ku Elizabeta tri lunj atunšje su ăntorsăšă akasă.

Ivan Krstitelj su avutăšă

57 Kănd u vinjit vreme alu Elizabeti să ajvi kupil, je u fătat fišjor. 58 Šă kănd ur auzăt susjedi šă njamu kă Domnu are bun pălăngă je, jej ur vinjit una la je šă să ăm făluše ku je una.

59 Kupilu trăbuje să fiěj obrezalit pă optă (8) zuva, šă kănd or vinjit una să fakă asta, jej gănde să ăj de numi Zaharija dă pă tatusu. 60 Mumăsa u odbijilit šă u zăs: “Nu, jăl su čima Ivan.”

61 Ali jej ur zăs: “Njime dăm njamuc nu u fost čimat dă pă numiljala!” 62 Šă aša jej ăntriba ku znakur pă tatusu alu kupilula, kum su čima. 63 Zaharija u šjirut pločică dă skris šă u skris: “Ivan ăj numilje aluj!” Toc asre ămirac. 64 Šă dăm ala šas Dimizov u dăsvăkut gura alu Zaharija šă poči să svitaskă. Šă jăl dăde slavă alu Dimizov!

65 Atunšje frika u vinjit pă tot susjedu šă ăm totă parce dă Judeja păm đalur šă spunje šje su dogodulit. 66 Toc kari ur auzăt dă aje cănje ăm firi šă să ăngănde: “Šje u fi dăm ala kupil? Anume măna alu Domnuluj† are ku kupilula Ivan.”

Zaharija prorokuvulešči šjinji ăj Mesija šă Ivan

67 Zaharija, tatusu alu Ivan are pljin dă Duhu Svănt, atunšje prorokovale šă zăšje:

68 “Slava alu Domnu Dimizov alu Izrael, Kă jăl u vinjit šă să otkupilaskă pă narodu aluj!

69 Jăl u rădikat păntru noj pă spasitelju silni!‡

Dăm potomstva lu sluga amnjov la kralj David.§

70 Asta nju fost spus

1,55 Gal 3,16 † 1,66 măna alu Domnuluj ăj pučere alu Domnu: “pučere aluj are ku jăl”. ‡ 1,69 ăm original skrijă: “rog dă spasenje păntru noj”. Rog dă životinjă are simbol dă pučere alji să să potă branalaskă. Dă Mesija să svitešči ka kum ar fi jăl rog kari ari pučeri să spasalaskă Izrael ka “šjinjiva ku pučeri să nji spasalaskă.” § 1,69 ăm original skrijă: “ăm kasa alu sluga aluj David”. Kasa alu David predstavalešči familia aluj, potomci aluj.

* 1,71 Vorba “măna” predstavalešči pučeri kari rej ominj koristilešči protiv dă ominji alu Dimizov. † 1,78 Asta ăj metaforă dă điriptăči. Ajšje să svitešči dă duhovna điriptăči kari Spasitelj u da ka kum sorilje vinji afară kari svitlizešči pă pămănt. Vedi Mal 4,2. ‡ 1,79 eje kari šadi ăm tunjerikasta ăj metaforă hundî nuj duhovna điriptăči. Alu heje ominj kari lji falalešči duhovna điriptăči svitešči kă jej šadi ăm tunjerik: “ominji kari nu ščijă điriptăči”. § 1,79 kalje dă putuljală ăj metaforă dă kust kari osoba ari putuljală ku Dimizov: “să kustănj kust ku putuljală” ili “să umblănj pă kalji kari nji dušji la putuljală”.

dăm gurălje dă proroci aluj svănc dă kănva:

71 spasenje dă la dužmanji anoštri šă dăm mănĵ* kari toc nji mărzălešči.

72 Are milosrdan pălăngă precu anoštri, šă u ispunulit savezu aluj svănt.

73 ăm zakletvă kari u dat lu Abraham, alu predaku anostru:

74 să nji izbavalaskă dăm mănĵ alu dužmanĵ, să pučenj poslužulenj pă jăl făr dă frikă,

75 šă să kustănj svănt šă dirept ăm toči zălĵilje dă kustu anostru.

76 Šă tu Ivan fišjoru amnjov, tu vi fi čimat proroku alu Maj Mari Dimizov, kă tu vi meržji ăm nenće alu Domnu-luj šă să ăj đireš kalje aluj,

77 Tu vi da alu lume lu Dimizov, Hir fălos dă spasalala

šă dă jirtala dă grehurlje alor.

78 Kutotu asta ăj dă rănd dă sufljitu milos alu Dimizovu anostru, ka sorilje kari svitlizešči u vinji afară dăm nor pă noj sus†

79 u da lumină alu eje kari šadi ăm tunjerik,‡ šă ăm umbra alu morči. Nju punji pišjorilje anoštri pă kalje dă putuljală.”§

80 Ivan u kriskut šă su ămbălurit ăm duh. Kusta ăm pustinjă păn šje nu su arătat javno alu Izrael.

2

Isus su avut ăm Betlehem (Mt 1,18–25)

1 ăm aje vremi dă pă šje su avut Ivan, zapovjed u fost mănată dă la car August să fakă skritura dă stanovništvo ăm ăntragă cara. 2 Aje are elši skritura dă stanovništvo kari u fost kănd Kvirinije are vladar dă Sirija. 3 Aša toc ur merc să să prijavalaskă ăm varušu hundî pirci alor u kustat.

4 Aša Josip dām mik varuš Nazaret ām Galileja, u mers ām varuš Betlehem ām Judeja hundi su avut David daje kā jej as re njamu alu kralj David.* 5 Josip u mers akulo sā sā jivaskā dā skritura una ku Marija zaručnica aluj, kari are gārjonā. 6 Šā kum asre dām Betlehem akulo vreme u vinjit sā sā ajvi kupilu. 7 Je u avut elši fišjor, lu ānvalitālu šā lu pus ām hištalov† daje kā nu are soba pāntru jej ām fugadov.‡

Andalu najavalašči alu pastiri kā Isus Spasitelj su avut

8 Ām ala lok dā apropi dā Betlehem asre pastirur kari rāmānje afarā pā otvoreno šā pāze stadurlje alor totā nopce. 9 Šā dām turdatā su pojavalet andalu alu Domnuluj! Andalu u stat ām nence alor, šā slava alu Domnuluj lju svitlāzāt pā jej. Šā pastiri u gālbānjit ām ubraz dā frikā. 10 Ali andalu lju zās: “Nu vā fijā frikā! Ju vjuv sā vā aduk Hir fālos, dā mari fālušājā pāntru totā lume. 11 Ām varušu hundi su avut Kralj David, astās u avut Spasitelj. Jāl are Krist, Domnu! 12 Asta āj znak dā pā kari sā āl šćijec: voj vic afla pā kupilu ānvalit ām hištalov.”

13 Atunšje dām turdatā lāngā parce dā andal u vinjit mulc andej dām nor kari hvalale pā Dimizov. Šā jej slavale:

14 “Slava alu Dimizov ām nor

šā pā pāmānt putuljalā alu eje ominj kari lju izabralit.”

15 Dā pā šje ur fužit andelji dā la pastir ām nor, pastiri ur zās una la alt: “Haj aku am Betlehem, šā sā viđenj aje dā šje Domnu nju spus!”

16 Aša sur āngribit ām Betlehem šā ur aflat pā Marija, šā pā Josip, a kupilu are ām hištalov. 17 Šā känd pastiri ur vāzut pā kupil, jej sur apukatāsā sā spujā šje lju fost spus dā la andej dā kupil. 18 Toc eje kari ur auzāt šje pastiri ur spus, jej toc asre āmirac. 19 Ali Marija cānje toči vorbilje

alor ām sufljičilje alor šā mult su gāndit dā jelji.§ 20 Atunšje pastiri ur fužjit la stadurlje alor šā jej dāde hvalā šā slavā lu Dimizov dā kutotu stvarurlje šje ur auzāt šā šje ur vāzut, točno kum lju fost najavalit alor.

21 Osmā zuva känd kupilu su avut u fost obrezalit,* šā u fost čimat Isus, numilje u datā aluj dā la andal majnti dā šje Marija u rāmas gārjonā.

Isus šā Marija trābā sā mergā ām Hram

22 Šā känd u vinjit vreme alu Marija obred dā čistilalā kum are zapovjedlālā dā la zakonu alu Mojsije, Marije šā Josip ur dus pā Isus am Jeruzalem sā āl posvetilaskā la Domnu, 23 kā āj skris am zakonu alu Domnu: “Tot elši fišjor u fi posvetilitā la Domnu.” 24 Jej trābā isto sā adukā žrtvā: “Dovā grlicur ili doj tājnjirā puromb,” kum āj zapovjedalit dā la zakonu alu Domnu anostru.

Šimun u prepoznulit pā Mesija

25 Atunšje are om ām Jeruzalem šje sā čima Šimun. Jāl are pravedan šā svet šā ašćipta pā Mesija sā izbavalaskā pā Izrael† šā Duhu Svānt are ku jāl. 26 Šā Duhu Svānt majnti ju spus aluj kā no mori majnti dā šje no vide pā Mesija alu Domnu anostru. 27 Aša Duhu Svānt lu dus pā Šimun ām Hram‡ känd ur adus roditelji pā kupilu Isus ām nontru šā sā fakā obred kum are običaju dā zakonu alu Mojsije. 28 Šimun lu apukat ām mājnjilješ pā Isus, slavale pā Dimizov, šā u zās:

29 “Aku lasā pā sluga atov sā morā ām putuljalā, Domnu, kum tu aj zās,

30 kā oči amej ur vāzut spasenje ata.§

31 Asta tu aj fākut dā totā lume.

32 Asta āj lumina dā ominj* šā lji svitliza-skā alu ominj kari nus Židov, slava alu lume dā Izrael!”

* 2,4 Betlehem are mik varuš, akulo David u avut, a u fost zās kā akulo su ave šā Mesija (Mih 5,2). † 2,7 hištalov are čist, molji šā uskat ka fānu, sā fijā molji pāntru kupil mik. Marija šā Josip as re una ām aje prostorijā hundi as re živadur. ‡ 2,7 nu are soba pāntru jej ām fugadovdaje kā ur vinjit mulc ominj ām Betlehem sā sā prijavalaskā pā skritura dā stanovništvo. § 2,19 Marija cānje dā vorbilje alor šje ur spus dā kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “ām fālušājā cānje aje”. * 2,21 obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat ala židovski vjernici zāšji kā obrezanje dā fišjor āj žrtva dā roditelji kari trābā sā adukā (Lev 12,1-4). 2,23 Izl 13,2 2,24 Lev 12,8 † 2,25 pā Mesija sā izbavalaskā pā Izrael Ām original skrijā: “ašćipta utjehā dā Izrael” ‡ 2,27 ām Hram “ām udvaru dā Hram.” Numa svečenicu puće tuna ām zgrada dā Hram. § 2,30 spasenje ata “Spasalala” spunjū dā osobā kari u adušji spas-kupil mik kari āj Isus-kum Šimun cānji: “Spasitelj kari tu aj mānat”. * 2,32 lumina Asta metaforā značalešči kā kupilu u ažuata alu ominj sā vadā šā sā prišjeji pā ista način ka kum lumina ažuata alu ominj benji sā vadā.

³³ Tata ša mama alu Isus asre umpljec ku amiralā dā kutotu šje Šimun u zās dā jāl. ³⁴ Atunšje Šimun u blagoslovulit pā jej ša u zās lu Marija: “Dimizov u odredilit pā ala kupil kā pāntru jāl mulc Izraelc ur kāde ša su ridikasā.† Jāl aj odredilit sā fijā znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbacalilā ³⁵ aša u vinji pā luminā gāndurlje askunšā alu mulc, a maču či ampunžji am duša ata.”‡

Ana u prepoznulit pā Mesija

³⁶ Are isto aša proročica Ana fatā alu Fanuel kari aj dām pleme alu Ašer. Ana are tari bātārnā mujeri, je are šapči aj am brak ³⁷ ša aku aj vādojā, mar hundiva osamdeset patru aj. § Ana nu fužje dām Hram, nego služule akulo zuva ša nopće am post ša am aruguminči. ³⁸ Baš pā aje vremi Ana u vinjit, hvalale pā Dimizov, ša je spunje dā kupilu Isus alu toc kari ašcipta pā Dimizov sā otkupilaskā pā Jeruzalem.*

³⁹ Dā pā šje ur fākut Josip ša Marije kutotu šje zakonu alu Domnu u šjirut dā la jej, jej ur mers am napoj am varušu alor Nazaret am Galileja. ⁴⁰ Kupilu u kriskut ša su āmbaluritāsā, are pljin dā mudrost, ša blagoslovurle alu Dimizov asre ku Isus.

Isus svitešči ku učitelji am Hram

⁴¹ Roditelji alu Isus māržje am tot anu am Jeruzalem sā fijā akulo pā blagdan dā Pasha. ⁴² Aša känd are Isus dvanaest aj dā bātārn jāl una ku jej u mers pā blagdan ka kum stalno māržje. ⁴³ Ša känd u trikut blagdanu jej sur gātātāsā akasā, ali fār dā ščučilje alu roditelji, kupilu Isus u rāmas am Jeruzalem. ⁴⁴ Jej gānde kā aj hundiva am grupā. Jej ur trikut mari kalji totā zuva,

† ^{2,34} ur kāde ša su ridikasā Ešće vorbi značalešči: “asta kupil u fašji kā mulc ur kāde ili ur vinji dā apropi la Dimizov”.

‡ ^{2,35} MačAsta metaforā spunji dā tuga mari kari Marija u sāmčā: “Tuga ata u fi aša tari dā ču dure ka kum maču čar ampunžji am sufljit.” § ^{2,37} “osamdeset patru aj”: poči fi 1) aste are vādoja 84 aj ili 2) are vādoja kari are bātārnā 84 aj. *

* ^{2,38} sā otkupilaskā pā Jeruzalem Asta značalešči: “ala kari u otkupili Jeruzalem” ili “jāl kari u adušji blagoslov alu Dimizov u naklonost napoj am Jeruzalem”. (vedī Iz 52,9). † ^{2,49} kasa alu Tata Isus svitešči dā Hramu alu Dimizov ‡ ^{2,49} Tata amnjov Roditelji aluj trābuje sā ščiji dā svrha aluj kari Tata aluj lu mānat. Ku 12 aj, Isus, Fišjoru alu Dimizov, ščije kā Dimizov aj pravi Tata aluj (nu Josip, bārbatu alu Marija). § ^{2,51} u cānut kutotu vorbilje am sufljituš Dā kutotu šje Marija u auzāt, zāšji kā aj ka blago kari je cānje tari am sufljitu alji,

pāze, ša cānje dā aje. * ^{2,52} u kriskut am gānd ša am telāare maj kufiri ša maj bāour. † ^{2,52} ku milā dā la Dimizov ša dā la lumi Asta svitešči kum krišće duhovno ša am telā: “Dimizov al blagoslovule maj mult ša maj mult a ominji al plāšje maj mult ša maj mult.” *

* ^{3,1} 27 ili 28 aj dā pā Krist † ^{3,1} Herod, Filip Lizanije as re “tetrarsi”. Izraz “tetrah” are dužnosnik alu vladā kari re dio alu Rimsko carstvo. Tot tetrahu are pod autoritetom dā rimski car. Kraljevstvo dā Herod “Mari”, kari are kralj am vreme dā rodenje alu Isus, are podijeljeno pā patru djelur dā pā morče aluj a akulo vladale fišjori aluj ka “tetrarsi” ili “vladari četvrtine”. Tot kraju ave unu ili mišj djelovur kari sā čima provincije ka kum as re Galileja ša Samarija. ‡ ^{3,2} Ana ša Kaifa asre mar popur ili “känd Ana ša Kaifa služule una ka mari pop.” Ana are mari popā a Židovi ur nastavilit sāl pā prepoznulaskā čak ša känd Rimljani lu pus sā fijā žinjiru aluj, Kaifa, sāl am zamjenilaskā ka pā mari pop.

kapu sur apukatāsā sāl al koči antri njamu ša antri hej kari al kunošči. ⁴⁵ Kum nu lor aflat, jej ur mers am napoj am Jeruzalem ša al koči. ⁴⁶ Tri zālji dā pā aje jej lor aflat. Isus are am Hram, šade antri učitelji dā zakonu alu Mojsije, punje ureče ša lji antriba. ⁴⁷ Toc kari al punje ureče asre āmirac la fire aluj, ša la odgovurle aluj.

⁴⁸ Roditelji aluj isto aša asre tari āmirac känd lor vāzutālā akulo ša mumāsa ju zās: “Fišjoru amnjov adāšje njaj fākut asta anovā? Tata atov ša ju as renj am kari brigur dā činji, pāšči tot či kutanji!”

⁴⁹ Isus u āntors vorba: “Ali adāšje mā kutac? Nu ščijec kā ju aš trābuji sāl fjuv am kasa† alu Tata amnjov?”‡ ⁵⁰ Jej nur prišjiput šje gānde sāl lji spujā.

⁵¹ Ali Isus u mers am napoj ku roditelji am Nazaret, ša jāl lju u pus ureči. Ša mumāsa aluj u cānut kutotu vorbilje am sufljituš. § ⁵² ša am aje vremi Isus u kriskut am gānd ša am telā* ša ku milā dā la Dimizov ša dā la lumi.†

3

Služba alu Ivan šje bučazā

(Mt 3,1–12; Mk 1,2–8; Iv 1,19–28)

¹ Känd are vladavina alu car Tiberija, trajale skoro 15 aj,* Poncije Pilat are upravitelj am Judeja, Herod vladale am Galileja a Filip, fračilje aluj dā pā tata alor, vladale am Itureja ša am Trahonitida a Lizanije vladale am Abilena,† ² Ana ša Kaifa asre mar popur,‡ Dimizov u mānat porukā alu Ivan, fišjoru alu Zaharija, kari kusta am pustinjā. ³ Ša aša Ivan u mers

ām toći lokurlje pã lãngã rijeka Jordan sã propovjedãlaskã daje kã toc kari u grešãlit, a heje kari su pokajalit sã lji jarçi Dimizov grehurlje a Ivan atunšje lju buçuza. ⁴ Ka kum Prorok Izaija svite ãm kenvije aluj dã ešće vorbi: ⁵

“Graju alu unu kari mužješçi ãm pustinjã šã sã auze:

pripremilec kalje pãntru Domnu;
ravnalecã kalje!*

⁵ Lasã totã dolina sã fijã umpljetã
šã totã planina sã fijã ãm tokmã ku
alcilje,†

šã kãljilje krivã sã fijã pravã,
šã kãljilje kari nus ravnã sã fijã ravnã‡

⁶ atunšje totã lume u vide Spasenje dã la
Dimizov.”

⁷ Alu gãrmadã dã lumi kari ur vinjit la jãl
sã sã buçazi, Ivan zãšje: “Voj leglo alu otro-
vni šarpi, šinji vu upozorulit sã ãnšjirkãc
sã skãpãc dãm kazna šje u vinji pã voj?§

⁸ Arãtãc plodur dã ãnkãjalã! * Nu vã apukãc
sã vã zãšjec una lu alt: Abraham ãj tata
anostrul† Ju vã zãk: Dimizov poçi dãm
petrilješće rãdika pã kupij alu Abraham!”

⁹ Mar aku sãkure dã sudu alu Dimizov ãj
pusã sus sã taji dãm korjen ljemnu.‡ Tot
ljemnu kari nu adušji bun plod u fi tijet
ãndãrãt šã vãrljit ãm fok.

¹⁰ Gãrmadã lu ãntribat pã jãl: “Šje sã
fãšjenj atunšje?”

§ ^{3,4} Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok Izaija u skris ãm kenvija aluj. * ^{3,4} Ominji asta fãšji sã sã pokajalaskã dã grehurlje alor: “Pripremilecãvã sã auzec poruka alu Domnu kãnd vinji.” † ^{3,5} Ili “jeu u maknuli tota gropa dã pã drik.” ‡ ^{3,5} Kãnd ominji pripremilešçi driku pãntru kralj kari vinji, jej ravnalešçi kutotu šje ãj ridikat ili šje ãj ãnžjos punji sus sã fijã kutotu ravno. § ^{3,6} Iz 40,3–5

§ ^{3,7} Ivan fišje dã njimik pã ominj daje kã tražale pã jej sã lji buçazã sã lji kaznalaskã Dimizov a jej nur stat ku grehurlje: “Nu puçec sã skãpec dã la gnjevu alu Dimizov numa dakã vic fi buçuzac”. * ^{3,8} ãm original skrijã: “avec plodovur kari ãs vredni dã ãnkãjalã.” ãm asta usporedbã ponašanja alu om sã usporedulešçi ku plod. Ka kum dã la biljkã sã ašçaptã sã ajvi plod kari ãj bun primjer dã aje biljkã aša dã la om kari zãšji kã su ãnkãjit, sã ašçaptã dã la jãl sã kušçi kum Dimizov svitešçi. † ^{3,8} Ili “Noj šçenj potomci alu Abraham daje Dimizov nu nju kaznali.” ‡ ^{3,9} Sãkure ãj usporedba dã kazna kari maj šjevu su apuka: “Dimizov ãj ka omu kari u punji sãkure pã korjenu dã ljemn.” § ^{3,14} nu svedoçulec krivo protiv dã šjinjiva Ili “nu optužulec pã njime ku mišjuna numa sã kãpãtãc banj dã la jej.” * ^{3,16} Dãzljigat žnirancurlje dã sandalur are lukru alu rob.

Ivan svite kã ala kari vinji ãj maj mari, dã Ivan nuj vredan sã fijã robu aluj. † ^{3,16} ku fok “Foku” ãj usporedba ili dã 1) sud ili 2) dã čistilala. ‡ ^{3,17} vijaça. Asta ãj alat dã arunkala dã pšenicã ãm zrak a zrna dã pšenicã su odvojuli dãm pljevã. Žnurlje ãs grelji šã kadi dos a pljeva kari nuj bunã dušji vãntu. Asta alat ãj slično ka furka. § ^{3,17} “Teleku” ãj lok hundri pšenicã ãj tari mult sã sã apušji šje trãbã. “Čistilala” teleku znaçalešçi kã ãj gata ku žito: “sã završãlaskã ku žito”. * ^{3,17} Ivan svitešçi dã Krist kari u vinji sã sudulaskã ka kum jãl ar fi lukroju pã pãmãnt kari ãj spreman sã odvujalskã zrnurlje dã pšenicã dã la pljevã: “jãl cãnji furka daje kã ãj spreman” ili “jãl ãj spreman sã sudulaskã ka kum lukroju pã pãmãnt ãj spreman sã vijalaskã pšenicã”. † ^{3,19} car Herod dã rãnd kã jãl su lot una ku Herodijada bãšçãcã alu fraçisuš Herod Antipas u lãsat dã la elšì mujer aluj, su lot una ku neçãkinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fraçilje mãšçoj (vedi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om sã fijã una ku mujere alu fraçisu dakã jãl inka kustã.

¹¹ Ivan u zãs: “Dakã avec dovã kãmašã atunšje ãmpãrcãcãvã ku ala kari nari njiš una. Dakã avec mãnkari isto aša trãbã sã vã ãmpãrcãc.”

¹² Akulo asre isto šã poreznici kari ur vinjit sã sã buçežã šã jej lor ãntribat: “Uçitelju, šje sã fãšjenj?”

¹³ Ivan u ãntors vorba: “Nu maj akuljižec majmult dã kitã šje avec pravo sã locã!”

¹⁴ Šã kãtãnjilje isto lor ãntribat: “A noj? Šje trãbã noj sã fãšjenj?”

Alor lju zãs: “Nu loc ku sãla dã njime banj, njiš nu svedoçulec krivo protiv dã šjinjiva§ šã fijec zadovoljni ku plata avostrã!”

¹⁵ Lume asre aku plinj dã ašçiptalur, šã sã ãntriba ãm sufljiçilje alor, nar puçe Ivan sã fijã Mesija. ¹⁶ Ivan lju ãntors vorba alu toc: “Ju vã buçež ku apã, ali unu kari u vinji kari ãj maj bãlour da minji šã lu kari nu mes vredan sã ãj ljeg žnirancurlje aluj.* Jãl vu buçuza ku Duhu Svãnt šã ku fok.†

¹⁷ Jãl cãnji furka‡ ãm mãna aluj, šã jãl u čistili teleku§ temeljito. Jãl u akulježi fãjna ãm skladišta aluj, ali jãl u ardi jarba uskatã ãm fok šje nu sã ašçinžji.”* ¹⁸ Šã ãm mulçi poticajur svite alu lume šã alu carã dã Hir fãlos.

¹⁹ Ivan lu fãkut dã njimik pã car Herod dã rãnd kã jãl su lot una ku Herodijada bãšçãcã alu fraçisuš† isto aša šã dã alci

stvarur relji šje u fäkut Herod. ²⁰ La kutotu stvarurlje relji šje u fäkut jäl u pus maj una: jäl u änkujet pä Ivan šje bučazä äm čemicä.

*Ivan bučuza pä Isus
(Mt 3,13-17; Mk 1,9-11)*

²¹ Känd asre totä lume bučuzac dä la Ivan, Isus isto are bučuzat. Känd Isus su arugat su däs väkut noru, ²² šä Duhu Svänt u vinjit žos pä jäl am formä dä purombu šä graj däm nor u svätit: "Tu ješć Fišjoru amnjov pläkut! Tu ješć fulušuja ame!"

*Isus fišjoru alu Dimizov šä alu Adam
(Mt 1,1-17)*

²³ Aku Isus are hundiva trideset aj dä bätärn känd su apukat javno sä propovjedälaskä. Isus are cänut dä fišjoru alu Josip.

Josip are fišjor alu Eli,

²⁴ Eli are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

Levi are fišjoru alu Malki,

Malki are fišjoru alu Janaj,

Janaj are fišjor alu Josip,

²⁵ Josip are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Amos,

Amos are fišjoru alu Naum,

Naum are fišjoru alu Hesli,

Hesli are fišjoru alu Nagaj,

²⁶ Nagaj are fišjoru alu Mahat,

Mahat are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Šimij,

Šimij are fišjoru alu Joseh,

Joseh are fišjoru alu Joda,

²⁷ Joda are fišjoru alu Johanan,

Johanan are fišjoru alu Resa,

Resa are fišjoru alu Zerubabel,

Zerubabel are fišjoru alu Šealtiel,

Šealtiel are fišjoru alu Neri,

²⁸ Neri are fišjor alu Malki,

Malki are fišjoru alu Adi,

Adi are fišjoru alu Kosam,

Kosam are fišjoru alu Elmadam,

Elmadam are fišjoru alu Er,

²⁹ Er are fišjoru alu Jošua,

Jošua are fišjoru alu Eliezer,

Eliezer are fišjoru alu Jorim,

Jorim are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

³⁰ Levi are fišjoru alu Šimun,

Šimun are fišjoru alu Juda,

Juda are fišjoru alu Josip,

Josip are fišjoru alu Jonam,

Jonam are fišjoru alu Elijahim,

³¹ Elijahim are fišjoru alu Meleja,

Meleja are fišjoru alu Mena,

Mena are fišjoru alu Matata,

Matata are fišjoru alu Natan,

Natan are fišjoru alu David,

³² David are fišjoru alu Jišaj,

Jišaj are fišjoru alu Obed,

Obed are fišjoru alu Boaz,

Boaz are fišjoru alu Sala,

Sala[‡] are fišjoru alu Nahšon,

³³ Nahšon are fišjoru alu Aminadab,

Aminadab are fišjoru alu Admin,

Admin are fišjoru alu Arni,

Arni[§] are fišjoru alu Hesron,

Hesron are fišjoru alu Peres,

Peres are fišjoru alu Juda,

³⁴ Juda are fišjoru alu Jakov,

Jakov are fišjoru alu Izak,

Izak are fišjoru alu Abraham,

Abraham are fišjoru alu Terah,

Terah are fišjoru alu Nahor,

³⁵ Nahor are fišjoru alu Serug,

Serug are fišjor alu Reu,

Reu are fišjor alu Peleg,

Peleg are fišjor alu Eber,

Eber are fišjor alu Sala,

³⁶ Sala are fišjoru alu Kenan,

Kenan are fišjor alu Arpakšad,

Arpakšad are fišjor alu Šem,

Šem are fišjor alu Noa,

Noa are fišjor alu Lamek,

³⁷ Lamek are fišjoru alu Metušalah,

Metušalah are fišjoru alu Henok,

Henok are fišjoru alu Jered,

Jered are fišjoru alu Mahalalel,

Mahalalel are fišjoru alu Kenan,

³⁸ Kenan are fišjoru alu Enoš,

Enoš are fišjoru alu Šet,

Šet are fišjoru alu Adam,

a pä Adam Dimizov u stvorulit.

4

*Draku äňšjarkä pä Isus
(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)*

¹ Isus, pljin dä Duh Svänt su äntors däm rijeka Jordan, šä äľ dušje Duhu pä m pustinjur* ² četrdeset zälji, hundi u fost äňšjirkat dä la draku. Äm zäljiljelje nu u mänkat njimika, šä känd u vinjit do kraja jäl are flämänd.

‡ 3,32 Sala, Sala Orikik ave grčki rukopis kari skrije: "Salmon, Salmon". § 3,33 Admin, Admin ... Arni, Arni

Orikik ave grčki rukopis kari skrije numa "Aram, Aram".

* 4,1 "Pustinjä" äj lok hundi nuj apä nus ljemnji; njime

nu kustä akulo.

³ Draku ju zäs atunšje: “Dakä ješć tu Fišjoru alu Dimizov zapovjedalešći alu petrilješeće sä sä fakä pitä.”

⁴ Isus ju äntors vorba: “Skris äj äm sväntä kenvija: ‘Lume nu kustä numa däm pitä.’”

⁵ Draku lu dus pä jäl pä planinä naltä, šä äm unu moment draku ju arätat aluj kutotu kraljevstvo dä svet. ⁶ Šä draku ju zäs aluj: “Ju cuj da kutotu pučeresta šä mändremesta kari äj datä mijä, šä ju pot da alu šinji gändesk. ⁷ Känd čaj klanjali la minji, ju caš da kutotu cijä.”

⁸ Isus ju äntors vorba: “Skris äj äm sväntä kenvija: ‘Alu Domnu, Dimizovu atov numa klanjalešćici šä pä jäl sluzulešći!’”

⁹ Dä pä aje draku lu dus äm varuš Jeruzalem šä lu pusälä pä maj nalt lok dä Hram. Atunšje ju zäs aluj: “Dakä ješć tu Fišjoru alu Dimizov, seri žos! ¹⁰ Kä äj skris äm sväntä kenvija:

‘Jäl u zapovjedali alu andelji aluj sä či päzaskä’,

¹¹ šä ‘ču dušji pä mänä sä nu či luvešč ku pišjorilje äm peträ.’”

¹² Isus äntoršji vorba: “U zäs äj äm sväntä kenvija:

‘Nu äňšjirka pä Domnu Dimizovu atov!’”

¹³ Atunšje känd u trikut draku ku toći äňšjirkalurlje, lu läsat pä jäl pä una vreme.

*Isus sä äntoršji napoj äm Galileja
(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)*

¹⁴ Isus meržji äm napoj äm lok dä Galileja äm pučere lu Duh, šä vorbi dä jäl sor apukat sä kružulaskä päščitot äm aje regijä. ¹⁵ Jäl äňväca äm sinagogurlje alor šä toc äľ slavale.

*Isus are mänat däm sinagoga
(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)*

¹⁶ Jäl u vinjit äm varuš dä Nazaret, hundi jäl u kriskut šä pä običaju aluj, jäl u mers sämbäta äm sinagogä. Šä su skulat sä čitalaskä. ¹⁷ U datä la jäl svitak† dä la proroku Izaija, a jäl u däs vkut svitku šä u aflat lok hundi skrijä:

¹⁸ “Duhu alu Domnuluj äj pä minji dasupra.

Däm ala ränd jäl mu izabralit‡ pä minji sä vä propovjedalaskä Hir fälos la särašj.

Jäl mu mänat pä minji sä spuj alu hej šje äs ljigac kä poči sä fijä däs väkuc

šä lu orb kä poči sä vadä

šä sä de slobodä alu hej tlačalic,

¹⁹ šä sä proglasalesk anu pljin dä milä alu Domnuluj.”

²⁰ Isus u äňcis svitku šä u dat äm napoj la pomočniku šä u šäzut. Šä toc ku oči äm sinagova u mucät pä jäl. ²¹ Su apukat sä äňveci: “Astäs asta sväntä karči, kari ac auzät ku urečilje avoštři, su ispunulitäsä.”

²² Jej toc sä ämira la toći vorbilje dä milä šje kädä dä pä gura aluj. Šä jej su äňtribat: “Nuj jäl fišjoru alu Josip?”

²³ Jäl lju zäs: “Äj una izrekä kari sigurno ac pripunji pä minji. A šä meržji: ‘Doktoru, äňträmäci pä činji sängur!’ Kutotu aj fäkut, kum anj auzät, äm varuš dä Kafarnaum, fä šä aišje, äm kraju atov!” ²⁴ Šä jäl u zäs: “Anume, ju vä zäk niti unu prorok nu u fost äm benji apukat äm kraju aluj.

²⁵ Anume, ju vä zäk, känd äm doba alu proroku Ilija äm Izrael, noru are äňcis a ploje nu kädä tri aj šä šinšj lunj šä are mari fomi päm totä pämäntu šä asre mulči vädojur äm Izrael. ²⁶ Tot Ilija nu u fost mänat la njišj unu däm jej osim la vädoja äm Sarfata dapropi dä varušu Sidon.

²⁷ Isto aša äm vreme dä prorok Elizeja asre mulc gubavcur äm pämäntu dä Izrael. Šä njiš unu däm jej nor fost čistilic osim Naamana Sirijaca.”

²⁸ Känd ur auzät, toc äm sinagogä asre tari mirgiš, ²⁹ jej sur skulat sus šä lur mänatulä afarä däm varuš. Jej lur dus pä jäl pä maj nalt đal pä kari are varušu fäkut, äm namjerä sä äľ ämpingä žos sä äľ amori. § ³⁰ Ali jäl u fužjit äňtri jej šä u mers pä kalje aluj.

*Isus u mänat afarä pä drak däm omula
(Mk 1,21-28)*

³¹ Jäl u mers žos äm Kafarnaum äm varuš dä Galileja. Šä akulo sämbäta äňväca. ³² Lume asre ämirac la äňväcalä aluj daje kä vorba aluj asre pljinji dä pučeri.

³³ Unu däm ominjije äm sinagogä ave rov duh äm jäl, aje are drak. Šä jäl u

4,4 Pnz 8,3   4,8 Pnz 6,13   4,10 Ps 91,11-12   4,11 Pnz 6,13   4,12 Pnz 6,16   † 4,17 “Svitak” značalešći kä äj skris karči pä pelji dä vakä. ‡ 4,18 Točno značalešći “pomazalit ku uloj”. 4,19 Iz 61,1-2
4,26 1 Kr 17,8-16   4,27 2 Kr 5,1-14   § 4,29 Lume däm Nazaret asre tari uvredljivi daje kä Isus lji spunje däm karče sväntä hundi Dimizov lji äžuta lu hej šje nu kunušći karče sväntä dä kit numa la židovur.

mužjit ku graju glasnik: ³⁴ "Al Tu Isus dām Nazaret, šje gāndešći dā la noj? Aj vinjit sā nji uništilec? Ju ščuv benji šjinji ješć tu, tu Svāntu alu Dimizov!"

³⁵ Isus lu lot pā frikā šā ju zās: "Fi putuljit! Hajde afar dām omusta odma!" Drakula lu vārljit pā omula žos ām nenće alu toc šā u jāšāt afarā, šā njimik nu ju fākut.

³⁶ Eje kari ur vāzut asre tari āmirac šā zāšje una lu alt: "Šjefāldā vorba āj asta? Ku autoritet šā ku pučeri šā relji duhovur jašā afarā pā vorba aluj!" ³⁷ Hiru dā jāl u mers ām tot kotu dā regijā āntragā.

Isus ozdravalešći pā sokra alu Petar
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ Kānd u fužjit dām sinagogā jāl u mers la Šimun akasā. Akulo asre sokra alu Šimun ām pat bičagā ku fok mari ām je. Šā jej lor āntribat pā jāl sā āj ažuči. ³⁹ Isus u mers la je u lot pā frikā pā foku šā foku u lāsatu. Je odma su skulatāsā šā su apukat sā lji poslužulaskā.

Isus ozdravalešći pā mulc

⁴⁰ Mar kānd sā slābuze sorilje žos* toc kari ave njam šā urtaš dām mulči bičišugur lgor adus la jāl. Šā jāl lju āntrimat aša dā jāl punje mānjilje aluj pā jej unu pā kiči unu. ⁴¹ Mulc dām jej ave drašj ām jej šā kum jāše afarā, drašjije dām jej mužje: "Tu ješć Fišjoru alu Dimizov!" Ali jāl lju rāspitā šā nu lji dāde sā svitaskā kā jej šćije ka jāl āj Krist.†

Hir fālos sā širelešći pām Judeja
(Mk 1,35-39)

⁴² Mar kum vinje zuva jāl u fužjit dām kasā pā lok pustulot. Gārmadā dā lumi āl kuta, šā kānd lor aflatā gānde sā āl cājā sā nu fugā dā la jej. ⁴³ Ali Isus lju zās: "Ju trābā sā mā duk ām alčilje varušur sā spuj Hir fālos dā kraljevstva alu Dimizov.‡ Dām asta rānd am fost mānat pā pāmānt."§ ⁴⁴ Šā aša u mers sā propovjedalaskā pām sinagogur ām Judeja.

5

Isus u čimat pā Šimun, Jakov šā pā Ivan
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

¹ Ām una zā Isus stāće lāngā Genezaretsko* jezero, kānd gārmadā sā astrānžje la jāl sā audā vorba alu Dimizov. ² Jāl u vāzut doj čamcur kum asre pā mal rāžāmac, kari u lāsāt ribari kānd āš čistile mrežurlje. ³ Jāl u tunat ām čamac kari are alu Šimun, šā lu āntribat sā āl āmpingā maj ām sus dā la mal. Atunšje jāl u šāzut žos šā su apukat sā ānveci pā gārmadā dā lumi.

⁴ Kānd u fost gata ku ānvācala, jāl u zās alu Šimun. "Āmpinži ām maj adānkā apā šā slābuzāc mrežurlje ām apā." ⁵ Šimun ju āntors vorba aluj: "Domnu luj, anj lukrat totā nopće šā njimik nanj apukat: ali pā vorba ata ju uj slābuzāc mreža ām napoj ām apasta." ⁶ Kānd u fākut aša jej u apukat mari boglā dā pešč, atit dā mreža kit nu puknje. ⁷ Jej ur mužjit la urtašji alor dā pā alčilje čamcur sā lji ažuči; jej ur vinjit, šā umpljet dovā karur dā pešč dā maj šjeva sā āntupe.

⁸ Kānd u vāzut Šimun Petar aje jāl u kāzut la pišjorilje alu Isus šā u zās: "Maknalešćići dā la minji, Domnu, kā ju mes grešnā om!"† ⁹ Frikā delj svāntā u kāzut pā jej šā pā ominj šje ur vinjit sā lji ažuči, kānd ur vāzut kic pešč ur apukat. ¹⁰ Isto aša asre āmirac Ivan šā Jakov, jej asre Zebedejevi fišjori šā urtašji alu Šimun. Ali Isus u zās alu Šimun: "Nuc fijā frikā. Dā aku, maj menkulo tu vi apuka pā ominj!"‡

¹¹ Aša jej ur adus karurlje dā apā pā mal, ur lāsāt kutotu šā lor sljedilit pā jāl.

Isus ozdravalešći pā om ku gubā
(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

¹² Isus are ām unu dām varušurljelje. Om pljin dā gubā lu vāzutulā pā jāl šā su arukānt pā dīnučiš ām nenće aluj šā sā aruga la jāl: "O Domnu, dakā numa tu vuješć, tu mā poc čistili."

¹³ Isus u māčāt māna aluj šā lu taknilit, šā u zās: "Ju gāndesk. Fi čistilit!" Šā odmah guba lu lāsāt. ¹⁴ Atunšje lu purunšjitulā sā nu spujā alu njime, čar asta sā fakā: Elši sā mergā la popā šā sā sā areči, dā pā aje, dā dokaz dā vražā, vi trābuji sā adušj žrtvā dā čistilalā ka kum Mojsije u zapovjedālit.

¹⁵ Svat dā jāl su širilit maj pā dāparči, aša dā gārmadā dā lumi ur vinjit sā pujā

* 4,40 Sāmbāta sā apukā dā jer kānd sorilje kadī žos pā nām adauza kānd sorilje kadī žos. † 4,41 Točno značalešći "pomazalit ku uloj" šje značalešći "Izabralit". ‡ 4,43 Kraljevstvo značalešći pā asta lok āj hundi ominji ānkredi ām Dimizov. § 4,43 Dimizov u dat zadatak sā spujā dā jāl šā lu mānat pā Isus pā pāmānt * 5,1 Genezaretško jezero āj isto šā Galilejsko jezero. † 5,8 Šimun u vāzut ku Isus āj svānt. ‡ 5,10 Šimun u sviti dā Isus la ominj. 5,14 Lev 14,2-32

ureći la jăl, šă să fiĵă ozdravalic. ¹⁶ A jăl să tărăje pã lok pustulot šă sã posvetilaskã la aruguminći.

Pučeri alu Isus sã jerći grehurlje
(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

¹⁷ Ām una zã, Isus ânŵãca, ave Ām nenći pã mulc farizej šă učitelj dã zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dãm toći kumpãnjilje dã Galieja šă Judeja šă dãm Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus sã ozdravalaskã pã bičež. ¹⁸ Atunšje šjeva ka ominji ur vinjit šă adušje pã om kari nu puće sã umblji. Šă jej gãnde sã Āl adukã la Isus. ¹⁹ Ali nu are lok pã hundi sã Āl adukã Ām nontru dã gužva mari. Aša jej sur urkatãšã pã krov šă lor slãbuzãt Ām nontru pãm krov ku pat dã tot la dã dã nenče alu Isus.

²⁰ Kãnd u vãzut ânkridała alor, jăl u zãs aluj: "Omulji, grehurlje atelji Ās jirtãci."

²¹ Pã ešće vorbi farizeji šă učitelji dã zakonu alu Mojsije sã gãnde: "Šjinji Āj omusta šje svitešći aša protiv dã Dimizov? Šjinji osim dã Dimizov poći sã jerći grehurlje?"

²² Isus šćije šje sã gãndešći, šă jăl lju zãs: "Adãšje vã ântribãc ešće stvarur Ām sufliĵičilje avoštři? ²³ Šje Āj maj ušuri dã zãs: 'Grehurlje cis jirtãci!', ili sã zãšĵ: 'Skolãci šă umblã?' ²⁴ Ali numa sã šćijec kã Fišjoru alu Omu ari autoritet aišje pã pãmãnt sã jerći grehurlje. Dakã zãk alu fišjoru kari nu poći sã umblji: 'Skolãci, jec patu šă dući akasã!'"

²⁵ Šă odma su skulatãšã šu lot patu pã šje are pã košći, šă u fužjit akasã, šă pã kalji slavale pã Dimizov. ²⁶ Šă toc akulo asre Āmirac, šă jej slavale pã Dimizov. Šă ku Āmiralã svite: "Astãš anj vãzut šjeva tari mari!"

Levi (Matej) sljedilešći pã Isus
(Mt 9,9-13; Mk 2,13-17)

²⁷ Dã pã aje Isus u jišãt afarã šă lu vãzutulã pã carinik^š šje sã čima Levi,* jăl šãde Ām carinarnicã. Isus u zãs: "Sljedilešći mã

pã minji!" ²⁸ Šă jăl su skulat u lãsat kutotu, šă lu sljedilit.

²⁹ Atunšje Levi Ām kasa aluj u fãkut mari slavãlãlã pãntu jăl; ku jej šãde mulc carinici šă alci la masã. ³⁰ Farizeji šă učitelji dã zakonu alu Mojsije, sur apukat sã gumunjaskã kapu su apukatã sã svitaskã alu učenikurlje alor: "Adišje mãnkãc šă bijec ku carinici šă ku grešnici?"

³¹ Isus u Āntors vorba: "Eje kari Ās sãnãtoš nu trãbã pã doktor, numa aluje kari Ās bičež. ³² Ju nam vinjit sã čem šă sã Āntork pã pravedni, nego pã grešnã."

Usporedbur dã post
(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

³³ Jej atunšje jarã u zãs: "Učenci alu Ivan šă alu farizejilor postulešći mulći rãndur šă sã arogã, ali učenici atej mãnãnkã šă be. Adãšje Āj aša asta?"

³⁴ Isus u Āntors vorba: "Pučec sã punjec pã gošć dã nuntã sã postulaskã kãnd Āj mladoženja ku jej? ³⁵ Ali u vinji zã kãnd mladoženja u fi lot Āndãrãt dã la jej, šă kãnd u vinji vreme jej ur postuli."

³⁶ Jăl lju spus dã una uspredbã: "Njime no rupi um dãrab dã la novã colã šă su kãrpaskã pã bãtãrnã, kãnd ar fašji aje, pã haj novã colã ar ave gaurã, a alu haj bãtãrnã nar pasali dãrãbu dã la novã col. ³⁷ Njime nu varšã nov vinu Ām bãtãrnã šă mari čuturica,[†] nov vinu ar puknji Ām čuturica šă sar vãrsa vinu, a čuturica ar propadnuli.[‡] ³⁸ Nov vinu trãbã sã fiĵã vãrsãt Ām novã čuturica[§]. ³⁹ Šă njime dã pã šje u be vin bãtãrn nu gãndešći sã be nov, kã zãšĵi: 'Bãtãrn Āj dãstul dã bun.'"^{*}

6

Isus Āj Domnu dã sãmbãta
(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

¹ Un datã pã zuva dã sãmbãta Isus trãšje pãm šjeva ka polĵã dã pšenicã. Učenci aluj ur skos pšenicã šu u ribile ku mãnjilje šă mãnka. ² Ali orikic dã farizej ljur zãs alor:

§ 5,27 Židovi mrzãle pã poreznici daje kã poreznici asre Židovi kari Ās izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilit pã Izrael. Ešće poreznici as re nepoštени ur furat banj alu Izraelci. * 5,27 Levi Āj ista osobã šje Āj šã Matej. † 5,37 Čuturica Āj pelji dã la birkã ili dã la kecã hundi sã bagã strugur šă atunšje sã fašji vin. ‡ 5,37 Kãnd nov vinu su ânãkrit ar krišće, ar rupe bãtãrnji čuturicurlje kã nar puće maj sã sã mãcaskã. § 5,38 Strugulje kãnd sã punji Ām čuturica atunšje krešći una ku pelje dã životinjã šă atunšje sã fašji Ām vin. * 5,39 Asta svat spunji dã ânŵãcala kum bãtãrnji ânŵãca ku hej kari vodulešći sã ku Isus kum ânŵãca. Aje Āj kã ominji kari Ās ânŵãcac pã ânŵãcala bãtãrnã, nari vojã sã sã ânŵãci novi stvarur šje Isus ânŵãcã. 6,1 Pnz 23,25 * 6,2 Farizeji cãnje kã maj mik lukru ku mãnjilje sã trljãlešć fãn Ām zuva dã sãmbãta Āj protiv zakon. 6,3 1 Sam 21,1-6

“Adășje fășjec šjeva šje nu aj ku zakonu am tokmã pã zuva dã sãmbãta?”*

³ Isus ju antors vorba: “Nac čitalit am Svãntã kenvija, šje u fãkut David kãnd are jãl šã učenici aluj flãmãňš? ⁴ Kum ur tunat am kasa alu Dimizov, David šã u lot pita kari are pusã ändãrãt dã žrtvã, kari čar poči popa sã mãnãšji, šã su umpãrcãt dãm pite ku urtašji?” ⁵ Atunšje jãl lju zãs alor: “Fišjoru Omuluj aj Domnu dã sãmbãta.”

*Isus u ozdravalit mãnã njimurogã
(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)*

⁶ Pã alta zuva dã sãmbãta jãl u mers am sinagogã šã su apukat sã änvenci. Akulo are om alu kari are mãna njimurogã.† ⁷ Šã učitelji dã zakonu alu Mojsije šã farizeji sã ujta pã jãl sã vadã dakã lu äñtrimalã jãl pã zuva dã sãmbãta. Šã jej dabe šjeva ašćipta sã fakã krivo sã potã sã svitaskã protiv dã jãl. ⁸ Jãl šćije šje sã gãndešći, šã u zãs alu omuluje ku mãna njimurogã: “Skolãci šã hajd dã dã nenci.” Jãl su skulat šã stãće akulo.

⁹ Isus atunšje u zãs alor: “Ju gãndesk sã vã äntreb, aj benji sã fašj benji pã zuva dã sãmbãta, ili relji? Sã spasalaskã kustu ili sã uništilaskã?” ¹⁰ Atunšje su ujtat okolo pã tot omu, šã jãl u zãs alu omuluje: “Mãcešćic mãna!” Jãl u fãkut aša, šã mãnã ju fost sãnãtosã ka hajelantã. ¹¹ Ali jej asre tari mirgiš šã sur apukat sã svitaskã šje sã fakã alu Isus.

*Isus aš akulježi pã apostoli aluj
(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)*

¹² Una zã u mers pã planinã sã sã arožji, šã jãl u fost akulo totã nopće am aruguminći la Dimizov. ¹³ Haje zua jãl u čimat pã dvanaest (12) učenikur la jãl pã kari lju akuljes šã lju čimat apostoli. ¹⁴ Ešće asre:

Šimun pã kari lu čimat Petar, šã

fraćisu Andrija,

Jakov šã

Ivan,

Filip šã

Bartolomej;

¹⁵ Matej šã

Toma,

Jakov fišjoru alu Alfej šã

Šimun čimat Revan,

¹⁶ Juda fraćisu lu Jakov šã

Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

*Isus svitešći dã nagradur šje u fi
(Mt 4,23-25; 5,1-12)*

¹⁷ Kum vinje ku jej am napoj žjos, jãl u stat pã čistinã dã dal hundi asre grupa dã učenici aluj šã mari gãrmadã dã lumi sur akuljesãšã, jej ur vinjit dãm Judeja šã dãm varuš Jeruzalem šã dãm Tir šã Sidon varušurlje lãngã more. ¹⁸ Jej ur vinjit šã ãl punje ureći, šã sã fijã ozdravalic dãm bičišugurlje alor. Isto aša u ozdravalit pã heje kari ave relji duhovur am jej. ¹⁹ Mulc gãnde sã pujã mãna pã jãl daje kã pučeri fužje dãm jãl šã puće pã toc sã lji isc-ljelilaskã.

²⁰ Atunšje su ujtat am oć pã učenici aluj šã u svãtite:

“Äñfãlušãcãvã voj kari šćec sãrašj

kã kraljevstva alu Dimizov aj avostrã.

²¹ Äñfãlušãcãvã voj kari šćec flãmãňš,

kã vic fi sãtuj.

Äñfãlušãcãvã voj kari plãňžjec,

kã voj vic rãdi.

²² Äñfãlušãcãvã voj kari šćec mãrzãlic,

rušunac šã mãnac ku relji

dã rãndu alu Fišjoru Omuluj.

²³ Kãnd u vinji zue, äñfãlušãcãvã šã sãrec pãm sus dã fãlušãjã. Kã sigurno nagrada avostrã u fi mari am nor. Haleluja! Nus are aša šã proroci tretiralicã dã la mošurlje alor!

²⁴ Ali jao avovã, kari šćec gãzdašj,

kã ac apukat utjehã!

²⁵ Jao avovã kari šćec sãtulj,

kã voj vic fi flãmãňš.

Jao avovã kari aku rãdec,

kã voj vic žalali šã plãňžji!

²⁶ Jao avovã dã kari toc benji svitešći, aša isto fišjec pã mišjinjoš prorokur, mošurlje alor kari aša fišjec.”

*Isus änvacã sã plãšjenj pã dužmanji
anoštri*

(Mt 5,38-48; 7,12)

²⁷ “A voj kari mã punjec ureći, vã zãk: ‘Plãšjecãvã pã dužmanji avostrã. Fãšjec benji alor kari vã mãrzãlešći.

²⁸ Blagoslovulec pã eje kari vã blastãmã! Arugãcãvã dã eje kari relji vã kivinješći.

²⁹ Hãl kari či luvẽšći pãšći una parći dã ubraz, ämbijã šã haje parći atunšje. Šã alu hãl kari ac je šuba nu branalec sã äc je šã kãmaša. ³⁰ Dã alu toc, šje šjeri dã la činji.

Dakã je šjinjiva šjeva šje äj atov, nu šjire sã ac ðe am napoj. ³¹ Aša maj, fãšjec alu altora kum ac gãndi sã vã fakã avovã.

³² Dakä pläšjec numa pä eje kari vä plašji pä voj, šjefäldä hvalä vic kápäta? Ka šä čak šä grešnici plašji pä eje kari lji plašji pä jej. ³³ Šä däkä fäšjec numa benji alu eje kari fašji vovä benji, šjefäldä hvalä vic kápäta? Čak šä grešnici fašji aje. ³⁴ Dakä dädec kečinj alu alor dä la kari aščiptäc sä vä äntorkä äm napoj, šjefäldä hvalä vic kápäta? Čak šä grešnici dä kečinj alu grešnici sä potä äm napoj sä kepiči kit lju dat.

³⁵ Pläšjec pä dužmanji avoštři, ažutäcälji šä dädec kečinj, ali nu aščiptäc sä vä äntorkä äm napoj. Atunšje voj vic kápäta mari nagradä šä voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari[‡] Dimizov[§] daje kä jäl aj bun alu nezahvalni šä alu ubraznjiš. ³⁶ Fijec miloš kä jäl Tata däm nor äj pljin dä milä.”

Isus nji änvacä kum sä izabralenj bun učitelj

(Mt 7,1-5)

³⁷ “Nu sudulec pä njime, šä njime nu vu suduli pä voj. Nu osudulec pä njime, šä njime nu vu osuduli! Jirtäc šä vu fi jirtat. ³⁸ Dädec šä vu fi dat bunä merä astränsä, zdränšinatä šä tari multä u fi värsatä äm saku avostru.* Kä ku ista mjerä šje voj dädec vu fi datä.”

³⁹ Jäl lju spus izrekä: “Poči unu orb sä adukä dä mänä pä altu om orb? Nar käde jej amändoj äm gropä? ⁴⁰ Učeniku nu poči fi maj mari dä učitelju. Jäl u fi ka učitelju aluj känd su vježbäli dästul dä benji.†

⁴¹ Adäšje vä ujtäc tot la cupljigä äm oču alu urtaku, a äm oču atov nu ves därab dä ljemnu? ⁴² Kum poc zäšji alu urtaku: ‘Lasämä sä skot cupljigä däm očuc’, känd nu ves däräbu mari dä ljemnu äm oču atov? Licemjeru, elši skočec däräbu dä ljemnu däm očuc, kapu vi puče maj benji sä skoc cupljigä däm oču alu urtaku.”

Isus änvacä šje svitenj äj äm sufljit

(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ “Tot bun ljemnu ari bun plod, šä tot ljemnu kari nuj bun, fašji nu bun plod.

⁴⁴ Tot ljemnu äj kunuskut dä pä plod šje fašji. Aša lume nu akulježi smokvur ili strugur däm märšunj.[‡] ⁴⁵ Om bun fašji bunji stvarur daje kä ari bunä sufljit, ali hej rov fašji stvarur relji daje kä sufljitu lji rov. Gura svitešči, däm šje ci sufljitu pljin.”

Om kari äj mudar askultä šje Isus änvacä
(Mt 7,24-27)

⁴⁶ “Šä däšje mä čimac: ‘Domnu! Domnu!’, a nu fäšjec šje vä zäk? ⁴⁷ Ju vuj spunji kum äj om kari vinji la minji sä puji ureči la vorba ame, šä askultä: ⁴⁸ Jäl äj ka omu šje u gradalit kasa šä u kapalit adänkä sä pujä temeljurlje pä peträ. U vinjit poplava šä u luvit apa äm kasa šä njiš nu su zdränšjinat daje kä are benji gradalitä. ⁴⁹ Ali ala kari auzät šje am zapovjedalit a nu fäkut aje ka omu šje u gradalit kasä pä pämänt fär dä temelj. Atunšje u luvit apa äm kasä, su räsäpit däm turdatä šä u fost rästunatä dokraja šä čar gunojä u rämäs.”

7

Isus u ozdravalit pä sluga alu stotnik

(Mt 8,5-13; Iv 4,43-54)

¹ Känd u fost gata ku svatu šje svite alu lumi, jäl u mers äm varuš dä Kafarnaum.

² Akulo are stotnik* kari ave sluga pä kari äl cjenile šä kari are aša bičag dä are pä morči. ³ Stotnik u auzät dä Isus† šä u mänat pä orikic Židov[‡] kari asre glavni la jäl, šä sä sä arožji, sä vijä sä äntremi pä sluga aluj. ⁴ Jej ur vinjit la Isus šä sä aruga tari la jäl sä vijä. Jej u zäs: “Omusta anume zaslužulešči sä fašj aje päntru jäl ⁵ daje kä plašji pä narodu anostru, šä jäl äj ala kari u fäkut sinagogä päntru noj.”

⁶ Isus u mers ku jej. Šä jäl no mers dāparči dä la kasa, känd stotnik u mänat pä urtašji aluj sä zäkä: “Domnu, nu či činji sä vij äm kasa ame kä ju nu mes vreden sä vijä tu däsuv krovu amnjov!§ ⁷ Kä njiš ju nu mä smatraläsk kä mes vreden sä vjuv la činji. Aša numa zä vorba dä pä loku hundü ješč šä sluga amnjov u fi äntimat.

‡ 6,35 Maj Mari Dimizov značalešči kä jäl äj tari mari šä glavni. § 6,35 voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari Dimizov dakä či ponašalešc ka Dimizov. * 6,38 Isus dä primjer kum känd kumpir šjeva häl kari vindi cu da maj mult dä kit šje aj pälčit. Kit tu daj altora, Dimizov cu da maj mult. † 6,40 Omu träbä sä fija tari oprezan känd äš je pä učitelj, kä jäl u fi atunšje kä učitelju. Dakä učitelju krivo änvacä daje kä äj duhovno orb, u fi prevaren šä učeniku.

‡ 6,44 Ponašalala alu om aratä šjefäldä äj om, šjefäldä äj sufljitu aluj. * 7,2 Stotnik äj rimski vojnik kari zapovijedalešči alu 100 vojnikur. † 7,3 Stotnik u auzät kä Isus u iscjelilit pä mulc ominj, šä kä aj dapropi, kä sä äntors äm Kafarnaum. ‡ 7,3 Isus are Židov a stotnik nu are, a stotnik gände kä Isus ar punji ureči la molbä dakä židovi lor äntriba. Anume, Židovi šä rimski vojnici asre neprijatelj. § 7,6 Židovi nar tuna äm kasa alu hej kari nus Židov sä nu fija neprihatlivi la Dimizov.

⁸ Kã šã ju mes kãtãnã kari trãbã sã apukã zapovjedur dã la vođa amnjov, ka kum am kãtãnj dãsupã minji kari trãbã sã mã askulci. Ju kãnd zapovjedalaskã alu unu: 'Duçi!', šã jãl merži, šã alu aluje: 'Hajdi!', šã jãl vinji, šã alu sluga amnjov kãnd aj zãk: 'Fã astal!', šã jãl fašji.*

⁹ Kãnd Isus u auzãt aje šje u zãs, jãl su ãmirat, šã su ãntors la gãrmadã šje ãl sljedile šã jãl lju zãs: "Ju vã zãk kã njiš pã unu Židov dãm Izrael nam aflat ku dãstafel vjerã!"[†] ¹⁰ Kãnd heje mãnac dãla stotnik su ãntors akasã, jej or aflat pã sluga sãnãtos.

Isus u skulat pã om mort

¹¹ Dã pã aje, Isus u mers ãm varuš šje sã çamã Nain.[‡] Uçenici aluj šã gãrmadã dã lumi umbla dã pã jãl. ¹² Ali kum ur vinjit dã apropi la uša dã varuš, u vãzut kum dušje pã om mort sã ãl ãngropi. Mumãsa alu omula mort are vãdoja, šã je ave çar unu fišjor. Šã la mãmãnçi mãržje multã lumi.

¹³ Kãnd u vãzutu Domnu, jãl ave milã, šã ju zãs: "Nu plãnžji." ¹⁴ Atunšje jãl u pus mãna pã kãrpašo,[§] šã ominji šje ãl dušje u stat. Atunšje jãl u zãs: "Fišjorlji, ju ac zãk: 'Skolaçi!'" ¹⁵ Šã omu mort su skulat šã su apukat sã svitaskã šã Isus lu datãlã la mumãsa.

¹⁶ Mari frikã u kãzut pã jej toc šã su apukat sã hvalalaskã pã Dimizov, šã zãšje: "Mari prorok u vinjit ãntri noj! Dimizov u vinjit sã ažuçi alu lume aluj.*" ¹⁷ Šã hiru dã asta u mers ãm Judeja šã okolo.

Ivan Krstitelj ãntriba dakã u vinjit Mesija (Mt 11,2-11)

¹⁸ Uçenici alu Ivan[†] aj spunje dã kutotu šje sã događale. Kapu Ivan u çimat pã doj uçenikur aluj ¹⁹ šã lju mãnãt la Domnu sã ãl ãntrebi: "Ješč tu ala kari Dimizov u zãs

kã trãbã sã vijã ili trãbã sã aščiptãn jã altu?"[‡]

²⁰ Kãnd u ažuns jej la Isus, jej u zãs kã Ivan šje buçazã nju mãnãt sã çi ãntribãn jã: "Ješč tu ala kari Dimizov u zãs kã trãbã sã vijã ili trãbã sã aščiptãn jã altu?"

²¹ Isus baš ãntrima atunšje pã multã lumi dãm biçišugur, mukur šã lji oslobodule dãm rov duh, šã alu mulc ominj orb lji dãde sã vadã dãm tot sufljitu. ²² Isus lju ãntors vorba: "Dušjec ãm napoj la Ivan šã spunjecãj šje ac vãzut šã ac auzãt, šje ãm fãkut: kã orbi ãs ãntrimac, šã poçi vide, šlagãrãzi poçi umbla, gubavci sã çis-tilešçi, šã surži poçi sã audã, morci sã skolã ãm kust, šã ala sãrašj propovjedalešçi Hir fãlos."[§] ²³ Šã blagoslovilit aj om kari nu aflã njimika ãm minji šje poçi uvredãlaskã."

Mudrã ãnvãcala alu Isus šã alu Ivan šje Buçazã

(Mt 11,12-19)

²⁴ Kãnd u fužjit glasnici alu Ivan ãndãrãt, Isus su apukatãšã sã spujã alu gãrmadã dã Ivan: "Šje ac mers sã videc ãm pustinjã? Trskã kum sã l jagãna pã vãnt? Naravno kã nu! ²⁵ Ili šje ac mers sã videc? Atunšje ac mers sã videc kum aj ãmbãrkatã ãm šjefelj colji delj mãndri? Naravno kã nu!* Eje kari ãs mãndru ãmbrãkac šã kustã ãm luksuz, pã eje lji puçec afla ãm palaçur dã kraljur. ²⁶ Atunšje šje ac mers sã videc? Pã prorok? Naravno kã da! Ju vã zãk, šã maj mult dã prorok! ²⁷ Jãl aj om dã kari aj skris aj ãm svãntã kenvija:

'Ujtãcãvã, asta aj amnjov glasnik mãnãt sã pripremalaskã ãm nençi kalje ata.'[†]

²⁸ Anume vã zãk, dãm toc ominj kari su avutãšã, nu are maj mari dã kit dã Ivan. Ali

* **7,8** Aša ka stotnik kum ari autoritet sã naredilaskã alu kãtãnjlil, Isus ari autoritet sã naredilaskã alu biçišug sã nestalaskã. [†] **7,9** Isus oçekivãle dã la Židov sã ajvi dãstafel vjerã alu nu ave. Jãl nu oçekivãle dã la hej kari nus Židov sã ajvi dãstafel vjerã a anume, asta om ave. [‡] **7,11** Asta aj lok dapropi hundã prorok Elizej u ridikat dãm morc pã unu fišjor alu una mamã majnti sto aj dã kãnva (ujtãçi la 2 Kr 4,8-37). [§] **7,14** Kãnva kãrpašo are dãsvãkut šã are tari ušuri.

* **7,16** Ominji gãnde kã Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj ãm Kenvija bãtãrmã u ridikat dãm morc (1 Kr 17,17-24; 2 Kr 4,18-37). [†] **7,18** Ivan Krstitelj u fost ãm çemicã. [‡] **7,19** Židovi oçekivãle kã Mesija u fi kralj kari u vinji sã lji spasalaskã dã la rimska vladavina, a nu numa sã fiãjã duhovni Spasitelj. Ivan kunuščẽ proroçanstva dã Mesija ka kum šçije šã Iz 42,7; 61,1-2 (ujtãçi Lk 4,18-19). Aša u oçekivalit Isus sã fiãjã kralj, a pã Ivan šã pã alci ominj kari ãs pravedni sã lji laši afarã dãm çemicã, a sã lji kaznalaskã pã ominj kari u odbacalit pã Mesija (ujtãçi kum Ivan propovjedalešçi ãm Lk 3,9, 16-17), ali njimika inka nu su dogudulit. [§] **7,22** Eščẽ stvarur kari Isus u fãkut, arãta kã jãl aj Mesija, kum aj ãm kenvija alu proroku Izaija, poc vide ãm asta stih: Iz 29,18-19; 35,5-6; 61,1-2.

* **7,25** Ivan purta urãçi colji (Mt 3,4). [†] **7,27** Dimizov u zãs kã glasniku alu Isus kari u pripremili kalje alu Isus aj Ivan. **7,27** Mal 3,1

majmikä äm kraljevstva alu Dimizov äj maj mari dä jäll!"[‡]

²⁹ Toc kari u auzät ur priznalit kä šje Dimizov änvacä äj benji, čak šä poreznici. Eje äs kari Ivan lju buczuat. ³⁰ Ali farizeji šä učitelji dä zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov šje ave päntru jej. Jej ur odbjilit sä lji bučeži Ivan.

³¹ Isus u zäs atunšje: "Ku šje sä usporedilenj pä ešče ominj äm asta vremi? Kum samänä jej? ³² Jej äs ka kupiji mišj šje njimik nu lji pasalešci, kari šadi pä trg, šä sä čamä una pä alt:

'Känd anj kántat päntru voj,
voj nac žukat,

šä känd anj kántat trišč kändiši päntru voj,
voj nac pläns!'

³³ Aša känd u vinjit Ivan šje buczazä jäll nu mänka pitä njiš nu bije vin, mar voj ac zäs: 'Jäl ari drak äm jäll!' ³⁴ Šä ju, Fišjoru alu Omu, am vinjit, šä ju mänkam šä bjem, ali voj zäšjec: 'Ujtäcävä! Flämänd šä butor, urtaku lu poreznici šä alu grešnici!' ³⁵ Ali mudrostu alu Dimizov su arätat kä äj anume dä la toc kari u apukat."[§]

Isus änvacä: alu šinji äj maj mult jirtat, ala maj mult u plašji

(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

³⁶ Unu däim farizej šimun, lor čimatulä pä jäll pä večerä, aša Isus u mers la farizejula akasä šä šu aflatusä lok la masä.*

³⁷ Däm turdatä u vinjit una tari grešnä mujeri, kari u saznalit kä jäll äj akulo šä kä mänänkä la farizej,[†] šä je u vinjit akulo, u adus tari skumpä uloj ku miros äm skumpä ujağä däim peträ. ³⁸ Je u stat dänapoju aluj, la pišjorilje aluj, šä su apukat sä plängä. Atunšje su apukat sä äj spelji pišjorilje aluj ku läkrmilje alji, šä sä aščargä pišjorilje ku päru alji. Je äj säruta pišjorilje aluj, šä ku uloj mänže.

³⁹ Känd u väzut aje farizeju šimun kari lu čimatulä pä večerä, jäll sä ängände äm jäll sängur: "Sä fiğä omusta anume prorok, jäll ar šci kä je äj tari grešnä mujeri."

⁴⁰ Isus ju zäs: "Ju am šjeva sä ac zäk cijä šimun."

[‡] 7,28 Ivan u ispunulit proroštvo kä jäll u pripremilit kalje alu Isus. Jäll nu väzut kä kraljevstvo su ispunulit, daje kä lu amurut majnti dä šje Isus u uskrsnulit, atunšje hej kari su obratalit dä pä šje Isus u uskrsnulit ari maj mari blagoslov dä kit Ivan. ^{7,33} Mt 3,4 [§] 7,35 Hej kari u apuka pä Ivan šä pä Isus su aräta kä änvacäla äj mudrä. * 7,36 Are običaj pä gozbä ka pä asta večerä numa bärbec šade dos känd jej as re pä kočši lji are mändru la masä. [†] 7,37 Are običaj äm aje vremi kä alci puče sä sä uği känd jej asre la večerä a jej nu mänka. [‡] 7,41 Unu banj däim aržjint = una dnevnicä alu radnik. [§] 7,44 Äm aje vremi känd vij la domačim am kasa träbuje sä lji spelji pišjorilje kä jej umbla pä drikur kari asre pljin dä prašinä.

Šä šimun u zäs: "Učitelju zä."

⁴¹ Isus u vorbit: "Are om kari däde kečinj šä jäll ave doj daturaš. Unu ji are dator petsto banj däim aržjint a halalänt pedeset banj däim aržjint." ⁴² Njiš unu däim jej nu u dat a nu ave däim šje sä äj äntork, šä omula u jirtat ala amändoj. Aku spunjec kari ar träbujit sä äj plakä maj tari?"

⁴³ šimun ju äntors vorba: "Kä ar träbujit sä fiğä ala alu kari ju jirtat maj mult."

Isus ju zäs: "Benji aj prosudulit."

⁴⁴ Atunšje su äntors la mujere šä jäll u zäs alu šimun: "U vejs pä mujerešta? Ju am vinjit äm kasa ata ali nu maj dat apä päntru pišjorilje amelji,[§] a je mu lju spälät ku läkrmilje šä lju aščers ku päru alji. ⁴⁵ Nu maj särutatämä pä minji, ali je mu surätat pišjorilje dä känd u vinjit äm nontru, no stat sä mä säruci. ⁴⁶ Tu nu maj unsä kapu ku uloj ali je mu unsä kapu amnjov ku uloj ku parfem. ⁴⁷ Däm asta ränd ju äc zäk cijä: 'Mulci grehur jisä jirtaci, daje kä mu pläkut tari. Alu ala kari ari maj pucänj dä jirtat, ala maj pucän mu arätat pläkäturä.'"⁴⁸ Atunšje u zäs alu mujere: "Grehurlje atelji äs jirtaci."

⁴⁹ Atunšje eje kari asre la masä ku jäll sur apukat sä svitaskä una ku alt: "Šinji ar puče asta sä fiğä kari šä grehurlje jartä?"

⁵⁰ A jäll u zäs alu mujere: "Änkriđala ata ču spasalit. Dući äm putuljalä."

8

Isus propovjedalešci päim mulci lokur

¹ Dä pä aje, Isus u mers päim alčilje varušur šä satur, sä propovjedälaskä šä sä svitaskä dä Hir fälos dä kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest (12) učenikur umbla dä pä jäll, ² šä šjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit däim rov duhur šä däim bičišugur: Marija (kari are däim varuš Magdala, kari u mälat sedam drašj däim je), ³ Ivana (bašäca alu upravitelj Kuza a jäll are upravitelj päntru Herod), Suzana, šä mulci alčilje cängäšj. Jelji lji služule ku benjilje šje ave.

Om šje samānā
(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ Mari gārmadā sō akuljiže šā lume inka vinje la Isus dām tot varušu. Isus u svātīt alor ku usporedbā ⁵“Om šje samānā u mers sā seminjī sāmānca aluj. Šā kum sāmāna orikiči dām sāmancurljelje u kázat pā kalji. Šā sāmānce are kālkatā, pān šje nor vinjit vrabujilje šā lju mānkalji. ⁶ Šā orikiči ur kázat āntri petri šā jelji ur kriskut friš, ali sur uskat kā lji ibize vlagā. ⁷ Šā orikiči sāmāncur ur kázat āntrā māršunj šā u kriskut ku jej una, ali lji šāguša māršunji. ⁸ Šā orikiči u kázat pā bun pāmānt, šā u kriskut šā u avut sto rāndur majmult.” Kānd Isus u fost gata ku usporedba u mužjit: “Punjec ureči voj kari avec ureči sā auzāč!”

Isus objasnalesči šje značalesči usporedba dā om kari samānā
(Mt 13,10-23; Mk 4,10-20)

⁹ Učenicī aluj lor āntribat pā Isus atunšje, šje značale usporedbe. ¹⁰ Isus u zās: “Avovā Dimizov u dopustulitā sā prišjipec tajnurlje dā kraljevstva alu Dimizov, ali alu alci trābā sā sā spujā ām usporedbur; ka kum u zās prorok Izaija:

Ās eje kari sā ujtā
ali nu veđi,

kari auđi

ali nu prišjepi.

¹¹ Aku usporedba značalesči asta: Sāmānca āj ka Vorba alu Dimizov. ¹² Sāmānca kari āj pā kalji, ās ka eje ominj kari auđi Vorba, ali draku u vinji šā lji je vorba āndārāt dām sufljičilje alor, sā nu potā ānkradā sā nu sā spasalaskā. ¹³ Aje sāmānca āntri petri ās la ominj kari auđi Vorba šā u apukā ku fālušājā ali nari korjen. Jej ānkređi nu dā lungat šā atunšje ām vreme dā ānšjirkalā jej kađi āndārāt. ¹⁴ Sāmānca kari u kázat āntri māršunj šā ka ominji kari auđi Vorba, ali kum vreme fužji jej sā astrānži ku brigurlje ām kust, šā dā gāzdāšije, šā žāndur ām kust, šā eje nu adušji bun plod. ¹⁵ Ali sāmānca kari kađi pā bunā pāmānt aje eje ominj *kari auđi Vorba šā u cānji ām sufljitu bun, jej ās ustrajni šā u adušji bun plod.”

Kum prišjipenj istina alu Dimizov
(Mk 4,21-25)

¹⁶ “Njime nu acacā lampā sā u pujā dāsup ter ili dāsup pat. Nu, jāl u punji pā sviječnjak āša toc u vide luminā kānd vinji ām nontru ¹⁷ atunšje kutotu šje āj aku askuns, šā šje āj pā askuns fākut, kutotu u jāšā afarā. ¹⁸ Daje pāzec kum auzāč. Kā šinji ari ju fi dat maj mult, šā šinji gođe nari njimika, dā la jāl u fi lot čak šā aje carā šje samānā kā ari.”†

Familija alu Isus ās eje kari kustā vorba alu Dimizov

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Alu Isus u vinjit mumāsa šā fracī sā āl posjetilaskā pā Isus ali jej nu puće sā vijā apropi dā jāl dā rānd dā gārmadā. ²⁰ Šinjiva u javalit alu Isus: “Mumāta ata šā fracī atej stā afarā čī aščaptā.”

²¹ Isus lju u zās: “Mama ame šā fracī ameĵ ās eje kari auđi Vorba alu Dimizov, šā u kustā.”

Isus putulješči oluje

(Mt 8,23-27; Mk 4,35-41)

²² Una zā Isus šā učenicī aluj ur tunat ām čamac šā sā mergā pā alta parči dā galilejsko jezero. Isus u zās: “Hajd pā haje parči!” Aša sur maknult dā la mal. ²³ Ali kum plovule jej, pā Isus lu furat somnu. Atunšje oluja ku vāntu una su slābuzāt pā jezero šā jej asre ām opasnost, daje ka karu sā umplje ku apā.

²⁴ Jej ur mers la Isus šā lor skulatulā ām frikā šā mužje: “Domnu, Domnu noj nji āntupenj!”

Aša su skulat šā u zapovjedalit alu vāntu šā alu valuvurljelje sā sā putuljaskā. Oluja su putuljit šā are putuljalā. ²⁵ “Hundi vi ānkridala?”, Isus lju āntribat pā jej.

Ali jej asre pljinj dā frikā šā āmiralā, šā u zās una la alt: “Šinji āj asta čak šā vāntu šā valuvurlje āl punji ureči pā jāl kānd zapovjedalesči?”

Isus mānā pā drašj dām om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

²⁶ Jej ur plovulit pā la malu dā Gerasa, kari āj pā alta parči dā Galileja. ²⁷ Kum Isus u pus pišjorilje pā pāmānt, ju vinjit

8,10 Iz 6,9 * **8,15** Bun sufljit: āj sufljit kari āj spreman sā audā vorba alu Dimizov, šā sā u askulči. † **8,18** Jasno āj dām kontekst kā Isus svitešči dā prišjipalā šā dā ānkridalā. Asta značalesči: “Šinji gođ ari prišjipalā šā ānkridalā ju su da maj mult prišjipalā. Šinji gođ nu ari prišjipalā u zgubi šā haj šje ari šā prišjipala šje u ari u zgubi šā prišjipala šje jāl gāndešči kā ari”, ili “Dimizov u fašji alu jej kari ānkređi ām istinā ur prišjipe šā maj mult. Dimizov u fašji dā jej kari nu ānkređi ām istinā, jej nu u prišjepi istina njis haj pucun šje jej gāndešči kā jej prišjepi.”

dădănenči om dăm varuș kari are mar da multă dobă ku drașj ăm jăl. Jăl nu purta colji, șă nu kusta ăm kasă mar ăm gropur.²⁸ Kănd lu văzutulă pă Isus, jăl u mușjit tari șă u kăzut dădănenči la jăl șă dăm tot graju u mușjit: “Șje găndesč dă la minji, Isuse Fișjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mă arog la činji să nu mă mučuleșč!”²⁹ Draku ăl cănje mar multă vremi. Majnti ominji ku lancurlje ăl ljiğa șă ăl păze, ali jăl tod daje rupe lancurlje șă draku lu mănăt ăm pustinjă. Isus u dat zapovjed alu rov duhu să jeși afară dăm jăl.

³⁰ Isus lu ăntribat: “Kum či čem?” Jăl u zăs: “Legija”, daje kă mulc drașj asre ăm jăl. ³¹ Șă jej sur arugat la Isus să nu lji đe zapovjed să mergă ăm gropă făr dă dno.[‡]

³² Akulo are mari stadă dă porșj șje mănka pă parče dă đal, șă jej sur arugat să dozvolulaskă să tunji ăm jej, șă Isus lju dazvolulit. ³³ Drașji dăm omula u fușjit ăm gărmađă porșj, șă stada dă porșj ur arljiğată dă pă đal ăm jezero șă akulo sur ăntupit.

³⁴ Ominji șje păze stado u skăpat kănd u văzut aje, șă jej ur dus hir ăm varuș șă ăm sat. ³⁵ Șă lume ur vinjit să vadă șje u fost aje. Kănd ur vinjit la Isus, jej ur aflat pă omu șje are ku drașj ăm jăl are ămbrăkăt, șă șăde la pișjorilje alu Isus ku fire sântosă. Șă kănd u văzut aje kutotu jej sur ănfrikușat. ³⁶ Hej kari ur văzut or spus kum Isus u osloboduleșči pă omu ku drașj. ³⁷ Ali tota lume dăm lok ăm Gerasa ur zăs alu Isus să fugă dăm akulo kă asre tari ănfrikușac. Isus u tunat ăm kar șă gănde să fugă ăm napoj.

³⁸ Omu dăm kari Isus u mănăt afară dăm drașj să aruga la Isus: “Pot să fug ku činji?”, ali Isus lu mănăt șă ju zăs: ³⁹ “Duči ăm napoj akasă, șă spunji alu toc kutotu șje Dimizov u făkut dă činji.” Așa u mers akasă șă u širilit ăm varuș kutotu șje Isus u făkut păntru jăl.

Mujere kari are bičagă u fost sănătosă

⁴⁰ Gărmađă are akulo să ăl pozdravalaskă pă Isus kănd su ăntorsusă pă alta parči dă jezero, jej toc tari ăl așčipta pă jăl. ⁴¹ Atunșje su pojavalit om kari să čima Jair vođa dă sinagogă. Jăl u vinjit la Isus șă u kăzut žos la pișjorilje aluj șă să aruga la jăl să vijă la jăl akasă daje kă

⁴² jedina fata aluj dă dvanaest aj (12) dă bătărnă are pă morči.

Isus u mers dă pă Jair kănd mulc să ămpinžje să fiğă dapropi dă jăl. ⁴³ Ăm gărmađe are mujeri kari kărvarale dvanaest (12) aj șă je u čiltit kutotu șje ave pă doktor ali no aflat pă njime kari ar puče să u ozdravalaskă. ⁴⁴ Je u vinjit pă dănapoj șă su apukat pus dă cola alu Isus, șă sănžilje u stat să kuri.

⁴⁵ “Șinji u pus măna pă minji?”, u ăntribat Isus.

Toc zășje kă nu ur pus. Atunșje Petar u zăs: “Domnu, tu vejs kum să ămpinži toc ominji la činji!”

⁴⁶ Isus u zăs: “Șinjiva u pus namjerno măna pă minji kă am sămcăt pučere kum jașă afară dăm minji.” ⁴⁷ Kănd u văzut mujere kă majmult nu poči cănje ăm je, je u vinjit ăm nenči trămurănt dă frikă, u kăzut ăm njenče alu Isus șă u spus la toc adășje u pus măna pă jăl, șă kum u fost ozdravalită dăm turdată. ⁴⁸ Isus u zăs: “Fato, ănkridala ata ču ozdravalit. Duči ăm putuljală!”

Isus u skulat dăm morči pă fata alu Jair

⁴⁹ Kănd Isus svite ku mujere, glasniku dăm kasa alu vladaru dă sinagogă u vinjit șă u zăs: “Fata ata ăj mortă. Nu ăl gnjavali pă učitelj!”

⁵⁰ Kănd u auzăt Isus aje, jăl u zăs alu Jair: “Nuc fiğă frikă! Numa ănkređi mijă șă je u kusta!”

⁵¹ Kănd ur vinjit jej la kasa, Isus nu lăsă să mergă ăm nontru ku jăl osim Petar, Ivan, Jakov șă mumăsa șă tatusu alu fate haje. ⁵² Șă toc ăm kasa plănžje șă u žalale, așă jăl u zăs: “Nu plănžjec. Je nuj mortă, numa să kulkat!”[§]

⁵³ Jej ăl răde pă Isus, kă jej asre sigurni kă je ăj mortă. ⁵⁴ Isus atunșje u apukatu dă măna șă dăm tot graju u mușjit: “Skolăči kupilu amnjov!” ⁵⁵ Șă duhu alji su ăntorsăsă șă je su skulat dăm turdată. Isus u dat zapovjed atunșje să ăj đe șjeva să mănășji. ⁵⁶ Roditelji alji asre ămirac a Isus lju purunșjit pă roditelji să nu spujă alu njime șje u fost.

9

Isus mănă pă dvanaest (12) apostolur (Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

[‡] 8,31 Gropă făr dă dno dă drașj   § 8,52 Isus șčije kă je ăj mortă ali jăl șčije kă ju da kust ăm napoj.

¹ Isus u čimat pã dvanaest apostolur la jãl šã jãl lju dat pučeri šã autoritet pã toc drašj, šã pučeri sã äntremi bičišugur. ² Atunšje Isus lju mãnat afarã šã sã šproglasalaskã kraljevstva alu Dimizov šã sã ozdravalaskã pã bičež. ³ Isus lju zãs alor: “Nu loc njimika ku voj pã kalje avostrã, njiš botã, njiš taškã, njiš mãnkari, njiš banj. Njime sã nu je maj una kãmašã ku jãl. ⁴ Åm kari gode kasa mãržjec, fijec akulo pãn šje nu fužjec dãm varuš. ⁵ Hundu gode nu vã punji ureči, fužjec dãm ala varuš šã ãm znak dã upozorenje kã ãl laš la sudbina aluj, skutãrãcãvã prašina dã pã pišjori.”

⁶ Aša jej sur lot afarã sã mergã dãm sat ãm sat sã propovjedalaskã Hir fãlos šã ozdravalaskã pã bičež pã hundu god meržji.

*Herod gãnde sã vadã pã Isus
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)*

⁷ Vladar Herod* u azutã dã kutotu šje Isus u fãkut, šã are zãbunjit kã orikic zãšje kã Ivan Krstitelj u uskrnilit dãm morc. ⁸ Šã orikic zãšje kã prorok Ilija su arãtat pã pãmãnt kãnd alci gãnde kã unu prorok dã kãnva u vinjit ãm kust.

⁹ Ali Herod u zãs: “Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji ãj omusta dã kari aud dãstafele vorbi?” Jãl da be šcipta sã vadã pã Isus.

*Isus u rãnjit pã majmulc dã pet hiljada dã ominj
(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)*

¹⁰ Kãnd sor äntors apostoli ur spus alu Isus kutotu šje ur fãkut. Atunšje Isus lju dus pã lok pustulot apropì dã varuš Betsaida. ¹¹ Lume ur saznalit šã ur sljedilit pã Isus. Aša lju apukat la jãl šã lju spus dã kraljevstva alu Dimizov šã u ozdravalit pã eje kari asre bičež. ¹² Mar kitrã dã sara Dvanaest apostolur ur vinjit la Isus šã ur zãs: “Mãnã pã lumu ändãrãt, aša sã mergã sã äš aflji lok dã kulkat šã dã mãnkãt kã noj šcenj ãm pustinjã ajišje.”

¹³ Isus lju zãs: “Voj dãdecãlji šjeva dã mãnkãt.”

Jej ur äntors vorba: “Noj avenj čar pet darabur dã pitã šã doj pešč. Noj sãngur sã mãrženj šã sã kumpãrãnj mãnkari dã totã lumesta?” ¹⁴ Jej ur umãrat hundiva pet

hiljada dã bãrbec,[†] Isus u zãs alu učenici aluj:

“Punjecãlji sã šadã ãm grupur po pedeset lumi sã šadã una.” ¹⁵ Šã apostoli ur fãkut pum lju zãs, lju pus pã toc sã šadã žjos. ¹⁶ Atunšje Isus u lot pet dãrabur dã pitã šã doj dãrabur dã pešč šã su ujtãt sus ãm nor, Isus u blagoslovulit šã u ruptã ãm dãrãbelji, atunšje u dat alu učenici aluj sã pujã dãdãnençi alu lumi. ¹⁷ Šã jej toc ur mãnkãt šã asre sãtulj. Šã jej ur akuljes dvanaest košarur dã dãrãbelji šje ur rãmas.

*Petar priznalešci kã Isus ãj Krist
(Mt 16,13-16; Mk 8,27-29)*

¹⁸ Undatã kãnd su äntors Isus pum parçi sã sã aroži, učenici asre ku jãl šã Isus u äntribat: “Šje zãšji lume šinji mes ju?”

¹⁹ Jej ur äntors vorba: “Ivan šje Bučazã, makar orikic zãšji Ilija prorok a hejelanc kã ješč prorok dã kãnva kari u uskrnilit dãm morc.”

²⁰ Isus u äntribat: “A voj? Šje zãšjec voj, šinji mes ju?”

Petar u äntors vorba: “Tu ješč Krist kari ãj mãnat dã la Dimizov!”

*Isus lji spunji alu apostoli kã jãl u muri, šã u uskrnuli
(Mt 16,1-23; Mk 8,31-33)*

²¹ Isus u dat atunšje zapovjed mari, šje lji branale sã spujã asta alu šjinjiva kã jãl ãj Mesija. ²² Atunšje Isus u zãs: “Ju, Fišjoru alu Omuluj trãbã sã pãc mulçi patnjur. Bãtãrnji kari äš glavni äntri židovur, mari popur šã učiteljã dã zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amurã, a ju treçi zuã uj uskrnuli.”

*Kum sã fijenj učenici alu Isus Krist
(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)*

²³ Atunšje Isus u zãs alu toc: “Dakã šjinjiva gãndešçi sã mã sljedãlaskã pã minji, elši trãbã sã odbijalaskã sã kušçi dã pã žãndurlje aluj, jãl sãngur sã äš je krušje aluj totã zua šã sã mã sljedãlaskã pã minji. ‡

²⁴ Šinji god gãndešçi sã äš spasalaskã kustuš ala lu perði do kraja, šã šinji gode šu perði kustuš pãntru minji ala su spasalisã vječno. ²⁵ Šje ari benji om dãm äje dakã kapãtã celi svet, a jãl ãj uništilit ili pãrdut? ²⁶ Dakã äj alu šjinjiva rušunji dã minji ili dã

* ^{9,7} Vladar Herod jãl vladale ãm Galileja kari are una parçi dã Izrael. † ^{9,14} Nu asre numa bãrbec, nego šã

mujer šã kupij (vedi Mat 14,21) ‡ ^{9,23} Zločinac kari are osudulit sã mori pã krušji trãbuje sã dukã krušje pãn la lok hundu u fi amurãt. Ku asta svat, Isus gãnde sã zãkã dakã gãndenj sã fijenj učenici aluj, trãbujenj sã fijenj morc la željurje anoštri, la voja anostrã, trãbujenj sã fijenj poslušni šã spremni sã punjenj ureči la Isus.

vorbilje amelji, šā ju Fišjoru alu Omuluj ju fi rušānji dā ala om, kānd uj vinji ām slava aluv, ām slava alu tatusu šā ām slava alu svānc anđeji. ²⁷ Anume ju zāk, ās orikic kari stā ajišje kari nor muri majnti dā šje nor viđe kraljevstva alu Dimizov.”

Isus aratā slava aluj
(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

²⁸ Hundiva osam zālji dā pā ešče svatur Isus u lot pā Petar, Ivan šā pā Jakov ku jāl, šā u mers sus pā dal sā sā aroži. ²⁹ Atunšje kum sā aruga, ubrazu aluj u ščimbat tari, šā coljlje aluj sur ščimbat am alb dā svitlāze. ³⁰ Doj ominj su pojavalit, svite ku Isus. Eje asre Mojsije šā prorok Ilija. ³¹ Jej su arātat ām slavā šā jej svite dā morči^š aluj šje u fi ām Jeruzalem.

³² Pā Petar šā pā urtašji aluj lju furat somnu ali jej sur skulat šā lor vāzut pā Isus ām slava aluj ku doj ominj šje stāče ku Isus. ³³ Kānd jej fužje, Petar u zās alu Isus: “Domnu, anovā nji benji ajiše! Lasā fāšjenj tri koljibur: unu pāntru činji, šā unu pāntru Mojsije šā unu pāntru prorok Ilija.” Jāl nu ščije šje svitešči, sāmāna kā bulunzešči. ³⁴ Šā kānd Petar svite, oblak u vinjit dasupra pā Petar šā pā urtašji aluj šā jej su ānfrikušat.

³⁵ Atunšje su āuzāt graj dām oblak: “Asta āj Fišjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureći la jāl!” ³⁶ Kānd graju su āuzāt, Isus are sāngur. Učenicu ur tākut šā nor spus alu njime šje ur vāzut.

Isus u mānat afarā pā drak dām kupilula
(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

³⁷ Hajelantā zā Isus šā učenicu aluj ur vinjit žjos dā pā dal šā āl aščipta gārmađā dā lumi. ³⁸ Ām gārmađe are om kari mužje: “Učitelju, ju mā arog, ujtāci pā fišjorum daje kā jāl āj jedini kupilu amnjov! ³⁹ Ujtāci, duh āl napadalešči šā jāl dām turdatā cāpā, āl skutārā ām gārčur šā fašji spumi la gurā šā dabe fužji dā la jāl, ku mukā ām āl baći. ⁴⁰ Ju mam arugat la učenicu atej kari as re ku noj dakā ar puče jej sā mājā pā draku afarā ali jej nu puče.”

⁴¹ Isus u āntors vorba: “O voj nevjernā šā ubraznikā generacijā! Kitā dobā trābā sā fjuv ku voj? Kitā dobā trābā sā vā trpalesk?

Adāl pā fišjoruc ajišje!” ⁴² Kānd kupilula u vinjit la Isus, draku lu vārļjit žjos šā āl skutura am gārčur. Isus lu mužjit pā duhu rov šā pā kupilu lu ozdravalit, šā ām napoj lu dat la tatusu. ⁴³ Jej asre toc āmirac la autoritetu aluj šā kit āj dā mari Dimizov.

Isus jarā spunji dā morče aluj
(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Atunšje kānd inka toc sā āmira šje u fākut, Isus u svātit ku učenicu aluj: ⁴⁴ “Zapamtalecā vorbilješče, šā āngāndecāvā dā jelji.” Isus u zās: “Ju, Fišjoru alu Omuluj uj fi dat ām mājilje alu omuluj.” ⁴⁵ Jej nor prišjiput šje u gāndit jāl ku aje sā zākā. Značenje are askunsā dā la jej, a alor lji are frikā sā āl āntrebi pā jāl dā aje.

Šjinji āj maj mari ām kraljevstva alu Dimizov

(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ Učenicu su apukat šā raspravļjalaskā šinji dām jej ar puče sā fijā maj mari. ⁴⁷ Isus lji ščije gāndu ām sufljičilje alor atunšje Isus u lot pā kupil mik šā lu pus lāngā jāl ⁴⁸ atunšje lju zās: “Šinji gođe apukā pā kupilusta mik ām numilje amnjov apukā pā minji. Šā šinji gođe apukā pā minji, apukā isto šā pā ala kari mu mānat. Daje kā maj mik āntri voj āj maj mari.”

Šjinji nuj protiv dā voj, ala āj dā voj
(Mk 9,38-40)

⁴⁹ Ivan u zās: “Domnu noj anj vāzut pā unu om kari ām numilje atov mānā drašj afarā dām ominj šā noj anj zās sā nu fakā aje, daje kā jāl nu āj unu dām noj.”

⁵⁰ Isus u zās aluj: “Nu āj branalec, kā šinji gođe nuj protiv dā voj, āj dā voj.”

Samaritanci nu apukā pā Isus a jāl nu lji uništilesči

⁵¹ Vreme are apropi kānd Isus trābuje sā fijā dus napoj ām nor, atunšje tari su odlučulit sā mergā ām Jeruzalem. ⁵² Isus u mānat glasnišj ām nenci la jāl a jej ur vinjit ām unu sat ām Samarija sā pripremalaskā lok pāntru jāl. ⁵³ Ali lume akulo nu lu apukat ām benji, daje kā are pā kalje dā Jeruzalem.* ⁵⁴ Kānd ur vāzut učenicu Jakov šā Ivan ur āntribat: “Domnu, gāndēšč sā

^š 9,31 morči Vorba kari āj prevodilitā “morči”, pā ljimba dā grēči āj Jāšalā, šje aratā kum Isus u muri. Ām kenvija bātārnā “Jišalā” značalešči kum Dimizov u oslobodulit pā Izraelci dām ropstvā ām Egipt. Morče alu Krist pā krušji āj “Jāšalā” daje Dimizov nju otkupilit dām ropstva dā grehur. * 9,53 Samaritanci šā Židovi jej dām tri jej sā mrvāle.

Daje Samaritanci nu gānde sā āzuci alu Isus pā kalje aluj ām Jeruzalem—glavni varuš alu židov. † 9,54 Jakov šā Ivan u dā osudā kā jej ščije kā jej ās proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pā Dimizov. 2 Kr 1,10-12

čimanj fok dām nor sǎ lji uništǎlaskǎ?”†
 55 Isus su ǎntors la jej šǎ lju fǎkut dǎ njimika pǎ Jakov šǎ pǎ Ivan. 56 Šǎ jej ur mers ǎm altu sat.

*Nuj lako sǎ fijenj učenici alu Isus
 (Mt 8,19–22)*

57 Kum mǎrǎzje Isus šǎ učenici pǎ kalji, šjeva ka om u zǎs alu Isus: “Ju uj merǎzji ku činji hundi gođ vi merǎzji šǎ tu!”

58 Isus u zǎs: “Lisicurlje ari sklonište šǎ vrǎbujilje ari gnjezdurlje alor, ali Ju Fišjoru alu Omuluj nam lok hundi sǎ ǎm pujǎ kapu.”‡

59 Isus alu altuje u zǎs: “Sljedilešći mǎl!”
 Om u zǎs: “Domnje, lasǎmǎ elši sǎ mǎ dukǎ sǎ ǎngrop pǎ tata amnjov.”§

60 Isus u zǎs aluj: “Lasǎ pǎ morc sǎ ǎš ǎngropi pǎ morc,* ali tu dući šǎ propovjedalešći kraljevstva alu Dimizov!”

61 Akulo are inka unu om kari zǎšje: “Ju čuj sljedili pǎ činji, Domnu ali elši lasǎmǎ sǎ mǎ pozdravalesk u toc akasǎ.”

62 Šǎ Isus ju ǎntors vorba: “Njime kari punji mǎna pǎ plug šǎ sǎ ujtǎ ǎm napoj dǎ pǎ jǎl,† nuj bun dǎ kraljevstva alu Dimizov.”‡

10

*Isus spunji alu sedamdeset doj učenikur
 kum sǎ spuji dǎ kraljevstva dǎ Dimizov
 (Mt 11,21–27; 13,16–17)*

1 Dǎ pǎ ešće stvarur Domnu u odredilit sedamdeset doj učenikur šǎ lju mǎnat ǎm nenci, doj pǎ doj la tot varušu šǎ lok la kari

‡ 9,58 Isus spunji ku izreka sǎ ǎnveci pǎ om kum sǎ fijǎ učeniku aluj. Isus gǎndešći dakǎ ala om lu sljedili, njiš ala om nar ave domu aluj. § 9,59 Nuj jasno kǎ tata alu omula u murit, a jǎl trǎbǎ sǎ ǎl ǎngropi odma, ili omula gǎndešći sǎ rǎmǎji maj du lungat pǎn šje omula no u muri kapu atunšje lu ungrupa. Poanta ǎj ǎm aje kǎ ala om gǎndešći elši šjeva sǎ fakǎ majnti dǎ šje u sljedili pǎ Isus. *

* 9,60 Isus nu gǎndešći doslovno kǎ morci ur ungrupa pǎ alci morc. Šje ar puće sǎ fijǎ “morc” ǎs: 1. asta ǎj metaforǎ dǎ hej kari maj šjeva u muri ili 2. asta ǎj metaforǎ dǎ hej kari nu sljedilešći pǎ Dimizov, kari ǎs duhovno morc. Poanta ǎj ǎm aje kǎ učeniku nu slobud sǎ dopustulaskǎ njimik šje lar zadrǎli sǎ nu sljedilaskǎ pǎ Isus. † 9,62 Njime kari sǎ ujtǎ dǎ napoj kǎnd kapalešći, nu poći sǎ vadǎ plug hundi trǎbǎ sǎ mergǎ. Aje osoba trǎbǎ sǎ fijǎ koncentriranǎ sǎ sǎ ujči ǎm nenci sǎ potǎ benji kapali. Aša značalešći kǎ trǎbǎ sǎ nji ujtǎnj ravno dǎ kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud sǎ punjenj familija pǎ loku alu Dimizov. Nu značalešći kǎ trǎbujenj sǎ nu nji brinulenj dǎ familija anostrǎ. ‡ 9,62 Isus odgovaralešći ku izreka sǎ ǎnveci pǎ om kum sǎ fijǎ učeniku aluj. Isus podrazumijevǎlešći kǎ osobe nuj bunǎ dǎ kraljevstvo alu Dimizov dakǎ nji ujtǎnj pǎ ominj ǎm prošlost ǎm lok sǎ sljedilenj pǎ Isus. *

* 10,2 Isus zǎšji kǎ mulc ominj ǎs spremni sǎ tunji ǎm kraljevstvo alu Dimizov ali nu dovoljno učenikur kari u ǎnvǎca, šǎ sǎ ažući alu ominj. † 10,7 Isus nu svite kǎ jej trǎbǎ sǎ rǎmǎji ǎm aje kasa totǎ zua, mar trǎbǎ sǎ sǎ kulši akulo ǎm totǎ nopeć, kit gođ ǎs akulo; ku alčilje vorbi, nu vǎ kulǎc ǎm alta kasa. ‡ 10,11 Asta ǎj simbol sǎ nji areći sǎ odbacalenj pǎ ominj dǎm ala varuš; ku alčilje vorbi: “Aša kum voj ac odbacalit pǎ noj, aša Dimizov u odbacali pǎ voj do kraja pǎ voj.” § 10,12 Sodoma: varuš (vedi Stv 19,24–28) *

* 10,13 Ominji kari kusta ǎm Korazin, ǎm Betsaida ǎs re Židovi kari trǎbuje sǎ ašćepći pǎ Mesija. Ominji kari kusta ǎm Tir, Sidon nus are Židovi jej nu oćekivale pǎ Mesija kǎ u vinji. Šje Isus spunji ajišje svitešći čak kǎ šǎ eje kari nus Židovi trǎbǎ prepoznulaskǎ pǎ Mesija daje kǎ u fǎkut kutotu čudurlje.

jǎl isto ašćipta sǎ mergǎ. 2 Isus u zǎs alor: “Žetva ǎj mari ali pucǎnj ǎs lukroj, dǎm ala rǎnd arogǎči la stǎpǎnu dǎ žetva sǎ mǎji maj mulc lukroj ǎm polja aluj.* 3 Aku dući ali punji ureći. Ju vǎ mǎj pǎ voj ka pǎ birǎk mikǎ ǎntri lup! 4 Nu loc ku voj đibularuš ili taškǎ ili cipiliš, šǎ nu sta dǎ lungat ǎm svat ku ominji pǎ kalji sǎ nu zgubec vreme.

5 Elši stvar šje trǎbǎ sǎ zǎšjec kǎnd vinjec la kasa ǎj: ‘Putuljalǎ fijǎ la kasasta!’ 6 Dakǎ om kari gǎndešći putuljalǎ kustǎ ǎm kase putuljala u fi ku jǎl, ali dakǎ nu, putuljala u vinji ǎm napoj la voj. 7 Rǎmǎnji ǎm aje ista kasa, mǎnǎnkǎ šǎ be šje ari jej, kǎ lukroju ǎj vredan dǎ šje u lukrat. Nu vǎ selice dǎm una kasa ǎm alta.†

8 Dakǎ mǎrǎzjec ǎm bilo kari varuš šǎ jej vǎ apukǎ ǎm benji voj mǎnkǎc šje vǎ punji dǎdǎnenenci 9 šǎ ozdravalecǎ pǎ bičež kari ar fi akulo, šǎ spunjecǎlji kǎ Kraljevstva alu Dimizov ǎj apropi. 10 Ali dǎkǎ vinjec ǎm varuš hundi nu vǎ apukǎ, atunšje dušjecǎvǎ pǎ ulicur šǎ zǎšjec: 11 Čak šǎ prašina dǎm varušu avostru kari u apukat pǎ pišjorilje anoštri, brisǎlec dǎ pǎ noj, protiv dǎ voj!‡ Ali šǎ voj ac trǎbuji sǎ šćijec kǎ kraljevstva alu Dimizov ǎj apropi. 12 Ju vǎ zǎk kǎ pǎ zuve dǎ sudulalǎ u fi maj ušuri lu varušu Sodoma dǎ kitǎ dǎ varušu.”§

*Isus lji fašji dǎ njimik pǎ heje kari nu
 askultǎ*

(Mt 11,20–24)

¹³ Isus u zäs: "Jao avovä ominjilor däm Korazine! Jao avovä ominjilor däm Bet-saido! Kä sä vi fost dastafel čudo äm varuš Tira šä äm Sidon* ka kum su dogodulit la voj äm varušu avostru, jej dä kånva sar vi änkäjät, šžut äm colji dä kečä, šä äm šjinušä znak dä änkäjälä.† ¹⁴ Anume äm zuve dä sudulälä Tira šä Sidonija maj benji ur trešji dä tu! ¹⁵ Šä voj ominji däm Kafarnaum! Pänäm nor voj vic räđika? Äm podzemlje vic fi arunkac.

¹⁶ Šinji gođe audi pä voj, mä audi pä minji, a šjinji odbacalešči pä voj, pä minji odbacalešči, šä šjinji gođe odbacalešči pä minji, odbacalešči pä Dimizov kari mu mä-nat!"

Dä šje sä nji änfälušänj

¹⁷ Sedamdeset doj učenikur su äntors ku fälušäjä. Jej ur zäs: "O Domnje, čak šä drašji nji punji ureči äm numilje‡ atov."

¹⁸ Jäl lju zäs alor: "Ju mä ujtam la Sotona kum kadı ka munje däm nor.‡ ¹⁹ Aku pun-jec ureči! Ju vam dat autoritet sä kälkac pä šarpi šä pä škorpionur* šä ku kutotu pučere pä säla dä dužmanj, † šä njimik nu vic päčä rov. ²⁰ Tot daje nac träbujı sä vä änfälušac kä duhovur vä punji ureči. Fijec fäloš la aje kä numilje avostrı äs skrišä äm nor."‡

*Numa Fišjoru otkrilešči pä Dimizov
(Mt 11,25-27; 13,16-17)*

²¹ Äm ala šas Isus su änfälušät äm Duhu svänt šä u zäs: "Tata, Domnu pä pämänt šä pä nor, ju dov hvalä cijä daje kä tu aj askuns ešče dä la märđoj šä dä la päršjipuc, šä aj arätat alu hej 'mišj'§ pä pämänt. Da, Tata, cijä asta cä sä vedi."

²² Šä Isus u zäs: "Kutotu mu fost dat äm povjerenje dä la Tata amnjov. Njime nu kunošci pä Fišjoru šä njime nu kunošci pä Tata, numa Fišjoru kunošci, šä alu heje kari Fišjoru gändešci u kunošci pä Tata."

† **10,13** Äm aje kulturä, ominji träbujı sä porči colji kari äs fäkuči däm kostrijet, kari are hrapav, tari are neudoban. Jej šäde äm šinušä, sä areči kä lji žalji, šje u zgrešilit protiv dä Dimizov. ‡ **10,17** Ajšje "numilje" aratä pučere alu Isus šä autoritet. § **10,18** Isus koristilešči usporedbä sä usporedilaskä kum Dimizov u pobjedilit pä Sotona känd

72 učenikur aluj u propovjedilit äm varušur. Sotona u kžut dos däm nor, ka kum munja luvešci dos. * **10,19** Šarpilje šä škorpionı äs metaforä dä relji duhovur. † **10,19** Dušmanu äj Sotona. ‡ **10,20** Dimizov u skris numilje alor pä skritura äm nor, a aje značalešči kä jej ari vječni kust. § **10,21** Asta äj dä ominj kari nari iškulj, ali äs spremni sä apušji änväcala alu Isus ka kum kupiji mišj apukä šä slušalešči pä hej lu kari lji änkredi. **10,27** Pnz

6,5 **10,27** Lev 19,18 * **10,29** Ali šinji äj susjedu amnjov Asta om gände sä ščiji pä šjinji jäl träbä sä plakä: "Pä šjinji träbä sä smatralesk pä bližnji amnjov šä sä äl plak ka pä minji sängur?" † **10,33** Samaritanci asre stranci kari Židovi lji märzäle. ‡ **10,35** Äm original skrijä: "äs doj denarur"

²³ Atunšje känd are jej sängur, Isus su äntors la učenici aluj šä u zäs: "Blago avovä kä oči avostrı asta vedi! ²⁴ Sigurno mulc proroš šä kraljur dä kånva gände sä vadä stvarurlje kari voj videc, ali jej no putut sä vadä, šä sä audä šje voj ac auzät, ali nor auzät."

*Isus svitešči dä maj mari zapovjed
(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)*

²⁵ Šjeva ka učitelju dä zakonu alu Mojsije su skulat, sä äl iskušulaskä pä Isus šä lu äntribat: "Učitelju šje träbä sä fakä sä kapät kust dä erikeš? Kum äl pot kápäta?"

²⁶ "Šje zäšji zakonu alu Mojsije? Kum prišjep aje?"

²⁷ U äntors vorba: "Plaši pä Domnu Dimizovu ku tot sufljitu atov, ku duša ata, ku pučere, šä ku kutotu gändu atov, pä susjedu atov kä pä činji sängur!"

²⁸ Isus u zäs aluj: "Benji aj zäs, aša fä šä vi kusta."

²⁹ Ali kum gände sä areči kä äj pravedan, lu äntribat pä Isus: "Ali šinji äj susjedu amnjov?"*

Usporedbä dä Samaritanac kari are milos

³⁰ Isus u zäs: "Are om kari are pä kalji dä Jeruzalem, are sus äm varuš Jerihon kari are žjos u fost pljačkalit šä läpädat, bätut pä morči dä la pljačkaš šä läsat pä drik.

³¹ Popa dä židov slučajno märžje pä kalje šä känd lu väzut, u fužjit pä längä jäl numa pä alta parči. ³² Isto aša Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pä kalje haje. Känd u vinjit pä lokula šä lu väzut, isto u mers pä alta parči dä kalji.

³³ Napokon † Samaritanac kum märžje pä kalji u vinjit pä längä jäl šä känd lu väzut lu apukat mila dä jäl. ³⁴ Jäl u mers la jäl u värsat uloj šä vin, šä ju änvälit ranurlje. Atunšje lu pus pä magar šä lu dus äm fugadov aša su brinulit dä jäl. ³⁵ Odma hajelantä điminjacä kum fužje ju dat lu gazda dä kasa šjeva ka banji‡ šä u zäs: 'Je

sama dă jăl, șă dakă asta nu u fi dăstul banj, dă kutotu șje u čilti, ju cuj plăci razlika känd mă äntorkă äm napoj.'

³⁶ Dă pă gandala ata șje gändešč kari dăm eșče tri su arătat ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit šjinji maj benji u ažutat?''

³⁷ Jăl u äntors vorba: "Ala pă kari lu apukat mila dă jăl."

Atunșje Isus ju zăs aluj: "Dući șă fă șă tu isto ka jăl."

Dă șje trăbă să nji brinulenj

³⁸ Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit äm unu sat hundi are mujeri șje să čima Marta kari lu apukat pă jăl äm kasa alji. ³⁹ Marta ave soră șje să čima Marija kari u šăzut la pišjorilje alu Domnu šă punje ureći la kutotu șje jăl svite. ⁴⁰ Ali Marta are äm brigur dă kutotu șje trăbă să fakă. Aša u vinjit la Isus šă ju zăs: "Nu či dori Domnu, kă sora ame mu lăsat pă minji sāngur kutotu să poslužulesk? Šjeva zāj să vijā să äm ažući."

⁴¹ Domnu ju zăs: "Marta, Marta, tu či brinulešč šă či uznemirilešč dă mulći stvarur. ⁴² U biti numa una stvar trăbujā, šă Marija maj benji u akuljes, šă aje no fi lotā dă la je."

11

Primjer dă aruguminći

(Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Undatā känd Isus u fost gata ku molitva, unu dăm učenici aluj u vinjit la jăl šă ju zăs: "Domnu, änvacānji să nji arugānj, kum änvāca Ivan Krstitelj pă učenici aluj."

² Isus lju zăs alor: "Känd vā arugāc zāšjec:

'Tata, la să fijā svānt numilje atov, la să vijā kraljevstva ata, ka kum äj pă nor la să fijā pă pāmānt!

³ Pita* anostrā kari äj äm totā zā, dă nji astās.

⁴ Šă jartānji grehurlje anoštri,

* **11,3** Pita are dostupnā akulo tota zua kari ominji mānka, aje nuj čar pitā mar mānkaru. † **11,5** Isus spunji asta puvešči să objasnalaskā kă urtaku avostru să nu vā odbilaskā mar sā vā ažući dakā avec mari potrebā šă dakā äľ äntreb maj mulći rāndur. Aša njiš Dimizov pă noj nu nji odbili, mar nju da dakā unj fi uporni. ‡ **11,15** Beelzebul Beelzebul äj altu numi dă Sotona ili dă drak. Unjer să skrjā "Beelzebul". Asta anume značalešči "gospodar dă mušč", šje značalešči "vladar pă drašj". Asta numi äj povezano ku numilje dă lažni dimizov "Baal-zebuba" dăm Ekron (vedī 2 Kr 1,2, 3, 6). § **11,16** Ili "Jez gānde dă la Isus sā arečī kă autoritetu aluj äj dă la Dimizov." * **11,18** Ajišje "Sotona" äj dă rānd dă demonur kari sljedilešči pă Sotona ka pă jăl sāngur. Ku alčilje vorbi: "Dakā Sotona šă članovi dă kraljevstva alor sā borulešči una ku alt kraljevstvo aluj nu su cānje."

ka kum noj jartānj alu eje kari grešilešči protiv dă noj. Nu nji da să kădenj äm äňšjirkalur, mar skočinji afarā dăm rov.'" "

Isus nji änvacā kum să fijenj ustrajni äm molitvā

⁵ Isus u zăs alor:† "Haj să zāšjenj kă avec urtak la kari māržjec äm miržuku dă nopći šă äj zāšjec: 'Urtaku amnjov, dăm kečinj tri dāratur dă pitā. ⁶ Urtaku u vinjit dă pă kalji la minji, šă nam šje să äj puj dādānenēci.' ⁷ A jăl äm nontru aj zāšji: 'O nu mā gnjavali! Uša äj mar änkujetā, kupiji amej šă ju äščenj äm pat, šă jednostavno, nu mā pot skula să ac dov pitā.' ⁸ Ju vā zāk: šă dakā nu u meržji daje kă äs urtašj, u fašji aje să nu sā rušunji.

⁹ Šă ju vā zāk: Arugācāvā, šă vu fi dat! Kutāc, šă vic aflā! Kukunjec, šă vu fi dāsvkut. ¹⁰ Kă šjinji gođ să arogā, kapātā! Kari kotā, aflā! A šjinji gođ kukunješči aluje ju su dāsvasjši.

¹¹ Kari äj tata äntri voj: känd kupilu šjeri pešči dali äm lok dă pešči dă šarpi? ¹² Ili känd šjeri să äj de škorpiön äm lok dă ov? ¹³ Dakā voj grešni ominj ščijec să dādec bunji stvarur alu kupiji avoštři, kit maj mult vu da Tata avostru dăm nor Duh Svānt alu alor kari äľ äntrabā!"

Isus u vārljit afarā pă drak ku pučere alu Dimizov

(Mt 12,22-30, 43-45; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isus undatā u vārljit afarā pă unu drak kari are mut, šă känd u fost drakulo vārljit afarā dăm ala om kari are mut, puče să svitaskā, šă alčilje ominji kari u vāzut aje asre ämirac. ¹⁵ A orikic dăm jej u zăs: "Jăl u vārljit afarā pă drašj afarā ku ažutala alu Beelzebul‡ princu dă demonur!" ¹⁶ Akulo asre alci kari äňšjirka pă Isus, šă jej u šjirut znak dăm nor să de. §

¹⁷ Ali Isus ščije gāndurlje alor, šă lju zăs: "Totā kraljevstva kari sā borulešči una ku alt, jej ur uništīli kraljevstva alor. Dakā familija una ku alt sā borulešči, jej šur uništīli familija alor. ¹⁸ Dakā Sotona

să borulești protiv dă jăl sângur, kum kraljevstvo aluj su cãnje?*, šje rãmãnje dãm kraljestva aluj? Kum voj zãšjec kã ju vãrljesk afarã pã drašji dãm lume ku ažutala alu Beelzebul. ¹⁹ Ali dakã ju vãrljesk pã drašji afarã dãm lumi ku ažutala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštři vãrlješći isto afarã pã drašj ku ažutalã alu Beelzebul? Jej sângur u dokazali kã nus točni. ²⁰ Ali dakã ju mãy pã drašji afarã ku žejtu alu Dimizov,† atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj. ²¹ Kãnd om bãlour ãj naoružan šã pãzešći kasa hundi kustã, atunšje pãmãntu aluj ãj sigurnã. ²² Ali kãnd bãlour om ãl napadalešći šã ãl mãmãnkã ku bãtaje, ãj je oružje dã kari ovisilešći, šã ãj ãmparcã šje u furat dã la slab om.‡

²³ Kari nu ãj ku minji, ala ãj protiv dã minji šã šjinji gođe nu akulježi ku minji, ala rãšãpã.§

²⁴ Pã lok fãr dã apã rov duhu fužji afarã dãm om, sã lutulaskã* šã sã koçi lok sã sã odmaralskã. Dakã nu aflã njiš šjefãlj lok, zãšjci: 'Ju uj meržji ãm napoj ãm kasa ame dãm ala om hundi am fužjit.' ²⁵ Kãnd draku u vinjit ãm napoj u aflat kã aje kasa ãj čistilitã, šã mãturatã. ²⁶ Atunšje meržji šã adušji maj šapçi rov duhur maj rej dã jăl sângur, šã jej u vinji napoj ãm om šã kustã akulo. Aša alu omula are tari urãt dã kit dãm elši."

Blagoslovu dã askultalã

²⁷ Kum Isus svite, mujeri ãm gãrmadã dãm ominj u mužjit tari dãm tot graju šã su apukat sã svitaskã: "Blagoslovulitã ãj aje kari ću purtat ãm injimã, kari ću rãnjit šã ću pãzãt!"

† **11,20** žejtu alu Dimizov svitešći dã pučere alu Dimizov (vedi Izl 8,19). ‡ **11,22** Asta spunji dã Isus kari pobjedilešći pã Sotona šã pã demonurlje aluj. Isus ãj bãlour om kari je kutotu dã la om bãlour. § **11,23** šjinji gode nu akulježi ku minji, ala rãšãpã Isus svitešći dã akuljižala dã učenikur kari ãl sljedilešći "šjinji gođ nu adušji pã ominj sã vijã la minji sã mã sljedilaskã, lji dušji dã la minji." * **11,24** "Lok fãr dã apã" svitešći dã lok "lok pust" hundi draku lutalesći. † **11,29** Ku alčilje vorbi: "Jej gãndešći dã la minji sã fak ćudo ka dokaz, kã ju am vinjit dã la Dimizov." ‡ **11,29** Jona Jona are prorok ãm Stari zavjet (vedi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Dã pã tri zãlji, vju u vinjit afarã dãm injima mari alu pešćilje, ka kum Isus u vinji afarã dãm gropã. § **11,30** Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta ãm Niniva, varuš Asirija, jej as re mari neprijateljli alu Izrael (vedijon 3). * **11,30** ãm original skrijã: "Ka kum Jona are znak alu Ninivljanur, aša Fišjoru alu Om u fi znak alu asta naraštãj." † **11,31** Kraljica dã la Sabe (aku ãm Jemen) putuvule pãšći 1.500 kilometru sã slušalaskã mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti dã Krist (vedi 1 Kr 10,1–13; 2 Ljet 9,1–12). ‡ **11,33** Stihurlje 33–36 ãj metaforã kari Isus svitešći dã ãnvãcala aluj, ãj ka "lumina." Jăl gãndešći učenici aluj sã pužã ureçi šã sã djelilaskã ku alci. Jăl svitešći dã ominj kari nu šćijã ili nu prihvatalesći ãnvãcala ka kum jej ar fi ãm "ãntunjerik".

²⁸ Isus u ãntors vorba: "Anume, ali maj blagoslovulit ãs eje kari audi vorba alu Dimizov šã u cãnji!"

Isus ãj maj mari dã Jona šã dã Salomon a tot daje ominji nu punje ureçi
(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Kãnd u vinjit tari mulc ominj akulo, Isus su apukat sã svitaskã: "Voj ominj kari kustãc ãm asta vremi, voj ššec rej ominj. Kotã znak,† ali njišj šjefãlj altu znak no fi dat ka kum u fãkut Dimizov ćudo pãnturu prorok Jona.‡ ³⁰ Šje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivljanur kari kusta ãm varuš Niniva, kã Dimizov lu mãmãt.§ Aša šje mu su dogoduli, ju uj fi znak kã pã minji, Fišjoru alu Om kari Dimizov u mãmãt alu asta narod.*

³¹ Pã zuva kãnd Dimizov u suduli, kraljica kari dã kãnva vladale pã pãmãnt dã jug ãm Seba,† su rãđika una šã je u suduli pã heje kari kustã astãs. Je u vinjit dã pã kraju dã svijet, sã slušulaskã pã Car Salomon kari are tari mudar. A aišje ãj šjinjiva maj mari dã Salomon a voj nu gãndec sã punjec ureçi! ³² ãm zua kãnd Dimizov u suduli, ominji kari kusta ãm varuš Niniva su rãđika šã ljur suduli ominji kari aku kustã, kã jej nu sur ãnkãjit kãnd Jona lji propovjedale. A ajišje ãj šjinjiva maj mari dã kit Jona a voj nu vac poka-jalit!"

Šje Isus ãnvãcã aje ãj lumina alu ominj

³³ Isus svitešći: "Njime nu acãcã lampã šã atunšje u punji pã lok hundi nu sã vedi ili dãsup košarã. Nu, jăl u punji ãm svijećnjak aša toc u vide luminã kãnd vinji ãm nontru.‡ ³⁴ Oçu ãj ka lampa alu telã. Dakã oçu atov ãj sãnãtos, atunšje tela ata ãntragã u fi ãm luminã, ali kãnd ci oçu bičag, tela ata ãntragã ãj ãm ãntunjerik.

³⁵ Bagä sama da aje šje smatralešć kã äj lumina äm činji sä nu fijã fär dä luminã.”

³⁶ Dakã äj äntagã tela ata äm luminã, njiš unu dio dä telã nu äj äm äntunjerik, atunšje äj kutotu äm luminã, ka kum čar svitlãze lumina ata.

Isus fašji dä njimik pä farizeji šã pä učitelji dä zakon alu Mojsije

(Mt 23,1-36)

³⁷ Kãnd Isus u svätit, unu farizej lu čimat sä mänãnšji la jãl akasã. Isus u mers, šã u lot lok la masã. ³⁸ Kãnd farizeju u väzut kã nu šu spãlat mänjilje majnti ka kum äj običaj alu židov, su apukat sä mänãnšji a farizeju su začudulit. ³⁹ Ali Domnu Isus ju zãs: “Aku voj farizeji pä dä nã afarã cãnjec kljištaru šã teru čišć, ali pä dä nontru voj šćec pljinj dä pulkučalã šã relji. ⁴⁰ Voj fär dä firi! Nuj Dimizov kari u stvorulit vanjština, u stvorulit šã nutrina?” ⁴¹ Maj benj dãdec milostinja avostrã dãm tot sufljitu alu heje kari lji potrebno šje voj avec, atunšje vu fi kutotu čist.

⁴² Ali jao avovã farizejilor! Kã voj tari vã trudulec sä dãdec desetina dãm tot začinurlje šã povrčur alu Dimizov, a nu bågãc sama dä pravdã šã ljubav alu Dimizov. Una trãbã sä fašjec, a hajelantã sä nu propustulešć. †

⁴³ Ali jao avovã, farizejilor! Kã voj plãšjec lokurlje glavnã pä sastankur äm sinagogã, šã pozdravalalã ku poštovanje äm varuš pä trgur. ⁴⁴ Jao avovã, kã voj šćec ka askunsã gropã pä kari ominji umblã a nu šćijã kã obredno äs atunšje nečisti.” ‡

⁴⁵ A unu dãm učitelj dä zakonu alu Mojsije u zãs alu Isus: “Učitelju, kãnd svitešć aša, tu nji vředãlešć šã pä noj.”

§ 11,38 Farizeji ave pravilo kã ominji trãbã sä spelji mänjilje ka kum ar trãbuji sä fijã obredno čišć la Dimizov.

* 11,40 Isus koristilešći äntribala numa sä fakã dä njimik pä farizej šje nu prišjepi kã haj šje äj äm sufljit äj bitno alu Dimizov. † 11,42 Trãbã sä daj desetina alu nu slobud sä zanamaralešć šã alčilje stvarur. ‡ 11,44 Ešće grop as re kapalicã äm pämänt hundĩ morčĩ telurlje as re ämgrupačĩ. Jej nu ave albi petri kum alci ominj punje pä grupur sä vadã alci sä nu umblji sus pä jej. Kãnd Židovi umbla sus pä grop atunšje jej as re obredno nečisti. Ešće grop fášje aje sä fijã aje slučajno. § 11,48 Isus fašji dä njimik pä farizeji šã pä učitelji dä zakonu alu Mojsije. Jej šćijã dä amurala dä prorok alu nu osudulešćĩ pä preci dajke kã lju amurãt. Ku alčilje vobĩ: “ãm lok sä lji osudulec, voj maj potvrđalec aje šã vã slagalec ku aje”.

* 11,51 Abel are elšĩ om kari are amurãt äm Stari zavjet (Stv 4,1-16) šã Zaharija posljednjĩ om kari are amurãt äm Stari zavjet (2 Ljet 24,20-22). † 11,51 Jedini proroci kari poštivalešćĩ äs proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pä prorokur äm Stari zavjet, aša farizeji šã učitelji dä zakonu alu Mojsije nu askultã pä Isus šã nu askultã pä apostolur kari Isus u mãna. Strpljenje alu Isus u fi gata, atunšje su suduli alu Izrael dä kutotu anijlje kãnd jej odbacale poruka aluj. ‡ 11,52 Isus svitešćĩ dä istina alu Dimizov ka kum ar fi äm kasa hundĩ učitelji odbijalešćĩ sä tunji ali nu lasã alu alci sä ajvi čejilje sä potã tuna äm nontru. Asta značalešćĩ kã učitelji nu kunošćĩ benji pä Dimizov, a jej maj nu lasã pä alci sä äl upoznulasã.

⁴⁶ Isus u zãs: “Jao šã avovã učitelji dä zakonu alu Mojsije, kã punjec pä ominj maj mult teret dä pravilurlje alu vjera dä kit šje počĩ om purta, a voj nu gãndec njiš ku žježjitu mik sä ažutãc dä teretula sä dukã.

⁴⁷ Jao avovã! Kã voj gradalec spomenikur pä gropã alu proroci šã gãndec kã ku aje fišjec benji, a preci avoštĩ lju amurãt. ⁴⁸ Aša voj svedočulec šã vã slagalec ku djela alu preci avoštĩ. Jej lju amurãt, a voj nastavalec ku lukru alor kãnd gradalec spomenikur. § ⁴⁹ Dimizov äm mudrostu aluj u zãs: “Ju uj mãna pä prorokur šã pä apostolur šã orikic dãm jej ur fi amurãc a alci u fi progonulic.”

⁵⁰ Daje dä la asta generacijã u fi tražalitã sãnzilje dä la toc proroci kari u fost värsatã dãm elšĩ dä kãnd su stvorulit svetu: ⁵¹ su apuka dä la sãnzilje alu Abel pãnã la sãnzilje alu Zaharija, * kari u fost amurãt äntĩ žrtvenik šã äm svetinja dä Hram. Ju vã zãk: “Kã kutotu asta u fi tražalit dä la asta generacijã!” †

⁵² Jao avovã učitelji dä zakonu alu Mojsije! Daje kã voj ac lot ändãrãt čejilje dä kraljevstva alu Dimizov. ‡ Voj sängur nac mers äm nontru šã ac sprečilit pä alci sä tunji äm nontru kãnd gãnde.”

⁵³ Dã pä šje u fužjit Isus dä pä lokula, učitelji dä zakonu alu Mojsije šã farizeji sur ängãndit sä mergã dä pä jãl sä äl ispitivãlaskã. ⁵⁴ Gãnde sä äl apušji pä Isus äm zamkã šje ar puće sä zãkã protiv dä jãl numa sä äl dukã pä sud.

12

Isus upozoravalešćĩ pä učenikur

(Mt 10,26-27)

¹ Aša mulc ominj su sakupilit dä mar kãlka una pä alt kic as re pä lãnga Isus.

Ali Isus elši u zäs alu učenici aluj: “Loc sama dä kvascu alu farizej! Ala kvas äj licemjerje.* ² Njimika nuj akupirit šje no fi daskupirit, njiš una tajnä kari no fi šcutä.† ³ Aša dakä ac zäs šjeva äm tunjerik su šci äm luminä, šä dakä ac šupunjit šjeva äm soba avosträ aje isto u fi mužjit pä krvur dä käš.”‡

Nu vā fījā frikā

(Mt 10,28–33; 12,31–32; Mk 3,28–29)

⁴ Isus u zäs: “Urtašji amej lasäcämä sä vā zäk, nu vā fījā frikā dä eje kari numa vā poči amurä tela šä nu poči njimika sä vā fakä. ⁵ Ju vuj zäšji dä šjinji trābā sä vā fījā frikā. Fijā vā frikā dä Dimizov kari poči sä amori, atunšje vā poči vārli äm pakao. Da anume, dä jāl vā trābā sä vā fījā frikā.

⁶ Nus šinšj (5) vrābuj vānduči dä doj banj? Dimizov nu mujtä pä njime. ⁷ A avovä čak šä päru pä kap vi umārat. ⁸ Nu vā fījā frikāl Voj ščec maj vredni dä gārmađä dä vrābuj.”

Pā pāmānt trābujenj sä priznalenj pä Isus
(Mt 10,32–33; 12,32; 10,19–20)

⁸ Isus u zäs: “Šjinji gođ pä pāmānt mu priznali pä minji äm nenče alu ominj, Ju Fišjoru Omuluj isto uj priznali pä jāl äm nenče lu anđelji alu Dimizov. ⁹ Ala kari pä minji nu mu priznali pä pāmānt ju muj odreknuli dä jāl la anđeljilje alu Dimizov. ¹⁰ Dakä bilo šjinji svitešci vorba protiv dä minji Fišjoru Omuluj aluje poči fi jirtat; ali dakä šjinjiva svitešci mišjunj dä Duhu Svānt, grehula no fi jirtat.

¹¹ Dakä vu aduši la sud äm sinagogur šä la poglavicur šä vladarur, nu vā brigalec kum šä ku šje muj branali, ili šje sä zäk. ¹² Kānd u vinji vreme, Duhu Svānt ću ānvāca šje trābā sä zäšj.”

Isus svitešci alu ominj sä nu fījā pohlepñā

¹³ Unu dām ominj äm gārmađä u zäs alu Isus: “Učitelju zā alu fračilje amnjov sä šä āmperci ku minji šje anj kāpātat.”

* **12,1** Ka kum kvasu krešči äm alot, aša licemjerje krešči äm āntragä zajednica. Ku alčilje vorbi: “Pāzäcävā dä la licemjerje alu farizej, kari äj ka kvasu” ili “Fijec opreznj sä nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor äm ponašanje, utjecalešči pä toc, baš ka kum kvasu krešči am alot.” † **12,2** Ku alčilje vorbi: “Ne fijec ka jae, kã Dimizov u duskupira kutotu šje äj askuns. Dimizov u otkrili kutotu šje ominji aku askundi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askundi”.

‡ **12,3** Kāšurlje alor äm Izrael ave ravni krvur, a ominji sä urkã sus šä šãde. § **12,7** Pučenj sä ānkridenj alu Dimizov. Jāl šcijã maj mult dä kit noj šcijenj. Nu šcijenj čak njiš kit pär avenj pä kap, ali Dimizov šcijã asta kutotu.

* **12,20** “Duša” äj kustu alu aje osobã. Ku alčilje vorbi: “Vi muri asta nopći!” † **12,23** Daje kã Dimizov nu dat kust, šä tela avostrã, sigurno pučec sä ānkridec kã Isus vu da šje vi potrebno dä kust. ‡ **12,24** Hej kari slušalešči pä Isus, jej smatralešči pä gavranur kã äš fãr dä korist, daje kã Židovi nu puče sä mãnãšji ešće živaur.

¹⁴ Isus u odbilit šä zäšje: “Omulji, šinji mu pus pä minji dä sudac, sä ämpärc āntri voj doj?” ¹⁵ Atunšje kãnd u svätit alu toc kutotu, Isus u zäs: “Bãgãc sama šä pãzäcävā dä pulkučalã! Dakã šjinjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kã ari kutotu.”

¹⁶ Isus u spus maj una usporedbã: “Are akulo om gãzdak fãr dä firi kari ave tälek šä tälekula u adus mult plod. ¹⁷ Šä jāl šu zäs sängur aluj: ‘Šje sä fak kã nam dästul lok sä puj āndärãt šje mu kriskut?’ ¹⁸ Atunšje, jāl u zäs: ‘Aša uj fašji: Ju uj rãstuna skladišturlje amelji šä uj gradali maj mari, dästul dä mari sä spremãlesk kutotu šje mu kriskut.’ ¹⁹ Šä ju muj zäšji alu duša ame: ‘Aj mulci bunji stvarur aku, šä dä mulc ej šje ur vinji. Odmorulešćici, mãnãnkã šä be, šä ānfulušešćici!’

²⁰ Ali Dimizov ju zäs aluj: ‘Tu omulje fãr dä firi! Mar äm asta nopći uj šjire * duša ata. Atunšje šjinji u ave korist dãm stvarurlje šje caj pus āndärãt?’

²¹ Aša päce omu kari äš akulježi gãzdãšijilje pãntru jāl sängur, a nu su gãzdašjit äm oči alu Dimizov.”

Isus ānvacã sä nji rãzãmãnj pä Dimizov
(Mt 6,25–34)

²² Kapu u zäs Isus alu učenici: “Daje vā zäk: voj nu trābā sä vā brigalec, dä kustu avostru, šä sä fijec äm brigur šje vic mãnka, ili sä vā brinulec äm šje vic ämbrãka. ²³ Daje kã kustu äj maj vrednã dä kit mãnkarẽ, šä tela maj mult dä kit colu.† ²⁴ Numa ujtãcävā la gãgãrašc.‡ Jej njišj nu samãñã, njišj nu akulježi. Jelji nari skladište ili šupã, šä tod daje Dimizov lji rãnješci. Nu ščec voj maj vredni dä vrabujrljelje? ²⁵ Poči šjinjiva dãm voj ku brigurlje produžuli kustu? ²⁶ Dakã, nu pučec sä fãšjec niti maj mākãčeljji, adãšje ščec äm brigur dä kutotu ostalo?”

²⁷ Numa ujtãcävā la flor äm telek! Jelji niti sä trudulešci niti fašji colji ali ju vā zäk, kã njiš Car Salomon äm gãzdãšije alor

nu are âmbrăkat aša mândru ka florurlje âm telek. ²⁸ Ali dakă Dimizov dă dastafel mândremi alu farkă kari kustă astăs, șă să bagă âm job, kit atunșje maj mult u da jăl avovă. O voj avec mikă ânkridală! ²⁹ Dăm ala rând nu vă gândec șje vic mânka șă șje vic be. Nu vă uznemirilec! ³⁰ Dă kutotu aje să brinuleșci ominj făr dă Dimizov. Ângândecăvă kă Tata avostru dăm nor șciyjă șje vă trăbă. ³¹ Șă anume tražalec kraljevstva alu Dimizov[§] elși șă kutotu ostalo vu fi dat.

³² O mikă stadă,^{*} nuc fiyj frikă, kă Tata avostru să ânfałușeșci să vă apușji âm kraljevstva aluj.

³³ Vindec kutotu șje avec șă dădec alu sarașj. Așa adunăcăvă tășc kari nu su puče rupi, șă gâzdășijă să vă fiyj âm nor kari nu propadaleșci, hundi lotri nor puče vinji, niti gândașji să mănășji! ³⁴ Daje kă suflijielje avoștri u fi hundi âj blago avostru.”

Trăbă učenici să fiyj spremni să așčepci pă Dimizov

(Mt 24,45-51)

³⁵ Isus u zăs alu učenici: “Fijec spremni dă lukru, la să fijec opremilică[†] șă âm mănjielje avoștri lasă fiyjă luminjielje acăcați. ³⁶ Așa u fi ka slugurlje kari u așčiptat pă gospodaru aluj să să ântorkă dă pă nuntă, spremni să âj dăsvăkă kum u kukunji pă ușă. ³⁷ Mândremi alu eje slugur kari u fi skulac, kând u vinji gospodaru! Anume ju vă zăk: Domnu șu punji sângur kintrinca să lji služulaskă șă lju punji să șadă la masă șă lju dvoruli. ³⁸ Șă kând u vinji gospodaru âm miržuku dă nopči ili dăspru zua șă lju afla așă, mândremi u fi alu ala slugur!

³⁹ Slușulecămă dă asta: ka să șciyjă gazda âm kari șas u vinji lotru, jăl ar păză șă nar lăsa să âj fiyjă provalalit âm kasă. ⁴⁰ Voj isto trăbă să fijec spremni, kă ju Fișjoru Omuluj uj vinji âm vremi kând nu či nadali.”

⁴¹ Petar atunșje lu ântribat pă jăl: “Domnu spuj tu asta usposedbă pântru noj učenici, ili âj pântru toc?”

⁴² Isus u zăs: “Șinji âj ala vjernă șă kufiri upravitelj kari âl postavaleșci dă gospodaru pă kasa, șă âm pravă vremi u da mänkari alu toc âm kasa? ⁴³ Mândremi alu ala sluga kari kând u vinji gospodaru, u fașji așă. ⁴⁴ Dă anume, ju vă spuj kă gospodaru u odredilit alu ala sluga să vodulaskă ku kutotu imanje kari ari. ⁴⁵ Ali dakă sluga șar zășji âm suflijuș: ‘Gospodaru, nu su ântorșji așă păfriș’, șă atunșje să apușji să bată pă slugur șă să be, mănășji șă să ambeči? ⁴⁶ Atunșje u vinji gospodaru alu sluga âm șjas kari nu șciyec. Șă atunșje făr dă milost lu kaznali, ju da sudbină ku alci una kari nus vjerni.

⁴⁷ Sluga kari șciyjă șje gândeșci gospodaru, șă dakă nu fașji șă nu să pripremileșci dă dolasku aluj, jăl u kăpăta mulči luvalur. ⁴⁸ Ali dakă sluga nu șciyjă voje alu gospodaru, șă fașji șjeva șje zaslužuleșci kaznă, atunșje u kăpăta pucănji luvalur. Kă alu toc kari mult u fost dat, mult su așčipta dă la jej, șă alu eje alu kari u fost mult dat âm povjerenje, dă la eje șă maj mult u fi șjirut.”

Ânvăcala alu Isus u adușji razdor ântri ominj

(Mt 10,34-36)

⁴⁹ Isus u zăs: “Ju am vinjit să vărľjesk fok dă sud pă pământ,[‡] șă kum aș gândi să să apușji să ardă! ⁵⁰ Trăbă majnti să mă buček ku mukur. Kum mă mučekesk pă șje aje no treșji! ⁵¹ Gândec kă am vinjit să vă aduk putuljală pă pământ ântri ominj? Nu, ju am adus podjelă! ⁵² Dă aku maj menkulo âm kasa dă šinșj ominj ur fi âmpărcăc tri u fi pă parče ame șă doj protiv dă tri. ⁵³ Tatusu u fi protiv dă fișjoruș, șă fișjoru u fi protiv dă tatusu, mumăsa protiv dă fataș, a fata protiv dă mumăsa, șă sokra protiv dă njivastaș, șă njivasta protiv dă sokrăsa.”

Isus lji spunji kă trăbă să fiyj spremni kând jăl u vinji napoj

(Mt 16,2-3; 5,25-26)

[§] 12,31 tražalec kraljevstva alu Dimizov Asta značaleșci: “ujtăcăvă la kraljevstva aluj” ili “tari tražalec kraljevstvo alu Dimizov”. ^{*} 12,32 mikă stadă Isus čamă pă učenikurlje aluj, stado. Stado âj grupă dă vașji ili kecur dă kari pastiru să brinuleșci. Ka kum pastiru să brinuleșci dă vașjielje alor, așă Dimizov să brinuleșci dă učenikurlje aluj. Ku alčiŭje vorbi, “Nu vă brinulec. Numa daje kă șčec mișj, slabi, ka stado delj mikă, tata dăm nor ju su văzut dă voj să kustăc âm kraljevstva aluj.” [†] 12,35 Âm original skrijă: “La coljielje avoștri fiyjă ljiată ku kurova.” Ominji purta lunžji haljinur. Jej punje kurovă să nu lji smetilaskă haljina kând jej lukra. Ku alčiŭje vorbi: “Punjec haljina avostră ku kurova sus să fijec spremni să služulec.” [‡] 12,49 Asta ar puče să fiyjă: 1) Isus u vinjit să sudulaskă pă ominj, ili 2) Isus u vinjit să čistolaskă pă ominj kari ânkređi, ili 3) Isus u vinjit să adukă razdor ântri ominj. 12,53 Mih 7,6

⁵⁴ Kum svite alu gärmadä, Isus u zäs: “Känd videc njegri oblakur kä sä rädika dä pä more pä zapad, voj odma zäšjec: ‘Astäs u fi plojā’, šä voj ščec u pravu. ⁵⁵ Šä känd sä apukä sä batä väntu däm pustinja la jug, odma zäšjec: ‘U fi zuva tari kaldä’, šä äj aša. ⁵⁶ Licemjerilor! Šä voj ščijec sä čitalec znakurlje pä pämänt šä pä nor. Kum dä nu prišjipec šje aku sä dogudulešči!”

⁵⁷ Voj ac träbuji däm haje avostru šä ščijec šje äj benji. ⁵⁸ Däkä šjinjiva či op-tužulešči päntnu dugu kari nac pläčit šä vä gändešči sä vä adukä la sud, äñšjarkä inka pä kalji sä vij la ligizalä majnti dä sud! Ar puće sä či adukä la sudac, sudacu sä či đe la oficir, šä oficiru či poči bägä äm čemicä. ⁵⁹ Ju vä zäk, kä akulo vi träbuji sä rämäj päñ šje no fi pläčit toc banji.”†

13

Isus čamä sä nji äñkäjenj ku maj majnti

¹ Pä aje vremi orikic däm regija Galileja ur vinjit la Isus šä jur spus dä Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pä jej sä lji amori känd jej prinosule žrtvur alu Dimizov äm Hramu alu Jeruzalem. ² Isus u zäs: “Voj gändec kä Galilejci äs maj grešni dä bilo kari alci Galilejc, numa däm ala ränd kä ur päcät jej asta? ³ Nu, uopće nu! Šä punjec ureči! Däkä nu vic äñkäji voj toc isto aša vic fi duhovno morc. ⁴ Šä gändec voj kä eje osamnaest lumi kari ur fost amuräc känd u kätuz tornju alu Siloam asre maj duvinj ominj äm Jeruzalem? ⁵ Nu, uopće nu! Dakä nu vic äñkäji, aša toc vic fi duhovno morc.”

Isus ku usporedba dä neplodnä smokvä spunji kä avenj pucän vreme sä nji äñkäjenj

⁶ Isus lji spus asta usporedbä: “Are akulo unu om kari ave sämänat äm vinograd ljemn dä smokvä šä jäl tot vinje šä sä ujtä däkä äj plod pä ljemn ali nu afla njimika. ⁷ Šä aša u zäs alu omula šje lukrä äm gard: ‘Ujtäci ajišje! Kä mar tri aj mä ujta pä ljemnusta sä afllu plod šä nikad nu am aflat njimik. Tajäl äñdärät! Adäšje ar čälti pämäntu?’

Š ^{12,56} Licemjerilor Eje ominj as re kufir sä prepoznulaskä znakovur kä vinji ploje ili kä u fi tari kald. Ali jej u odbilit sä priznalaskä kä čudurlje alu Isus as re znakovur kari aratä kä jäl äj ala pä kari Dimizov lu mänat sä spasalaskä svetu.

* ^{12,56} Ku alčilje vorbi: “Anume sigurno ac träbuji sä prišjipec šje značalešči šje Dimizov u fäkut päšči minji äm ešce zälji!” † ^{12,59} Isus u spus alu ominj asta usporedbä sä lji đe upozorenje kä toc ar träbuji sä sä pomirilaskä ku Dimizov majnti dä šje vinji sud pä jej.

* ^{13,21} Äm original skrija: “tri merur” kari ari 40 kila.

⁸ Pä aje, omu šje lukra äm gard u zäs: ‘Domnu, lasä maj unu aj sä fijä. Ju uj kapali pä längä jäl šä uj punji gnoj. ⁹ Dar atunšje u ave plod. Däkä nu, poc sä äñ taj äñdärät.’”

Isus pä zuva dä sämbäta iscjelilešči

¹⁰ Pä zua dä sämbäta, Isus äñväca äm una dä sinagogur. ¹¹ Akulo are mujeri kari patale mar osamnaest ej, dä rov duh äm je kari izazavale bičišug. Je are apljikatä žjos šä nu sä puće uspravali. ¹² Isus u skužulitu, šä ju zäs: “Mujeru, slobodnä ješc däm bičišugu atov.” ¹³ Atunšje Isus u pus mänjilje aluj pä je, šä je däm turdatä su uspravalit šä su apukat sä đe hvalä alu Dimizov.

¹⁴ Ali zapovjedniku dä sinagogä are mir-giš daje kä Isus u äñtrimat u pä zuva dä sämbäta šä jäl su äñtors la eje ominj šä u zäs: “Äs šinšj (6) zälji äm una sämptämäna hundi träbä sä lukri! Dakä gändec sä fijec säñatoš hajde pä una däm elje zälji, a nu pä sämbäta.”

¹⁵ A Domnu Isus u zäs: “Licemjerilor! Voj fišjec känd dälzljägeg pä vašjilje šä pä mägaro avoštri pä zuva dä sämbäta šä lji dušjec la apä? ¹⁶ Ali asta mujeri, sämäna alu Abraham, kari Sotona u cäntu ljiगतä osamnaest ej šä nar ave pravo sä fijä dilzljigatä däm ala ränd kä pä zuva dä sämbäta?” ¹⁷ Pä asta, toc eje kari sä protivile as re rušänac. Toc alci äm gärmadä sur äñfälušät la toči mändri šä bunji stvarurlje šje Isus fäšje.

Kraljevstvo alu Dimizov are ka sämäna kari krešči ka kvasu kari sä širilešči

(Mt 13,31–33; Mk 4,30–32)

¹⁸ Isus u äñtribat: “Älu šjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum samänä kraljevstva alu Dimizov? Ku šje sä usporidäljenj? ¹⁹ Kä kraljevstvo alu Dimizov aj ka gorušičino sämäna kari äj tari mikä pä kari om u lotu šä u sämänat äm garduš šä u krešči šä u fost mari ljemn šä vräbujišje u fäkut skujbur äm granur.”

²⁰ Jarä u äñtribat: “Ku šje sä usporidäljenj kraljevstvo alu Dimizov? ²¹ Kraljevstvo alu Dimizov äj ka kum mujere ari kvasac sä misälaskä mari

količinā dā fājnā,* aša kutotu sā sā potā rādika.”

Isus nji ānvacā kā āj teško sā tunānj ām kraljevstva alu Dimizov

(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

²² Isus putuvule ām Jeruzalem, prošule ām mulči varušur šā satur šā pā akulo ānvāca ²³ Atunšje šjinjiva lu āntribat pā jāl: “Domnu u spasali Dimizov čar pucānj ominj?”

Šā Isus u zās alor: ²⁴ “Uša dā nor āj uskā. Borulecāvā tari sā tunāc ām nontru. Ju vā pot zāšji kā mulc ur ānšjirka sā tunji ali nor puće. ²⁵ Vreme u vinji kānd gospodaru dā kasa su ridika šā u āncīžji uša atunšje. Voj pā alta parči vic apuka sā kukunjec šā vic aruga: ‘Domnu, dāsvā pāntru noj.’ Šā vorba aluj u fi: ‘Ju nu šćuv dā hundi šćec voj.’

²⁶ Voj vic apuka sā zāšjec pā aje: ‘Ali noj anj but šā anj mānkat ku činji kānd ānvacaj pā ulicurlje anoštri.’

²⁷ Šā jāl u zāšji maj undatā: ‘Ju vam zās kā nu šćuv dā hundi šćec.† Fužjec dā la minji, voj ominjilor rej!’

²⁸ Da akulo vic plānžji šā vic kārcāji ku dinci šā vic fi mirgiš kānd vic vide pā Abraham, Izak šā pā Jakov šā pā toc proroci ām kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vārļjic afarā. ²⁹ Šā eje kari ur šāde la masā pā nuntā ām kraljevstva alu Dimizov ur vinji dā pā Istok, Zapad, Sjever, šā dā pā Jug.‡ ³⁰ Bāgāc sama kā orikic kari ās aku maj pucān važni ur fi maj mar, a hej kari ās aku maj mar ur fi maj mišj.”§

Isus plānžji pā Jeruzalem

(Mt 23,37-39)

³¹ Orikic farizej ur vinjit la Isus ām aje ista zā, sā āl āmpurušjaskā. Šā ju zās: “Herod gāndešči sā či amori. Dām ala rānd lasā lokusta šā duči pā altu lok.”

³² Isus u āntors vorba: “Dušjecāvā šā zāšjec alu lisicurljelje:* ‘Ju mān pā drašj afarā šā ozdravalaskā pā bičež. Ju uj fašji

aša astās, šā mānji šā tek ām treća zuva uj zavāršāli.’ ³³ Ali ju trābā sā fjuv pā kalje astās, mānji šā treća zuva, izgledalešči kā nu slobut proroku sā mori afarā dām Jeruzalem.

³⁴ O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurāt pā proroc šā aj vārļjit petri pā eje kari Dimizov vu mānat la činji! Kiči rāndur am gāndit sā branalesk pā kupiji atej ka gājna pā pujiš dāsup haripilješ, ali voj nu gāndec! ³⁵ Ujtāci aku! Kasa ata āj lāsātā sāngurā golā.† Šā nu mic vide pān šje nu vic zāšji: ‘Blagoslovulit sā fiāj kari vinji ām numilje alu Domnu!’”‡

14

Isus iscjelile pā zuva dā sāmbāta

¹ Undatā Isus u mers sā večeralaskā la kasa alu vođa dā farizej. Are pā zuva dā sāmbāta šā jej sā ujta pā jāl tari ku sama.*

² Om ku bičišug dā umflalā dām apā su pojavalit dādānenće aluj. ³ Isus u āntribat pā učiteljur dā zakonu alu Mojsije šā pā farizeji šje asre akulo: “Āj zakonito dā pā zakonu alu Mojsije sā ozdravalaskā pā zuva dā sāmbāta ili nu?” ⁴ Jej tāšje, Isus pā aje u pus mājnilje pā omula, šā lu ozdravalit šā lu lāsāt sā fugā. ⁵ Isus lju āntribat: “Dākā šjinjiva dām voj ori fišjor ili pā vakā kari u kázat ām bunar adānkā nac skoči odma afarā, šā pā zuva dā sāmbāta?” ⁶ Pā aje, jej nu puće sā uništilaskā vorba.

Isus ānvacā dā poniznost

⁷ Isus u bāgat sama kum gošči kari asre čimac izabrale lokurlje helj maj ām centrā la masā. Isus lji ānvacā ku usporēdbā pā jej: ⁸ “Kānd ješć čimat dā la šjinjiva pā nuntā nu šādec pā lok dā časni gošč. Domačinu ar puće sā vi čimat pā šinjiva maj važni dā voj pā ala lok. ⁹ Domačinu ar puće sā vijā ku omula, šā sā ac zākā: ‘Urtaku amnjov, elši lokusta āj pāntru jāl’, šā atunšje tu ješć ām rušānji. Vi trābujī sā či dušj pā zadnji lok.

† 13,27 nu šćuv dā hundi šćec Ku alčilje vorbi: “Njiš urtašji njiš njamu nus čimac pā gozba ame.” ‡ 13,29 Mulc Židovi kari pretpostavale kā jej šas dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are uključenī. Ali mulc kari nu as re Židovi dām toči lokurlje dām svet ur fi uključenī ām kraljevstva alu Dimizov. § 13,30 ām original skrijā: “Zadnji ur fi elši”.

“Elši” predstavljalešči važnost šā čast. Ku alčilje vorbi: “ur fi najvažniji ... ur fi mišj važni”, ili: “Dimizov u počastali ... Dimizov lju rušuna”. * 13,32 lisicurljelje ka lisica are, Herod are lukav, tari ubraznik ali šā kukavicā. † 13,35

Ominji dām Jeruzalem u odbacalit pā Isus kā jāl āj Mesija. Domnu lju odbacali šā nu lju zaštitali. Dā pā aje kātānj dām Rim u uništili Jeruzalem (70. god. dā pā Krist). 13,35 Ps 118,26 ‡ 13,35 Isus su āntoršji ām napoj pā pāmānt.

Atunšje ominji dām Jeruzalem ur prepoznuli kā jāl āj Mesija. * 14,1 sā ujta pā jāl tari ku sama gānde sā vadā dakā āl poči optužili dā šjeva kā āj duvinā.

¹⁰ Aša känd ješč čimat, dući ša akulježjic zadnji lok. Atunšje Domačinu ar puće ša vijā ša ša ac zākā: 'Urtaku amnjov, hajd maj ām sus.' Atunšje ām asta slučaj tu vi puće ša aj maj mult poštovanje ām nenće alu urtašji atej ša gošč. ¹¹ A tot omu kari ša rādika sāngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rādikac."

¹² Su āntors la Domačin ša Isus u zās: "Känd pripremilešč večerā nu čima numa pā urtašjic, ili pā fračic, ili pā njamuc ili pā gāzdašj susjedur, kā jej sigurno čur čimaći pā činji isto ša aša cu fi āntors. ¹³ Maj benji känd fašj feštā čamālji pā sarašj sā vij ša pā invaliž, ša pā ulož ša pā orb. ¹⁴ Tu vi fi blagoslovulit, kā jej nuc poći āntoršji ali Dimizov ču nagrādali ām nor pā zuva dā uskrsnuće dā pravedni ominj."

Isus svitešči dā mari feštā ām kraljestva aluj

(Mt 22,1-14)

¹⁵ Känd unu dām ominjije la masā u auzāt, Jāl u zās: "Blagoslovulit āj ala kari u mānka pitā ām kraljestva alu Dimizov!"

¹⁶ Isus u āntors vorba: "Undatā are unu om kari u dat mari večerā. Multā lumi are čimat akulo. ¹⁷ Mar apropi dā večerā sluga u fost mānat la gošč sā lji čemi: 'Hajdec', u zās jāl: 'kā kutotu āj spremno!' ¹⁸ Ali jej toc dām jej sor apukat sā āš afliji izgovorur. Unu u zās: 'Ju am kumpārāt telek, ša trābā sā mā duk sā u vād. Mā arogā la činji, sā zāšj sām jerči.' ¹⁹ Alci u zās: 'Ju am kumpārāt šinšj (5) perez dā bikan ša trābā sā mā dukā sā ānšjerkā. Mā arogā la činji, sā zāšj sām jerči.' ²⁰ Treći om u zās: 'Ju baš mam ānsurat ša dām ala rānd nu pot vinji.'†

²¹ Sluga u mers ām napoj la gazda aluj ša ju spus kutotu. Asta lu mirgišit pā gazda ša jāl u zās alu sluga aluj: 'Āngribeščiči, dući pā ulicur ša ām centru dā varuš ša adālji

pā sarašj, ulož, invaliž ša pā orb sā vijā.' ²² Känd u fākut aje, gazda u javalit kā u fākut aje ali inka are maj lok. ²³ Atunšje ju zās gazda alu sluga: 'Aku dući ām kot pā ulicur ša čamā† ša fā sā vijā, aša sā fijā kasa ame umpljitā. ²⁴ Kā njišj unu dām eje elši kari asre čimac nor gusta dām večera ame.'"†

Učenici ar trābujī sā fijā tari predalic la Isus

(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Mulc ominj āl sljedile pā jāl. Isus u āntors ām napoj ša u svātit alor: ²⁶ "Bilo šinji dām voj kari plašji maj tari^s pā tatusu pā mumāsa pā bašacaš, pā kupijiš pā fraci ša pā sorālješ ša čak pā kustu aluj maj mult dā kit pā minji, nu poći sā fijā učeniku amnjov. ²⁷ Dakā šjinjiva gāndešči sā fijā učeniku amnjov, trābā sā dukā krušje aluj sā mā sljedilaskā ša sā fijā spremni sā mori pāntru minji."*

²⁸ "Gāndecāvā aku dakā unu dām voj gāndešči sā fakā toranj, nu ac šāde elši žjos ša sā videc dakā avec dāstul banj sā āl fāšjec do kraja tornjula? ²⁹ Inače ar puće sā fašj temeljurlje ša hej šje sā ujtā la voj šar puće fašji šufā dām voj daje kā nu avec dāstul banj sā završālec. ³⁰ Jej ur zāšji: 'Asta om su apukat sā gradalaskā ali no putut sā završālaskā!'

³¹ Ili ka kum kralju su spremili sā mergā ām bātājā ku altu kralji. Ša sā nu šadā elši ša sā gāndaskā dakā ku zešji (10) hiljada dā kātānj poći sā āl savladalaskā ku protivnikuš kari ari doj spešj (20) hiljada? ³² Atunšje dakā nu poći sā āl savladalaskā u māna pā pregovarač kitā āj inka neprijateljlu dā parči sā āntrebi dā uvjetur dā putuljalā. ³³ Ša aša toc dām voj dakā nu vic lāsa kutotu šje avec, nu poći sā fijā učeniku amnjov."†

† 14,20 Eje ominj kari as re čimac pā nuntā jej fišje dā njimik pā kralj. Dā nuntā jej dā mult mar ščije, a känd u vinjit vreme sā vijā, jej ur izmislilit mišjunj, ša izgovorur. Adāšje šjinjiva ar trābujī sā kumpiri telek kari nikad no u vāzut ili sā kumpiri bikan kari nu su ujtat ili ar trābujī sā rāmāji cjelo vrijeme akasā sā fiji ku mujere aluj? Jej cānje dā udvaru alor, dā familja alor maj tari dā kit dā gospodaru. Isus u upozorulit kā banji, udvaru ša familija nu slobud sā fijā maj bitni dā kit dā Dimizov (vejs retku 25-33 doš). † 14,23 ām kot pā ulicur ām original skrijā: "pā kalji ili la ogradā"

§ 14,26 ām original skrijā: "Dakā šjinjiva vinji la minji a nu mrzālešči pā tata aluj nu poći fi učeniku amnjov". Ajišje āj "mrzālālā" preuveličavanje dā pučan ljubav kari ominji ar trābujī sā areči numa alu Isusu. * 14,27 Isus nu zāšji kā krščanu ar trābujī sā fijā pā krušji. Rimljani stalno mānā pā ominj sā dukā krušje aluj majnti dā kit as re sus pā krušji sā fijā znak kā su pokorulit la Rim. Asta metaforā značalešči kā jej trābā sā sā pokorulaskā la Dimizov sā fijā spremni sā patalaskā numa sā fijā učenici alu Isus. † 14,33 Benji āj sā gāndešč sā fijā učeniku alu Isus, ali dakā šjinjiva gāndešči sā sljedilaskā pā Isus a sā nu dukā krušje aluj, ša sā nu odbacalaskā kustu, jāl āj fār dā korist ka graditelju kari nu putut sā završālaskā tornju ili ka kralju kari no putut sā pobjedilaskā.

*Učenići alu Isus aš ka sare
(Mt 5,13; Mk 9,50)*

³⁴ Isus u zäs: "Sari äj bunä stvar ali däkä perdi izu, ku šje poc äntöršji bälureme? ³⁵ Nuj bunä atunšje njiš dä pämänt njiš dä šrot. Lume numa u värlješči ändärät. Punjec ureći voj kari avec ureći sä auzäc!"

15

*Usporedbä dä birka kari su pirdut
(Mt 18,12-14)*

¹ Pälängä Isus su okupulit tari mulc poreznici šä tari mari grešnici sä pujä ureći la vorba aluj. ² Farizeji šä učitelji dä zakonu alu Mojsije sur apukat sä ä gumunjaskä, šä jej zäšje: "Asta om sä družulešči ku grešnici, šä mänänkä ku jej."*

³ Daje Isus lji spunji asta usporedbä: ⁴ "Däkä šjinjiva däm voj ari sto birš šä sä perdi una däm jelji, nar läsa pä ešče devedeset devet äm pustulot,† šä ac meržji dä pä aje una su kutäc pän šje nac afla? ⁵ Šä känd vic afla, aj dušji pä umirilje ku fälušäjä. ⁶ Atunšje ac meržji akasä, vic čima pä urtašjic šä pä susjedi avoštři šä ac zäšji: "Änfälušäcävä ku minji, kä am aflat pä birka ame kari are pirdutä!" ⁷ Ju vä zäk, ku fi maj mari fulušäjä pä nor känd su änkäji unu grešnik, nego dä devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji träbä änkäjalä, aša jej gände."‡

Usporedbä dä banji pirduc

⁸ Isus maj zäšji: "Ili haj sä zäšenj kä una mujeri ari zešji (10) banj däm aržjint[§] šä atunšje unu däm jej perdi. Nu acäcä lumina šä mätura podu šä u kuta banj, pän šje nu aflä? ⁹ Šä känd u afla banj däm aržjint pärdut, je šu čima pä urtašjilje alji šä pä susjedurlje una, šä u zäšji: "Änfälušäcävä ku minji, kä ju am aflat banji kari am pirdut!" ¹⁰ Ju vä pot zäšji kä äj isto aša änrä andelji alu Dimizov. Dakä sä änkäješči unu grešnik, jej sä änfälušešči."

* **15,2** šä mänänkä ku jej Farizeji nu mänka una ku eje ominj kari nu poštivale zakonurlje alor kari as re tari strogä, aje are kum su späla, desetina, kum u mänka šjeva ka mänkare. Alor lji are frikä kä Farizeji päntnu aje u fi nečisti a Dimizov nu lju apuka. † **15,4** Aje are pašnjaku däsväkut hundi as re birkur. Dä apropi as are alcı pastirur kari lji päze. ‡ **15,7** devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji träbä änkäjalä Isus koristilešči šodä numa sä zäkä kä farizeji nus u pravo kä jej nu träbä sä šä änkäjaskä. Ku alcilje vorbi: "devedeset devet (99) ominj ka voj gändešči kä voj ščec pravedni šä kä nu träbä sä vä änkäjec." § **15,8** Äm original skrijä: "deset drahmı". Atunšje una drahma are una dnevnica. * **15,15** Zakonu alu Židovur zäšje kä poršj äs nečistä životinjur. Pängälä asta zakonu, Židovi nu are slobud sä mänäšji karnji dä pork. VejsLev 11,7. Židovi märzäle poršj. † **15,16** däm ha šje Äm original skrijä: "Ijuskur däm rogač". As re ljuskä däm mahunur kari krešči pä ljemnu dä rogač. ‡ **15,22** virigä Viriga äj znak dä čast šä dä autoritet. § **15,22** šä cipiliš dä pišjorilje aluj. Känd porc sandalur aje aratä kä ala om äj slobodan a nuj rob.

Usporedbä dä fišjoru pirdut

¹¹ Isus u zäs: "Are unu om kari ave doj fišjor. ¹² Häl maj tänäur u zäs alu tatusu: 'Tatä, däm dio šje äm pripadalešči.' Aša tata aluj u ämpärcät kutotu šje ave äntri jej.

¹³ Dä pä dovä tri zälji, fišjoru häl maj tänäur u akuljes kutotu šje ave šä su pus pä kalji sä mergä däparcı šä akulo u čiltit kutotu šje ave, čilte fär dä gänd. ¹⁴ Känd u čiltit kutotu, mari fomi u vinjit pä pämäntu hundi are jäl, šä su aflat äm säräšijä. ¹⁵ Aša u mers la unu om äm pämäntula kari lu mänat äm telek sä aj ränjäskä poršji. * ¹⁶ Aluj ji are aša fomi dä šu kivinjit sä mänäšji däm ha šje† mänka poršji, šä njime nuj däde njimika.

¹⁷ Dä pä aje jäl šu vinjit äm firi. Jäl u zäs: Tata amnjov ari mulcı slugur šä jej ari um boglä dä mänkari a ju ajišje mor dä fomi! ¹⁸ Ju muj skula šä uj meržji la tata amnjov šä ju zäšji: "Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dä činji, šä alu Dimizov äm nor. ¹⁹ Ju nu mes maj mult vreden sä fjuv čimat fišjoru atov. O lasämä sä fjuv radniku atov!"

²⁰ Atunšje su skulat šä u mers la tatusu. Ali mar känd are inka däparcı dä la kasa alu tata aluj, tatusu lu väzut šä lu apukat mila dä jäl. Tatusu u aljirgat la jäl, lu ängärgäjet šä ä surätat tari. ²¹ Fišjoru ju zäs: "Tata amnjov, ju am zgrešilit protiv dä činji šä alu Dimizovu äm nor. Ju nu mes maj mult vreden sä fjuv čimat fišjoru atov."

²² Tatusu u zäs alu slugurlje aluj: 'Dušjec friš šä afläc maj bunji colji šä punjec pä jäl, dädecäj virigä‡ dä mäna aluj, šä cipiliš dä pišjorilje aluj. § ²³ Šä apukäc pä maj mändru ränjitä vakä šä amuräcu, atunšje lasä sä mänkänj šä sä fijenj fäloš. ²⁴ Adäšje? Däm ala ränd kä astäs fišjoru amnjov are mort, a aku kustä äm napoj! Jäl are pirdut

šã aku su aflat!' Aša jej sur apukat sã sã ãnfãlušaskã.

²⁵ Maj bãtãrn fišjor are ãm telek. Jãl vinje akasã šã kum vinje maj apropi dã udvar, jãl puçẽ sã audã muzikã šã žok. ²⁶ Aša u čimat pã unu dãm slugur šã u ãntribat šje ãj aje. ²⁷ Šã ju spus: 'Fraçitu atov su ãntors akasã šã tatusu u amurãt maj mãndrã rãnjitã vakã dãm ala rãnd kã su ãntors sãnãtos!'

²⁸ Ali jãl are mirgiš šã nu gãnde sã tunji ãm nontru. Šã aša u mers afarã, a tatusu sã aruga la jãl sã vijã ãm nontru. ²⁹ Ali jãl u ãntors vorba alu tatusu: 'Numa gãndešãci kã mulc ej šje am lukrat dã činji ka robu, šã uvek am fãkut šje maj zãs šã tot nu maj dat njiš mikã keçã sã pot ave slavalala ku urtašji amej. ³⁰ Ali kãnd astãs fišjoru atov u vinjit akasã kari u mãnkãt kutotu šje aj dat gãzdãšije, ku bludnicur, atunšje tu či dušj šã amor rãnjitã vakã pãntru jãll!'

³¹ Tatusu u zãs aluj: 'Fišjoru amnjov, tu ješc uvijek ku minji, šã kutotu šje am ju ãj atov. ³² Isto aša benji ãj aku sã slavalenj šã sã nji ãnfãlušãnj kã astãs fraçilje atov are mort šã su ãntors ãm kust ãm napoj, šã jãl are pirdut šã aku su aflat!'

16

Isus nji ãnvacã kum sã koristilenj gãzdãšije mudro šã ãlirept

¹ Asta usporedbã isto Isus u spus alu učenici: "Are om gãzduk kari u dat lukru alu unu upravitelj, šã ju fost spus aluj kã upravitelju čãltešci šã rãsãpã gãzdãšije alu gazda aluj. ² Aša lu čimat pã jãl šã ju zãs: 'Šje ãj asta šje audã dã činji? Dãm raçunu dã kutotu šje aj fãkut, kã tu maj mult nu poc fi upravitelj!'

³ Upravitelju u zãs atunšje aluj sãngur: 'Šje sã fak, aku kãnd gazda je ãndãrãt lukru dã la minji? Nu am puçeri sã kapalesk? U fi rušãnji sã mã duk sã kuldujesk. ⁴ Šçuvs šje uj fašji! Ju uj ãlirepti aša dã kãnd mur mãna dãm lukrusta tot uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora.*

* **16,4** uj fi apukat ãm benji la kãšãlje ominjistora Asta znaçalešci kã alci ominj cu da lukru, šã alčilje stvarur šje ac trãbã dã kust. † **16,6** Sto baçvur ãm original skrijã: "Sto bata". Aje are oko 3.000 litara. ‡ **16,7** Sto merur ãm original skrijã: "Sto kãrova". Aje are oko 20.000 kilograma. § **16,8** ominji dã asta svet Asta ãj dã ominj kari ãs ka nu ãlirept upravitelj kari nu kunošci pã Dimizov. Ku alčilje vorbi: "Ominji dã asta svet ili svjetovni". * **16,8** ominji dã luminã "Lumina" asta svitešci dã Dimizov ili dã ãlirept ponašalãla. Ku alčilje vorbi "Ominji alu Dimizov" ili "ominji kari kustã ãm svetlã". † **16,9** voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš. Asta znaçalešci kã Dimizov ãj zadovoljan kã koristilec banji sã ažutãc alu ominj ili alu urtašj kari ažutãc. Dimizov šã andelji vu ašçipta ãm domu alor ãm nor.

⁵ Aša jãl u mãnat dã pã ominji šje are dator alu gazda aluj, unu pã kiçi unu. Jãl u ãntribat pã elsi om: 'Kit ješc dator alu gazda amnjov?' ⁶ Jãl u ãntors vorba: 'Sto baçvur† dã uloj dãm maslinur.' Upravitelju u zãs: 'Šãž žjos, jec raçunu šã pã friš skrijã pedeset.'

⁷ Šã jãl u ãntribat pã altu om: 'Kit ješc tu dator?' 'Sto merur‡ dã pšenicã.' Šã jãl ju zãs aluj: 'Jec raçunu šã skrijã osamdeset.'

⁸ Atunšje gospodaru u ãmãrit pã nu ãlirept upravitelj kari ãm oçi aluj nu are bun upravitelj, kã u arãtat dãstafelã mãrduljijã kari nu j bunã. Asta aratã, kã ominji dã asta svet§ ãs maj mudri ãm stvarurlje alor dã kit dã ominji dã luminã.* ⁹ Šã ju vã zãk: 'Koristilec gãzdãšije šje fužji daje kã ãj nepravednã ku aje vã fãšjec urtašj pã lãngã voj, aša kãnd nu maj u fi gãzdãšijã, atunšje voj vic fi apukac ãm nor dã erikeš.†

¹⁰ Ala kari ãj vjeran ãm maj mišj stvarur, ãj isto aša vjeran ãm stvarurlje mar; šã ala kari nu vjeran ãm stvarurlje mišj ãj isto nu vjeran ãm stvarurlje mar. ¹¹ Šã aša dakã nac fost vjerni ãm svetovno gãzdãšijã šjinji vu ãnkredi ku pravã gãzdãšijã sã upravljalec? ¹² Šã dakã nu šçijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pri-padalešci avovã?

¹³ Njiš una sluga nu poçi sã služulaskã pã do j gazdur dãm turdatã, kã pã unu u zamrzãli a pã altu u plašji, ili u fi vjeran alu unu a pã halalãnt nu u puçẽ vide ãm oç. Nu puçec služuli šã alu gãzdãšijã šã alu Dimizov istovremeno."

¹⁴ Kutotu aje auze farizeji, kari asre lukumic dã banj, šã jej su apukat sã ãš fakã šjuf. ¹⁵ Atunšje Isus u zãs: "Voj vã fišjec pravedni ãm oçi alu lume, ali Dimizov šçijã sufljičilje avoštiri. Šje lume tari cenilešci, skãrbã ãj ãm nençe alu Dimizov."

Zakonu alu Mojsije šã kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

¹⁶ Isus zăšji: "Zakonu alu Mojsije šă ken-
vijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile
păn šje no vinjit Ivan kari bučuza šă dă
atunšje spunje Hir fălos dă kraljevstva alu
Dimizov a noj trăbujenj să nagovurelenj să
mergă ăm kraljevstva alu Dimizov. ¹⁷ Nu
značalešči kă zakonu alu Mojsije nuj bun.
Majnti u trešji noru šă pămăntu, kită să
propadalaskă zakonu ili să kadă una slovă
dăm zakon.

¹⁸ Kari să lasă dă la băšăcaš să să ănsori
ku alta băšăca fašji preljub. Šă tot omu
kari u ănsura pă mujeri kari ăj lăsată dă la
bărbat isto fašji preljub."

Usporedbă dă om găz dak šă dă Lazar

¹⁹ Isus zăšji: "Are om găz dak kari să
ămbrăka ăm colji skumpi[†] šă ăm totă ză
mănka skumpă mănkari. ²⁰ Akulo are isto
aša om sarak kari să čima Lazar kari are
astupat ku čirevur pă jăl šă are pă košči la
uša la ala găz dak. ²¹ Jăl ăš kivinje să fijă
rănjit ku mrvicurlje šje kăde dă pă masa
alu omuluje găz dak. Kănji delj divljă čak
vinje la jăl šă ăj ljinže čirevur. ²² U vinjit
vreme kănd u murit kuldužu, šă ăndeji lor
dus ăm bracă la Abraham. ²³ Omu găz dak
isto u murit šă u fost ăngrupat. ²³ Ăm mari
mukă ăm podzemlje,* găz daku su ujtat sus
šă u văzut pă Abraham dă dăparci šă pă
Lazar kari are lăngă Abraham.

²⁴ Šă jăl u plăns ăm mužjală: "Tata,
Abraham fijăc milă dă minji! Mănăl pă
Lazar la minji lasăl să ăntupaskă žježjitu
ăm apă šă săm răšjaskă ljimba, kă mari
mukur ăs pă minji ăm fokusta."

²⁵ Abraham u ăntors vorba: "Fišjoru
amnjev, tu trăbă să či ăngăndešc dă aje
kănd arej pă pămănt tu avej mulči bunji
stvarur, kănd Lazar ave mulči relji stvarur.
Ali jăl ăj aku ăm utjehă, kănd ješc tu ăm
mukă. ²⁶ Šă dă kutotu asta, ăntri noj šă
ăntri voj ăj mari gropă făr dă kraj. Eje kari
ar găndi să mergă dă ajišje la voj nu poči,
šă njiš njime nu poči dă la voj să vijă la noj."

²⁷ Atunšje omu šje are găz dak u zăs: "Mă
arog la činji să ăl măj pă Lazar la kasa alu
tata amnjov. ²⁸ Ju am šinšj frac kari akulo
kustă. Lasă să lji upozurulaskă să nu vijă
pă ista lok pljin dă mukă!"

[†] 16,19 Ăm original skrijă: "kari să ămbrăka ăm ljubičastă măndri colji". Ljubičastă farbă šă tkanina dăm măndru
lan as re tari skumpi. [§] 16,22 ăm bracă la Abraham Ăm original skrijă: "pă čeptu alu Abraham" ili "ăm bracă
alu Abraham". Asta svitešči kă Abraham šă Lazar as re una lăngă alt pă aje feštă, pă grčki stil kănd mănka pă feštă.
Fălušjă ăm nor are mulči răndur ka vorba alu Dimizov ka slika kum ăj feštă. * 16,23 podzemlje Ăm original
skrijă: "Had". Numurlje "Had" šă "Seol" k koristile ăm Biblijă kum ăj morče šă lok hundi duša alu ominj fužji kănd jej
mori.

²⁹ Abraham u ăntors vorba: 'Jej ari
kenvijur kari Mojsije šă proroci ari skris dă
jej să lji opozurulaskă! Lasălji să pujă ureči
la jej!'

³⁰ A jăl u zăs: 'O nu, Tata amnjov Abra-
ham. Alor lji trăbă să lji vijă šjinjiva dăm
morc, šă jej sur ănkăji.'

³¹ Abraham u ăntors vorba: 'Dakă no
punji ureče la Mojsije šă la prorokur,
nur ănkredi njiš să să skolji šjinjiva dăm
morc.'"

17

*Kum să jărtenj šă să fijenj vjerni sluga
(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)*

¹ Isus u zăs alu učenci aluj: "Napadajur
dă relji trăbă să vijă ali jao alu ala om
pă kari vinji. ² Aluj jar fi maj benji să
ajvi petră dăm mln ljiगतă la găt šă să să
vărjlaskă ăm apă, dă kit să puji pă grehur
pă hej mišj. ³ Fijec ăm samă! Dakă fračitu
ac vitešči ămpurišešči!; atunšje dakă su
ănkăji, jartăj. ⁴ Makar să zgrešilaskă protiv
dă činji šapci (7) răndur ăm una ză, dakă
vinji la činji šapci (7) răndur să priznalaskă
dă aje šje u făkut, jartăj."

⁵ Apostolu u zăs alu Domnu: "Dănji maj
mult ănkridală!"

⁶ Domnu anostru u ăntors vorba: "Să
vi avut ănkridală makar aša dă mikă ka
sămănca dă goruščino zrno voj ac puče
zăšji alu ljemnusta: 'Skočiči dăm vănj šă
sămănăci ăm more!', šă voj vic punji ureči.

⁷ Šjinji dăm voj zăšji alu sluga aluj, dă pă
šje u lukra ăm telek ili paze pă biršj, să ac
zăkă kănd vinji dăm lukru: 'Hajd jec lok?'

⁸ Mar ju zăšji am lok dă aje: 'Duči šă fă šjeva
dă mănkă, ščimbăc coljilje, šă ašcăptămă
să mănănk šă să bjov, dă pă aje poc tu să šăs
šă să mănăšj!' ⁹ Šă ar kăpăta sluga šjeva ka
posebnă zaslugă dă aje dă šje u făkut? Ju
găndesk kă nu. ¹⁰ Šă voj isto făšjec kutotu
šje am zapovjedalit, trăbă să zăšjec: 'Noj
ščenj numa obični slugur. Noj numa anj
făkut lukru anostru!'"

*Ozdravalic ăs zešji (10) ominj ku gubă, a
numa Samaritanac su zahvalalit*

¹¹ Aša pă kalje dă Jeruzalem, Isus u
mers pă kalje kari sljedile granicurlje ăntri

Samarija šā Galileja. ¹² Are aje sā tunji ām unu dām saturljelje šā jāl u aflat pā drik zešji (10) ominj ku gubā. Jej ur stat pā dāparči ¹³ šā ur mužjīt la jāl: “O Isuse Domnu! Fijāc milā dā noj!”

¹⁴ Kānd u vāzut pā jej, Isus u zās: “Dušjec šā arātācāvā la pop sā vadā dakā ščec sānātoš.” Jej lur pus urecī, šā pā kalji jej ur fost čistilic.

¹⁵ Atunšje unu dām jej kānd u vāzut kā u fost čistilīt su āntors ām napoj šā dām tot graju slavale pā Dimizov. ¹⁶ Jāl u kāzut žjos pā ubrazu la pišjorilje alu Isus šā ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

¹⁷ Isus u āntribat: “Nas re zešji (10) ominj kari as re čistilic? Hundi ās hešćelanc novā (9) ominj? ¹⁸ Nu su āntors njime ām napoj sā đe slavalala alu Dimizov, čar strancusta?” ¹⁹ Atunšje jāl u zās: “Skolācī šā ducī pā kaljec. Ānkrīdala ata ču spasalit!”

*Kraljevstvo alu Dimizov āj dapropi
(Mt 24,23–28, 37–41)*

²⁰ Kum u fost āntribat dā la farizeji kānd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u āntors vorba:

“Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, aša sā potā ominji sā primatralaskā dā pā znakovur. ²¹ Aša lume sā nu potā sā zākā: ‘Ujtācī! Ajiše āj.’ Ili: ‘Akulo āj!’ Nu! Kraljevstvo alu Dimizov āj āntri voj!”

Isus spunji kā u vinji ām napoj

²² Jāl u zās lu učenici aluj: “U vinji vremi kānd vic kivinji sā viđec una dām zāljljelje kānd ju, Fišjoru Omuluj, uj vladali ka kralju, ali kivinjala avostrā no fi ispunulitā. ²³ Orikic ur zāšji: ‘Ujtācī akulo āj! Ajiše āj!’ Nu fužjec ām njikere nu vā maknalec! ²⁴ Kānd ju uj vinji Fišjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dā svetlā svitlāzānt dām unu kap dā nor pān la altu kap dā nor. Aša u fi šā ku Fišjoru Omuluj ām zua aluj. ²⁵ Ali majnti dā aje, ju trābujesk sā patalaskā mult šā ju uj fi odbacalit dā la asta generacijā.

²⁶ Kum are ām zāljljelje kānd Noa kusta, aša u fi ām zāljljelje kānd ju Fišjoru Omuluj uj vinji. ²⁷ Atunšje jej mānka šā bije, sā

ānsura šā sā āmirita pānā ām zuve kānd Noa u tunat ām arkā. Šā poplava u vinjit šā u uništilit pā toc kari nas re ām arkā.

²⁸ Isto aša are ām zāljljelje kānd Lot kusta. Jej mānka šā bije, kumpāra šā vinde, šā sāmāna šā gradale. ²⁹ Ali pā zuva šje Lot u fužjit dām Sodoma u kāzut fok šā sumpor dām nor šā u uništilit pā jej toc. ³⁰ Isto aša u fi dām turdatā pā zuve kānd ju, Fišjoru alu Omuluj muj āntoršji. ³¹ Dakā āj ām aje zuva omu pā krovuš dā kasa* a stvarurlje aluj ās ām kasa, nu mergā žjos dā pā jelji sā āš je ku jāl. Isto aša dakā āj om ām telek, nu mergā akasā. ³² Āngāndecavā dā bāšāca alu Lot šje ju su dogodulit!† ³³ Šinji gode ānšjarkā sā āš spasalaskā kustuš ala lu perđi a kari lu perđi ala u ave kust. ³⁴ Ām aje nopcī ju vā spuj ur fi doj ominj ām ista pat šā unu dām jej u fi lot, halalānt u fi lāsāt. ³⁵ Dovā mujer una ur meljali fān, šā una u fi lotā, hajelantā u rāmānje.” ³⁶ ‡

³⁷ Učenici ur āntribat pā Isus: “Hundi ās ominj morc akulo u vinji lešinari.”§

18

Usporedba dā sudacu hamiš

¹ Isus u spus usporedba sā arecī alu učenikur kā om ar trābujī uvjek sā sā aroži šā nikad sā nu odustulaskā. ² Jāl u zās: “Ām unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikā dā Dimizov, njiš nu sā brigale dā njime šje jej zāšji. ³ Šā akulo are una vādojā ām varušula kari stalno vinje akulo la jāl, šā sā aruga: ‘Apārā mā dā dužmanu amnjov.’ ⁴ Una vremi nuj āžuta. Dā pā aje su apukat sā sā āngāndaskā: ‘Nu am njiš šefāl j frikā dā Dimizov, ili brigā pā lāngā ominj. ⁵ Kum gode, ju uj āžuta alu asta udovicā kā mult mā dosadalešcī. Uj apāra, inače mu dosadali ku vinjala šā ku āntribalurlje alji.’”

⁶ Atunšje Domnu Isus u zās: “Ac bāgat sama šje šu zās sāngur aluj sudacu hamiš?*

⁷ Šā atunšje nu da Dimizov điriptācī šā zaštītā alu lume akuljesā aluj kari plānži la jāl zuva šā nopće šā jāl are strpljiv ku jej.

17,26 Stv 19,1–29 17,28 Stv 19,1–29 * 17,31 Krovurlje alor as re ravnā a ominji puće sā umblji sus ili sā šadā. † 17,32 Je su ujtāt ām napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji dām Sodoma. 17,32 Stv

19,16 ‡ 17,36 Orikic rukopisur ari asta stih: “Doj ominj ur lukra ām telek šā unu u fi lot, halalānt u rāmānje.”

17,36 Mt 24,40 § 17,37 Kānd ominji veđi pā lešinarur kum ās una, jej ščijā kā akulo ās ominj morc. Aša toc u šči kānd u vinji sudu alu Dimizov. 17,37 Job 39,30 * 18,6 Ku alčilje vorbi: “Asta sudac are nepravedan, ali ujtācāvā šje jāl u odlučulit!”

⁸ Ju vā zāk kā jāl u ažuta ku điriptači ša ku zaštitā pā friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dāstafelā ānkridalā ām ominj kānd ju muj āntoršji pā pāmānt?”

Usporedba dā farizej ša dā poreznik

⁹ Isus u spus alta puvešči, alu orikic ominj kari asre tari uvjerilicā ām pravednostu alor, a jej pā alci sā ujtā ku māržnjā. ¹⁰ Jāl u zās: “Doj ominj ur mers sur ām Hram sā sā aroži. Unu dām jej are farizej, ša altu om are poreznik. ¹¹ Farizeju su skulat sus ša u zās asta aruguminči pāntru dā jāl: ‘O Dimizolje, ju dov hvalā cijā kā nu mes ju ka hešćelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili čak ka asta poreznik. ¹² Ju postulesk dovā rāndur pā saptāmānā; dov desetina cijā dā kutotu šje zaradalesk.’

¹³ Porezniku pā haje parči, u rāmas dā parči, ša nu su āndura sā rādiši očiš ām nor, numa āš bāče čeptu dā žalji ša zāšje: ‘Dimizolje aj milā dā minji grešnik!’ ¹⁴ Ju āc zāk kā ala poreznik u mers akasā opravdan la Dimizov, a farizej nu. A tot omu kari sā rādika sāngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rādikac.”

Isus blagoslovulešči pā kupij

(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

¹⁵ Jej ur adus isto aša ša pā mišj kupijiš, sā puajā Isus mājnilje pā jej sā lji blagoslovulaskā. Ali kānd ur vāzut aje učenici jej ljur svātit sā āj de uđinā. ¹⁶ Isus lju čimat atunšje la jāl ša u zās: “Lasālji pā kupiji sā vijā la minji ša nu lji branalec, kā kraljevstva alu Dimizov pripadalešči alu dastafel ka jej. ¹⁷ Anume, ju vā zāk: ‘Kā kari gođe no fi ka kupiji mišj ponizni nor puće sā tunji ām kraljevstva alu Dimizov.’”[†]

Teško āj alu gāzdašj sā tunji ām kraljevstvo alu Dimizov

(Mt 19,1-30; Mk 10,17-31)

¹⁸ Are unu vladar akulo kari u āntribat pā Isus: “Bun Učitelju, šje trābā sā fak sā kākāt kust dā erikeš?”

[†] 18,17 Dimizov zahtijevalešči dā la ominj sā apuši vlast dā la Dimizov ku pouzdanje ša ku poniznost. Ku ālčilje vorbi: “Šjinji god gāndešči sā tunji ām kraljevstvo alu Dimizov trābā sā apuši ku pouzdanje ša ku poniznost ka kupilu.”

[‡] 18,19 bun Isus postavale vorba sā vadā dakā omu are bunā razumijevanje dā identitetu alu Isus, dakā Isus āj Dimizov. Dakā omu āl prihvatalešči ka pā Dimizov atunšje jāl u prihvatali pozivu alu Isus sā vāndā kutotu šje ari ša sā āl sljedilaskā. 18,20 Izl 20,12-16; Pnz 5,16-20 § 18,26 Židovi gānde kā ala om are gāzduk daje kā Dimizov lu blagoslovulit daje kā ala om are pravedan. Jej gānde kā ominj sārāšj nus pravedni. Atunšje kānd ominji punje ureči la Isus, jej ur zās kā āj nemoguće omu gāzduk sā tunji ām kraljevstvo alu Dimizov, jej gānde kā ominji sārāšj nu poči sā sā nadalaskā kā Dimizov lju spasali kānd u fi sudu.

¹⁹ Ju zās Isus aluj: “Adāšje mā čem pā minji bun?[‡] Njime nuj bun čar unu Dimizov. ²⁰ Zapovjedurlje alu Dimizov šcijā: ‘Nu fā preljub’, ‘Nu amurā’, ‘Nu fura’, ‘Nu svedočili ām mišjunā’, ‘Poštivālešćic pā tatusu ša pā mumāta.’”

²¹ Jāl zās: “Da ša āsta am pāzāt dām tājnireme ame.”

²² Kānd u auzāt Isus aje, jāl ju zās: “Ali ac ibizešči una stvarā: dući ša vindic kutotu šje aj, āmparcā banji alu sārāšj, ša tu vi ave gāzdašijā ām nor. Atunšje hajd ša sljedilešćimā pā minji.” ²³ Ali kānd u auzāt aje, tari su āntristat kā jāl are gāzduk ša nu gānde kutotu sā vāndā.

²⁴ Kānd u vāzut Isus kitā dā tari su razočaralit, jāl u zās: “Kitā dā grov āj dā eje kari ās gāzdašj sā tunji ām kraljevstva alu Dimizov! ²⁵ Maj ušuri āj alu devi sā tunji pām urečilje dā ak, dā kitā alu gāzduk sā tunji ām kraljevstva alu Dimizov.”

²⁶ Hej šje punje ureči ur zās pā aje: “Šinji atunšje poči fi spasalit?”[§]

²⁷ Isus u āntors vorba: “Šje āj nemoguće alu om, āj moguće alu Dimizov.”

²⁸ Atunšje Petar u zās: “Benji noj anj lasat kutotu, ša čanj sljedilit pā činji.”

²⁹ Isus u āntors u alor vorba: “Anume, ju vā zāk, kā šinji gođe āš lasā kasaš, ili pā bāšācaš, ili pā fraciš, ili pā mumāsa ša pā tatusu, ili kupijiš pāntru kraljevstva alu Dimizov, ³⁰ a sā nu kapići dā aje maj mult ām asta kust dā kit ave, a u kāpāta pā altu svet kari vinji kustu dā erikeš.”

Isus jarā spunje dā morče aluj

³¹ Isus u čimat pā dvanaest apostolur la jāl, ša u zās: “Punjec ureči, noj mārženj ām Jeruzalem ša kutotu akulo šje u fost skris dā la proroš ām kenvija svāntā dā minji, Fišjoru Omuluj a aje su dogoduli: ³² Jej mu predali ām mājnilje alu ominj kari nus Židovi ša dām minji šor fašji šuf, uj fi bātut, jej mu skipa, ³³ ša dā pā šje uj fi bičevālit ša uj fi amurāt, ali dā pā aje ju uj uskrsnuli treća zuva.”

³⁴ Učenići nu ščije njimik dā asta. Elje vorbi ljur fost askunšā, šā jej nor prišjiput njimika šje sā āngānde Isus.

Isus ozdravalit pā orb om dā apropi ām Jerihon

³⁵ Kum ās re apropi ām Jerihon, šjeva ka omu orb šāde pā drik šā kulduže. ³⁶ Kānd omu orb u auzāt kā gārmadā trešji pā akulo, jāl su āntribat šje āj aje. ³⁷ Aša jur spus kā Isus dām Nazaret u trikut pā akulo. ³⁸ Pā aje u mužjit: "Isuse Fišjoru alu David,* mā arog la činji aj milā dā minji!" ³⁹ Lume kari umblā ām nenci āj zāšje sā takā, ali jāl su apukat šā maj tari sā mužjaskā la jāl: "O Fišjoru alu David aj milā dā minji!"

⁴⁰ Atunšje Isus u stat šā u dat zapovjed sā āl adukā la jāl. Jāl lu āntribat: ⁴¹ "Šje gāndešć sā fak pāntru činji?"

Šā jāl u āntors vorba: "O Domnu, ju gāndesk sā vād!"

⁴² Isus ju zās: "Ujtāci! Ānkridala ata ću ozdravalitā." ⁴³ Šā jāl odma u kāpātāt sā vadā. Šā lu sljedilit pā Isus, šā slavale pā Dimizov. Šā totā lume kari ur vāzut dāde slavā alu Dimizov.

19

Zakej sā ānkāješći

¹ Isus u vinjit ām Jerihon šā u trikut ām ala varuš. ² Šā akulo are om šje sā čima Zakej. Jāl are glavni poreznik, šā are gāzduk. ³ Jāl ānšjārka sā vadā pā Isus šā sā saznalaskā šjinji āj jāl. Ali nu āl puće sā āl vadā akulo asre mulc ominj daje kā jāl are niskā om. ⁴ Dām ala rānd jāl u aljārgat ām nenci šā su urkat pā ljemn dā divlja smokvā ām nadā kā lu vide daje kā Isus vinje pā aje kalje.

⁵ Kānd u vinjit Isus pā lokula, jāl su ujtāt sus šā lu vāzut pā jāl, šā ju zās: "Zakej, pāfriš haj žjos, kā ju trābā astās sā vju la činji akasā."

⁶ Šā jāl su āngribit sā vijā žjos šā lu apukat ku falušājā. ⁷ Kānd ur vāzut lume

aje, jej toc gumunje: "Jāl u meržji la om kari āj grešnik!"*

⁸ Zakej su skulat šā u zās: "Domnu, ujtāci! Ju dov žmātaći dām gāzdāšije ame alu sārašj. Šā dakā am ānšjāljit pā šjinjiva, āntork patru rāndur majmult."

⁹ Isus ju zās aluj: "Astās spasenje u vinjit la asta kasa,† kā šā asta āj fišjoru alu Abraham.‡ ¹⁰ Kā ju Fišjoru alu Omuluj am vinjit sā kotā šā sā spasalaskā pā ominj kari u fost pirdut.¶

Slugurlje alu Dimizov ar trābuji sā rāmāji vjerni

(Mt 25,14-30)

¹¹ Mulc ominj ur auzāt elje vorbi, kum are dapropi dā Jeruzalem, šā ominji sā gānde kā kraljevstva alu Dimizov odma su apuka.* Isus daje su apukat sā lji spuji maj una usporedbā. ¹² Jāl u zās: "Unu gāzduk om su gātāt sā mergā ām dāparći pāmānt sā kapići kraljevstva šā atunšje sā sā āntorkā. ¹³ Jāl u čimat pā zešji (10) slugur, šā lju dat pola kila dā aržjint†,‡ šā u zās: 'Fāšjec korist aje pān šje nu mā āntork.' ¹⁴ Ali ominji dām lokula aluj āl māržale, šā u mānat pā predstavnišj dā pā jāl sā zākā: 'Noj nu gāndenj asta om sā nji fijā kralj.'

¹⁵ Ali jāl su āntors ku autoritet dā kralj šā u dat zapovjed sā āj adukā pā slugurljelje alu kari u dat banj sā vijā dādānenći sā de izvještaj šje ur fākut ku banjji. ¹⁶ Elši sluga kari u vinjit, u zās: 'Domnu, banjji atej mu adus dā zešji (10) majmult.' ¹⁷ Šā jāl u zās aluj: 'Māndru! Tu ješć bun sluga. Daje kā are vjeran ku mik, aku aj autoritet pā zešji (10) varušur.'

¹⁸ Altu om u vinjit, šā u zās: 'Domnu, banjji atej su rādikāt dā šinšj (5) rāndur.' ¹⁹ Šā jāl u zās isto astuje: 'Ju cuj da autoritet pā šinšj (5) varušur.'

²⁰ Šā treći (3) u zās: 'Domnu, ajišje āj banjji atej, ju am pāzāt pāntru činji, am pus ām maramicā. ²¹ Mijā mi are frikā dā činji

* **18,38** Ili "Isus are potomku alu David, kralju dā Izrael. Fišjoru alu David are numilje dā Mesija." * **19,7** Židovi mržale pā poreznici šā jej gānde kā njiš una osobā nu trābā sā sā družulaskā una. † **19,9** spasenje u vinjit la asta kasa Ku alčilje vorbi: "Dimizov u spasalit pā ominj kari kustā ām asta kasā." ‡ **19,9** asta āj fišjoru alu Abraham Ku alčilje vorbi: "om kari ari vjerā ka kum ave Abraham." § **19,10** kari u fost pirdut Asta značalešći: "ominj kari u fužjit dā la Dimizov daje kā ur grešilit."

* **19,11** kraljevstva alu Dimizov odma su apuka Židovi ānkride kā Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah kānd u vinji ām Jeruzalem. Ku alčilje vorbi: "Isus odmah su apuka sā vladalaskā ām kraljevstva alu Dimizov." † **19,13** ‡ **19,13** pola kila dā aržjint "mina". Una mina are 600 grama, najvjerovatnije aržjint. Tota mina are ka plata dā 100 zālji, aje šje ominji as re pālic dā patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dā platā.

daje ka ješč strog om: Tu jej šje naj ulagalit šā akuljež šje naj sāmānat.'

²² Šā u zās kralju ām ānturšjalā dā vorba: 'Dām gura ata kuj suduli, njiš korist sluga! Tu šćijej kām mes om strog, šā jov šje nuj amnjov, šā akuljeg šje nam sāmānat.'^S
²³ Atunšje adišje naj pus banji ām bankā? Sā vi putut šjeri banji ku kamaturlje kānd maš āntoršji.' ²⁴ Atunšje kralju u zās alu hej šje stāće akulo: 'Loc banji dā la jāl šā dādecāl alu ala kari ari zešji (10).'

²⁵ Jej ur zās: 'Ali Domnu, jāl mar ari šinšj (5) kilā dā aržint!'

²⁶ Ju vā zāk: Kari ari u ave majmult, a heje kari nari čak šā haj pucān šje ari u fi lot dā la jāl.* ²⁷ A alu dužmanji amej kari nu gānde sā fjuv kralju alor, adušjecālji ajišje šā amurācālji ām oči amej!'

*Isus tunā ām Jeruzalem ka Kralju
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)*

²⁸ Kānd Isus u spus usporedbe, u mers maj pā dāparči pā kalje dā Jeruzalem.
²⁹ Kānd Isus vinje mar apropi dā lok ām Betfaga šā Betanija la planina dā maslinur, jāl u mānāt pā doj učenikur aluj ām nenči.
³⁰ Jāl u zās: "Dušjec ām sat ām nenči. Kum vinjec ām lok, voj vic afla pā magar pā kari njime no šāzut.† Dāzljigācāl šā adušjecāl la minji. ³¹ Dakā vu āntriba šjinjiva: 'Adišje āl dāzljjež?', numa zāj: 'Alu Domnu āj trābā.' "

³² Šā kari u fost mānātā ur aflat točno kum jāl u zās. ³³ Čak šā kānd dāzljiga pā magar, gazdurlje u āntribat: "Adišje dāzljigāc?"

³⁴ Šā ānturšjala dā vorba are: "Alu Domnu āj trābā." ³⁵ Šā lu dus la Isus šā ur pus haljinurlje alor pā magar šā u pus pā Isus sus pā jāl sā šadā.

³⁶ Kum māržje jāl ām nenči, lume punje haljinurlje alor pā driku hundi prušule sā de čast alu Isus. ³⁷ Šā baš kum vinje jāl apropi dā varuš hundi planina dā maslinur

sā slābođi žjos, toc učenicu aluj sur apukat sā kānci ām mari falušājā, šā dām tot graju slavale pā Dimizov dā kutotu mari čudur šje ur vāzut. ³⁸ Jej mužje:

"Blagoslovulit sā fijā

kralj kari vinji ām numilje alu Domnu!

Putuljalā ām nor,

šā slava alu Dimizov!"

³⁹ Orikic dā farizej ām gārmadā jur zās: "Učitelju, zālji alu učenici atej sā nu svi-taskā aje."

⁴⁰ A Isus lju zās: "Dakā jej ur tāšje, petrilje sur apuka sā mužjaskā ām slavā."

Isus plānži pā Jeruzalem

⁴¹ Kānd u vinjit Isus maj apropi la varuš u apukat sā plāngā pā jej dasupra.

⁴² Atunšje jāl u zās: "Sā vi šcut numa āštās šje adušji putuljala ata!‡ Aku āj askunsā dā la oči atej. ⁴³ Daje kā vinji vreme kānd dužmanji atej ur ridika falur pālāngā činji, jej čur opkululi šā čur ānkuje dām totā parče. ⁴⁴ Šā jej čur uništali pā činji do kraja šā kutotu šje kustā akulo šā no maj rāmānje ām činji njiš una petrā pā alta petrā, kutotu pāntru aje kā nu aj prepoznulit vreme kānd Dimizov u vinjit la činji."§

Isus mānā afarā dām Hram pā ominj kari vindī

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

⁴⁵ Isus u mers ām Hram, šā su apukat sā lji māji afarā pā eje kari vinde šā kumpāra ām nontru. ⁴⁶ Jāl u zās alor: "Skris āj ām svāntā kenvija: 'Kasa ame u fi kasa dā aruguminici' ali voj ac fākut 'špiljā dā pljačkaš!'"*

⁴⁷ Dā zuva Isus ānvāca ām Hram, a mar popur šā učitelji dā zakonu alu Mojsije šā alci vođur kari as re židovur planārže sā āl amori pā jāl. ⁴⁸ Ali jej nor aflat njimika kum

§ 19,22 šā jov šje nuj amnjov, šā akuljeg šje nam sāmānat. Asta are numa izrekā. Osoba kari je dām bankā kutotu ili akulježi šje alci samānā āj metafora dā alci kari sā koristilešči ku benilje alor šje alci tari u lukrat. * 19,26 Ku alčilje vobri: "Toc kari koristilešči benilje šje ari, ju fu dat maj mult, šā dā la om kari nu koristilešči benilje šje ari alor ju su lo šje ari". † 19,30 pā kari njime no šāzut Numa životinjurlje kari nikad nu asre korištenā dā lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7). 19,38 Ps 118,25-26; 148,1 ‡ 19,42 Isus aratā tuga aluj daje kā ominji ām Jeruzalem ur propustilit prilika alor sā fijā pomireni ku Dimizov. § 19,44 Ešče stihovur opisilešči opsadā hundi kātānjilje u opkolulit varušu kari ari falur. Kānd kātānjilje u opkoluli, ominji nu poči sā mergā afarā šā njime nu poči sā lji ažuči. Isus šćije aje kā su dogoduli alu Jeruzalem ām budućnost. 70. god. dā pā Krist, kātānjilje dā Rim u opkolulit Jeruzalem šā akulo u amurāt pā mulc ominj 19,46 Iz 56,7 19,46 Jr 7,11

* 19,46 Isus u fākut dā njimik pā prodavač daje kā jej ur uništavali svrha dā Hramu alu Dimizov. Dimizov gānde ominji sā sā arogā ām Hramu aluj, ali prodavači aje koristile ka pā plac. Jej varale pā ominj daje kā lji naplatala maj mult dā rānd dā žrtvā

ar fašji aje, daje kā lume sā cānje apropi dā jāl, šā punje tari ureći la vorbilje aluj.

20

Isus ari vlast dā la Dimizov

(Mt 21,23–27; Mk 11,27–33)

¹ Mar popur, učitelji dā zakonu alu Mojsije šā alci voður kari as re židovur ur vinjit la Isus ām una zā kānd ānvāca pā lumi ām Hram šā propovjedale Hir fālos. ² Jej lor āntribat pā jāl: “Pā alu šinji autoritet fašj stvarurlješće? Šinji cu dat asta autoritet?”

³ Jāl u zās: “Lasācāmā pā minji sā vā āntreb una stvar šā āj dā voj sā ām ānturšjec vorba: ⁴ Anume Dimizov u zās alu Ivan sā bučuzaskā pā ominj, ili ominji u zās aje sā fakā?”

⁵ Jej ur svātīt una ku alt šā zāšje: “Dākā anj zāšji ‘dā la Dimizov’, u āntriba: ‘Adāšje atunšje nu ānkriđec?’ ⁶ Ali dākā anj zāšji noj: ‘Dā la ominj’, totā lume u vārliji petri pā noj sā nji amori. Kā jej ās uvjerilic kā Ivan are prorok.” ⁷ Aša jej u āntors vorba kā jej nu šćije dā hundi u vinjit autoritet sā bučuzaskā.

⁸ Šā Isus u zās: “Njiš ju nu vuj spunji ku alu šinji autoritet fak stvarurlješće.”

Isus fašji usporedbā ku židovski voður ku rej vinogradarur

(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)

⁹ Isus su apukat sā spujā usporedbā alu lume: “Are unu om kari u sāmānat vinograd šā u lāsāt ām najam vinogradu alu šjeva ka ominji, šā jāl atunšje u fužjit dām pāmāntula pā maj lungā vremi. ¹⁰ Kānd u vinjit vreme, jāl u mānat pā sluga la ominj ām vinograd sā āj đe parće aluj dām plodur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor bātut šā lor mānat ku mājnilje golji. ¹¹ Atunšje u mānat pā altu sluga ali šā pā jāl lor bātut, vředālit šā lor mānat ku mājnilje golji. ¹² Jāl u ānšjirkat sā māji pā treći sluga, ali šā pā jāl lor ranalit šā lor arukānt.

¹³ Gazda dā vinograd u zās pā aje: ‘Šje sā fak? Ju uj māna pā fišjoru amnjov plākut. Dar kānd lu vide pā jāl, pālāngā jāl ur ave respekt.’

¹⁴ Ali ominjije kānd lor vāzut sur ligizit āntri jej: ‘Jāl āj nasljednik. Hajc sā āl amurānj aša nasljedstva aluj sā nji rāmāji

anovā.’ ¹⁵ Atunšje lor dus afarā dām vinograd šā lor amurāt.

Aku šje u fašji gazda dā vinograd? ¹⁶ Jāl u vinji šā u uništili pā ominjije. Šā u da ām najam vinogradu alu alci.”

Kānd u auzāt jej aje kum ominji urāt sā ponašalešći, jej ur zās: “Nu đe Dimizov!”

¹⁷ Jāl su ujtat pā jej, šā u zās: “Skris āj svāntā kenvija:

‘Petra kari graditelji u vārlijt āndārāt

u fost aku petrā zaglavnā?’

Šje značalešći asta? ¹⁸ Toc kari kađi pā petre u fi zdrubit pā dārābelji, šā toc pā kari kađi u fi zdrubic.”

¹⁹ Učitelji dā zakonu alu Mojsije šā mar popur ur ānšjirkat sā pujā mājnilje pā jāl ām ala šas ali alor lji frikā dā lumi. Jej ur prišjiputi kā jāl u spus dā asta usporedbā protiv dā jej.

Popi ānšjarkā sā prevaralaskā pā Isus kānd āl āntriba dā porez

(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)

²⁰ Popi šā alci voður āl pratale pā Isus šā or mānat pā špijunj, ominj kari trišje ka ominj đirepc kari ar trābujī sā āl optužulaskā pā Isus ām šjeva šje ar zāšji krivo aša sā āl adukā pā Isus ām mājnilje dā upravitelj alu Rim. ²¹ Aša lor āntribat pā jāl: “Učitelju, noj šćijenj kā aje šje zāšj šā ānvec āj točno, šā kā nu arec njiš šefāl j parći, ali tu ānvacā anume kalje lu Dimizov. ²² Aku āj benji dā noj židovur sā plāčenj porez lu car ili nu?”*

²³ Isus u shvatalit kum jej as re lukavi šā lju zās alor: ²⁴ “Arātam banji ku kari plāčešć porezu.† Aku alu šjinji āj ubrazu šā numilje sus?”

Jej ur zās: “Alu car.”

²⁵ “Atunšje plāčec alu car šje āj pripadalešći lu car šā đādec lu Dimizov šje pripadalešći alu Dimizov!” ²⁶ Jej nu puće sā afliji njimika rov ām svatu aluj āntri toc lumi, šā jej asre āmirac la ānturšjala dā vorba aluj, šā u tākut.

Saduceji āntrabā pā Isus dā uskrsnuće

(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

²⁷ Aku orikic saduceji‡ kari zāšji kā njime nu su skula dām morc ur vinjit la jāl, ku trik āntribalā: ²⁸ Jej ur zās: “Učitelju,

^{20,17} Ps 118,22 * ^{20,22} Jej sā nadale kā Isus u zāšje “da ili nu”. Dakā u zāšji “da”, atunšje Židovi ar fi mirgiš pā jāl kā lji zāšji sā plāčāškā porez la alci kari ās pā vlast. Dakā zāšji “nu” atunšje vjerski voður ar puće sā zākā alu Rimljani kā Isus ānvacā sā kršālaskā zakonu alu Rim. † ^{20,24} Ām original skrivjā: “denar”. ‡ ^{20,27} saduceji grupa dā židov kari ās vjernici šā političari jej numa prihvatalešći elši šinšj kenvijur dām stari zavjet šā jej nur ānkruzit ām kust dā pā morći.

Mojsije u pus žos zakon päntru noj kã dakã fračisu omuluj ar muri šã lasã pã bãšãcaš fãr dã kupij, atunšje fračisu aluj trãbã šã u ãmiriçi šã sã rãdišji familija päntru fračisu mort. ²⁹ Undatã asre šapçi frac. Elši u lot bãšãcã šã u murit fãr dã kupij. ³⁰ Šã drugi u lotu pã je, šã jãl u murit fãr dã kupij. ³¹ Šã treçi u lotu pã je. Maj toc šapçi ur lotu šã ur murit, šã njiš unu no avut kupij ku je. ³² Pã zadnji šã mujere u murit. ³³ Aku lu šjinji u fi bãšãce kãnd or uskrsnuli morci? Ångãndešçiçi kã toc šapçi ur avutu dã bãšãcã.”

³⁴ Isus u ãntors vorba alor: “Åm asta svet lume sã ãmiritã šã sã ãnsorã. ³⁵ Ali eje kari ur fõst smatralic vredni sã uskrsnulaskã dãm morc njiš nu su ãnsura, njiš nu sã ãmiritã. ³⁶ Šã jej nu poçi maj mult nikad sã mori, kã jej ãs kupiji alu Dimizov daje kã ãs ridikac dãm morc. Jej ãs ka andeji. ³⁷ Atunšje dã uskrsnuçe šã Mojsije u arãtat aje ãm svedoçulala aluj dã grmu šje arde. Akulo jãl çamã pã Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, šã Dimizovu lu Jakov, multã dobã dã pã šje jej ur murit. ³⁸ Anume, Dimizov nuj Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustã, kãnd toc kustã päntru jãl.”*

³⁹ Šjeva ka uçiitelji dã zakonu alu Mojsije u priznalit: “Uçiitelju, tu aj svitit benji!” ⁴⁰ Dã pã aje jej nu sor maj ãndurat sã ãl ãnšjeršji ku ãntribalur.

Mesija ãj maj mari dã kit Car David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

⁴¹ Isus u ãntribat: “Šje gãndešçi jej kum svitešçi dã Mesija kã ãj numa Fišjoru lu Car David? ⁴² David dã jãl sãngur ãm kenvije dã Psalmur zãšji:

‘Domnu u zãs alu Domnu amnjov:

Šãz pã desna parçe ame.

⁴³ Šã ju uj vãrlji pã dužmanji atej dãsuj pišjorilje atelji.’

⁴⁴ David jasno ãl çamã: ‘Domnu’, atunšje kum poçi jãl sã ãj fišjor?”†

Isus upozoravalešçi pã uçenici aluj sã šã pãzaskã dã uçiitelji dã zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Isus svite lu uçenici aluj a totã lume punje ureçi. ⁴⁶ Jãl u zãs: “Je sama dã

uçiitelji dã zakon alu Mojsije. Jej užiivalešçi šã sã šetalaskã ãm haljinur lunž šã sã fišjã pozdravalic ku poštovanje ãm varuš pã trgur šã jej plašji sã šadã lokurlje çasni ãm sinagogur šã pã nuntur. ⁴⁷ Jej pljaçkalešçi pã udovicur ãm kãšãlje alor, kãnd fašji lunž aruguminçi dã predstavã. Ali jej ur kãpãta maj gre kaznã.”

21

Udovica dã kutotu šje ari alu Dimizov
(Mk 12,41-44)

¹ Kum su ujtãt ãm sus Isus u vãzut pã ominj gãzdašj kum bagã banj ãm škatulã kari are ãm Hram. ² Jãl u vãzutu isto aša pã mujere vãdojã kum u pus ãm nontru doj mišj banj dãm aržjint. ³ Isus u zãs: “Ju vã zãk anume, kã asta sãrakã vãdojã anume u dat maj mult dãm toc jej. ⁴ Adišje? Daje kã toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dãm aje šje ave mult kãnd mujere u dat dãm sãrãšijã šã kutotu šje ave dã kust.”

Znakur dã ãnturšjala lu Krist
(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ Kãnd uçenici svite dã Hram, šã zãšje kã ave mãndri mar petri, šã are ukrasalit ku ukrasur kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zãs: ⁶ “A dã ešçe stvarur la šje vã ujtãc aku, zuva u vinji, kãnd njiš una petrã no rãmãnje ajiše una pã alta. Jelji ur fi toçi vãrljiçi žos.”

⁷ Jej lor ãntribat pã jãl: “Uçiitelju kãnd u fi aje? Šã šefãlj znakovur ur fi kari ur zãšji kãnd u fi?”

⁸ Jãl u zãs: “Ujtãcãvã sã nu fijec zãbunjiç. Multã lumi ur vinji ãm numilje amnjov šã ur zãšji: ‘Ju mes Mesija’, šã ‘Vreme ãj apropi.’ Ali nu bãgãc sama la jej. ⁹ Šã kãnd auzã dã tabãrur šã dã nemirur nu fijec frikoš, kã ešçe dogadajur trãbã sã fišjã elši ali kraj no vinji aša pã friš.” ¹⁰ Jãl isto aša lju zãs: “Nacija sur boruli protiv dã nacija, šã kraljevstva protiv dã kraljevstva. ¹¹ Šã u fi potresur pã razliçiitã lokur isto ka šã fome šã kugur. Šã pã nor ur fi frikoši stvarur dã vãzut šã urãçi znakur.

¹² Ali majnti dã šje u fi kutotu asta, šã vor apuka. Jej vur adušji ãm sinagogur la sud šã vor bãga ãm çemicur. Jej vur

20,28 Pnz 25,5-6 § 20,28 Åm original skrijã: “rãdika familijã päntru fraçisu aluj.” 20,37 Izl 3,6 * 20,38

Daje kã ešçe ominj ur murit fiziçiçi, jej trãbã sã fišjã duhovno ãm kust. Ku alçiilje vobri: “Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustã, makar kã tela alor ur murit daje kã duhu alor kustã ãm prisutnostu alu Dimizov.” 20,43 Ps 110,1

† 20,44 Daje kã David u çimat pã Mesija kã ãj Domnu aluj, aje znaçeãšçiçi kã Krist ãj maj mari dã kit David šã nuj numa potomku alu David.

traje la kraljur ša la alci vladar daje ka ščec učenici amej. ¹³ Kutotu asta vu da šansā sā svedočulec. ¹⁴ Ali nu vā brigalec šje ac zāšji am nenči dā obranā. ¹⁵ Kā ju voj da ām vreme firi ša mārduļijā ām aje merā dā njime no puče sā sā obranalaskā dā aje, ili sā sā batā protiv dā aje. ¹⁶ Ša voj vic fi izdalic, da čak ša dā la roditelji avoštri ša dā la frac ša dā la njam, urtašj, ša orikic dām voj ur fi amurāc. ¹⁷ Toc vor māržāli daje kā ščec učenici amej. ¹⁸ Tot njiš unu pār* dā pā kapičilje avoštri nu vu piri. ¹⁹ Ša dākā nu odustanalec vic kāpāta kust dā erikeš.”

*Prošotvo dā uništenje dā Jeruzalem
(Mt 24,15–21; Mk 13,14–19)*

²⁰ Isus spunje: “Voj vic vide Jeruzalem opkolulit dā kātānj, atunšje voj ac šči kā u fi uništen. ²¹ Atunšje eje ām regija Judeja trābā sā skepi ām planinur, eje kari kustā ām varuš trābā sā fugā dā akulo ša heje pām satur sā nu mergā ām varuš. ²² Kā ām elje zālji dā osvetā kutotu stvarurlje dām Kenvija svāntā sur umplje. ²³ Jao alu elje kari ās gārjonji ili rānješči pā cācā kupij ām zāljiļje kā bjeda ša mirgu protiv dā eje ominj u fi mari! ²⁴ Orikic ur muri pā špica dā mač ša ostali ur fi zarobulic āntrā mulčī nacijur. Jeruzalem u fi kālkat dā la ominji kari nus židovi pān šje nu lji trešji vreme dā vladalalā.”

Isus svitešči kum su āntoršji napoj pā pāmānt

(Mt 24,23–35; Mk 13,21–31)

²⁵ Isus spunje: “Akulo ur fi znakur, pā sori, lunā ša pā ščevilje, ša ominji pā pāmānt ur fi ām mari nevoljur, dā graju mari dā valovur. ²⁶ Sufļičilje ominjilor lu lāsa dā frikā dā ha šje tek u vinji pā svet kā silurlje dām nor sur zdrānšjina. ²⁷ Ša atunšje jej ur svedočuli kā ju am vinjit Fišjoru Omuluj pā oblak lu mari pučeri ša ku slavā. ²⁸ Kānd u fi asta ujtācāvā sus ša rādikac kapičilje kā Dimizov vinji sā vā oslobudulaskā.”

* **21,18** unu pār Isus svitešči dā maj mik dio la aje osobā. Jāl svitešči kā āntragā osoba nu u propadali. Isus mar spunje kā orikic ur fi amurāc, a šjinjiva prišjepi kā duhovno alor nu lju fi njimika. **21,24** Iz 63,18; Dn 8,13 **21,27** Dn

7,13 † **21,32** asta ominj kari kustā ām original skrijā: “asta generacijā”. Postojulešči različitur načinur kum sā prišjipenj asta redak: 1. asta generacija značalešči pā heje kari kusta ām vreme kānd Isus svite a aje značalešči kā u fi uništenje dā Jeruzalem ša alci znakovur kari u adušji la povratku alu Krist su apukat kānd jej u kusta; 2. asta generacijā značalešči alta vrstā dā ominj kari ās rej ša sā suprotstavljalešči lu Isus, a aje značalešči kā uvijek u fi nevjernici kari sā suprotstavljalešči lu Isus pān la trenutak kānd jāl su vratali pā pāmānt; 3. asta generacijā značalešči “asta rasā” odnosuleši pā židovur, šje značalešči kā židovska rasa nu u prošuli majnti dā šje Isus su āntoršji pā pāmānt, ili 4. asta generacija značalešči kā ominji u kusta pān do kraja a aje značalešči kānd su dogoduli događajur su spomenuli ām stihovur 25–26, Isus su āntoršji pā pāmānt kānd aje generacijā u kusta.

*Usporedbā dā ljemnu dā smokvā
(Mt 24,32; Mk 13,28)*

²⁹ Isus lju spus usporedbā: “Bāgāc sama la ljemnu dā smokvā, ša alčilje ljemnji! ³⁰ Kit sā punji listur, voj videc kā vara āj apropi. ³¹ Isto aša kānd vi vide asta kā u fi voj ac šči kā kraljevstva lu Dimizov āj apropi. ³² Anume, ju pot zāšji: asta ominj kari kustā no fužji āndārāt majnti dā šje kutotu asta no fi.† ³³ Norurlje ša pāmāntu u trešji āndārāt, ali vorbilje amelji nikad nor trešji.”

*Fijec spremni dā Isusov dolazak
(Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)*

³⁴ Isus u zās: “Nu lāsa brigur ām sufļituc dā mānkari, buturā ša brigur dā asta kust, sā nu vā dukā dā la Dimizov kā zuve poči sā vijā ³⁵ dām turdatā. Kā u vinji pā toc bez obzira hundi kustāc pā pāmānt. ³⁶ Pāzāc dām ala rānd pā toči vremilje. Ša arugācāvā sā fijec spremni sā skāpāc dā kutotu asta šje u fi, ša sā pučec sā fijec ām nenče ame la Fišjoru Omuluj fār dā frikā.”

³⁷ Ām totā zā Isus ānvāca ām Hram, ali nopče jāl fužje afarā ša āš fāšje lok la planina dā maslinur. ³⁸ Ali dā diminjaca rākori, totā lume vinje sā puļā ureči la jāl ām Hram.

22

Juda su ligizit sā izdālaskā pā Isus

(Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Iv 11,45–53)

¹ Are apropi Pasha, kari are elši zā dā blagdan dā pita fār dā kvas. ² Mar popur ša učitelji dā zakonu alu Mojsije planārze kum ar puče sā amori pā Isus ali alor lji are frikā dā lumi.

³ Atunšje Sotona u tunat ām Juda Iskar-iot, kari are unu dām dvanaest (12) apostola. ⁴ Jāl u mers ša su ligizit ku mar popur ša ku stražari dā Hram kum ar puče sā āl izdālaskā pā Isus. ⁵ Jej asre fāloš dā aje ša sor ligizit ku Juda sā āj de banj. ⁶ Juda su

ligizit șã atunșje su ujtat dã prilikã sã ãl izdalaskã pã jãl afarã pã askuns fãr dã lumi.

Priprema dã Pasha

(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

⁷ Zuva dã Pita fãr dã kvas, u vinjit pã kalji birkuca pã Pashã a aje trãbuje sã fijã žrtvovalitã. ⁸ Așa Isus u mãnat pã Petar șã pã Ivan șã lju zãs: "Dușjec șã pripremilec večera dã Pashã pãntru noj sã mãnkãnj."

⁹ Jej lor ãntribat pã jãl: "Hundi gãndeșc sã pripremlenj?"

¹⁰ Jãl lju zãs alor: "Punjec ureci, kum vinjec ãm varuș, voj ac afla pã om kari dușji mari bukal dã apã. Sljedilecãl pãn la kasa hundi meržji. ¹¹ Atunșje zãșjec lu kapu dã kasã: 'Učitelju ãntrabã, Hundi ãj soba ãm kari pot mãnka večera dã Pashã ku učenici amej?' ¹² Jãl cu arãta atunșje soba sus pã kat mari șã opremilitã ku kutotu. Fãșjec pripremlurje akulo." ¹³ Așa jej ur mers șã ur aflat stvarurlje kum Isus lJOR zãs, șã jej ur fãkut priprema dã večera pã Pashã.

Zadnja večera lu Domn

(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

¹⁴ Kãnd u vinjit vreme sã mãnãșji una, Isus řu lot lok la masã, șã ku jãl asre dvanaest (12) apostolur. ¹⁵ Jãl u zãs: "Ju am avut mari vojã sã am večera dã Pashã ku voj majnti dã řje uj patali ku morče." ¹⁶ Ju vã zãk kã nikad maj mult nu uj mãnka večera dã Pasha majnti dã řje nu su ispunuli ãm kraljevstva lu Dimizov.*

¹⁷ Atunșje u lot klištaru ku vin șã u dat hvalã alu Dimizov, șã u zãs: "Loc asta șã ãmpãrcãc ãntri voj. ¹⁸ ãm napoj, ju vã zãk, ju noj be dã plodu dã strugur pãn řje no vinji kraljevstva lu Dimizov."

¹⁹ Isus u lot pita, șã u dat hvalã alu Dimizov, u rupt ãm dovã șã u dat la učenici aluj șã u zãs: "Asta ãj tela ame, kari u fost datã pãntru voj. Fãșjec asta ãm ãngãndalã dã minji." ²⁰ Șã isto așã dã pã mãnkari, jãl u lot klištaru dãm kari toc ur be řã u zãs: "Asta klištar ãj novi zavjet ãm sãnzilje amnjov, kari ãj vãrsat pãntru voj.

²¹ Ujtãcãvã kã izdajica ame ãj la masã apropi dã minji! ²² Ju Fișjoru Omuluj uj muri kã așã are skris ãm nençi ali jao lu

omula kari mu izdalit!" ²³ Pã aje jej sor apukat sã sã ãntrebi una pã alt kari ar fãșji aje.

Ponizni ãs maj mari ãm kraljevstva alu Dimizov

(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

²⁴ Isto așã su apukat apostoli unu svat ãntri jej, ka řjinji ar trãbuji sã fijã maj mari ãntrã jej. ²⁵ Așa Isus u zãs: "Kraljevi dã asta svet vladaleșci ku narodu pã koristu alor șã ari pučeri pã jej, řã jej sãngur zãșji kã fãșji benji. ²⁶ Ali nu ãj așã ku voj! Lasãc pã maj mari dãm voj sã fijã hãl maj ponizni, a hãl maj bãtãrn ka sluga. ²⁷ Aku řjinji ãj maj mari, gostu la masã ili poslužitelju kari ãj sluga? Hãl kari ãj la masã da nu? Ali ujtãci, ju mes ajișje ku voj ali ka sluga avostru. ²⁸ Voj ac rãmas ku minji pãm ãnșjirkalurje amelji. ²⁹ Kum mu dat Tata amnjov kraljevstva mijã, așã isto, ju voj da avovã, ³⁰ pravo sã mãnkãc șã sã bijec la masa ame ãm kraljevstva ame, șã sã řãdec pã prijestolje, sã sudulec pã dvanaest plemurlje dã Izrael."

Isus spunji alu apostolur dã kușnjur șã dã pretnjur řje vinji

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

³¹ Isus u zãs: "Șã tu řimun, řimun, punji ureci! Sotona u řjirut dopuștenje sã vã iskușulaskã ka pã pșenicã ãm sito.† ³² Ali ju mam arugat pãntru činji, dã ãnkridala ata sã nu kadã. Șã tu trãbã sã ãmbãlurec ãm vjerã pã fraci atej kãnd vij ãm napoj la minji."

³³ Petar u zãs: "Domnje ju mes spreman sã mã duk ãm čemicã șã sã mor ku činji!"

³⁴ Isus u ãntors vorba: "Lasã mã sã ac zãk kã kukoșu no kukuruzu astãș majnti dã řje tu mi tãgãdi ãm tri rãndur kã nu mã kunoșc."

³⁵ Isus jarã lju ãntribat: "Kãnd vam mãnat afarã fãr dã đibularuș șã fãr dã tãșc, ili cipiliș, arec ãm řjeva ka potreba?"

Jej u zãs: "Nu."

³⁶ Ali jãl u svãtit: "Maj mejnkulo, dakã avec đibularuș jec ku voj, șã isto așã șã tașka șã dakã nu aj mač vindĩ řubac șã

* ^{22,16} Pasha u podsjetilut pã izraelski narod kum Dimizov lju izbavalit dãm ropstvo dãm Egipat kãnd u žrtvovalit birkã a jej u pus sãnzji pã ușa alu kasa alor. Pã sličan način, Isus u mãnat pã birka alu Dimizov șã ku sãnzilje alu Isus sã oslobodulaskã pã narodu alor dãm grehurlje alor. Isus ãm napoj u vinji u vladali ka kralju, a atunșje vjernici ur ave mari feștã, jej ur slavalĩ kã Dimizov lju izbavali. † ^{22,31} Davao gãnde sã lji odvojulaskã dã la Isus ka kum seljak odvajaleșci pșenicã dã la ljuskã.

kumpără mač.[‡] 37 Kă sigurno trăbă să sã ispunulaskă ŝje are skris dă minji, anume: 'Jăl are smatralit dă zločinac'—isto ŝje u zăs proroci dă minji trăbă sã sã ispunulaskă."

³⁸ Atunŝje jej ur zăs: "Ujtăci Domnje, noj avenj doj mačur."

Jăl u ăntors vorba: "Aku ăj dăstul ku asta svat."[§]

Muka alu Isus ăm gardu dă Getsemanija
(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ Isus u mers aku la Planina dă maslinur, kum ave jăl običaj sã fakă, ŝă učenici aluj ur vinjit ku jăl. ⁴⁰ Kănd u vinjit jăl pã lok, jăl u zăs alor: "Arugăcăvă dă aje sã nu kădec ăm kuŝnjăl!"

⁴¹ Jăl su maknult ăndărăt dă la je aša dă parči ka kum aj vărli petră, ŝă u kăzut pã đinuc, ŝă sã aruga. ⁴² Jăl u zăs: "Tata, dakă tu găndeŝc je kljiŝtarusta dă patnjă dă la minji! Jară nu fiğă ame vojă mar ata fiğă făkută!" ⁴³ Atunŝje andalu dăm nor u vinjit ŝă lu ămbălurit pã jăl. ⁴⁴ Kum are ăm mari mukur jăl ŝă maj tari sã aruga. Ŝă znoju aluj su făkut ăm kapljicur, dă sănzi kura pã pământ. ^{*} ⁴⁵ Atunŝje Isus su skulat dăm aruguminici ŝă u mers ăm napoj la apostoli aluj. Jăl lju aflat kum sã kulka činjic dă žalji. ⁴⁶ Aša jăl lju zăs: "Adăŝje vă kulkăc? Skulăcăvă ŝă arugăcăvă sã nu kădec ăm kuŝnjăl!"

Isus ăj apukat

(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Iv 18,3–11)

⁴⁷ Isus inka svite kănd ur vinjit mulc ominj. Jej ur vinjit dă pã jăl. Unu dăm jej are ŝă Juda unu dăm dvanaest (12) apostolur. Jăl u vinjit dă apropi la Isus ŝă lu surutat ăm ubraz. ⁴⁸ Ali Isus ju zăs aluj: "Juda, izdaleŝc pã minji, Fiŝjoru alu Omuluj, ku surutala?"

⁴⁹ Apostoli kănd u văzut ŝje su dogodulit jej ur ăntribat: "Domnu, sã nji băčenj ku mačurlje?" ⁵⁰ Ŝă unu dăm jej u luvit ku maču pã sluga lu popa mari, ŝă ju tijet ureče.

⁵¹ Isus u zăs: "Dăstul, nu maj vă băceci!" Jăl u pus măna pã ureci ŝă lu iscjelilit.

[‡] 22,36 Kănd učenici majnti ur krenulit sã propovjedălaskă, Isus are tari popularan a ominji ur arătat gostoprimstvo lu heje kari propovjedale poruka alu Isus. Stvarurlje sã promjenule aku a mulc ominj su suprotstavali lu Isus a učenici trăbă sã sã păzaskă sã fiğă spremni sã sã osigurulaskă ŝă sã zaŝtitilaskă. 22,37 Iz 53,12 § 22,38 Aku ăj dăstul ku asta svat Asta ar puče sã fiğă: 1. jej ari dovoljno mačur, ku alčilje vorbi: "aku avenj dovoljno mačur" ili 2. Isus găndeŝci jej sã ŝce sã svitaskă dă aje kă ari mačevur: "Dăstul ăj asta svat dă mačevur". Kănd Isus svite kă ar trbuji sã kumpiri mačevur, jăl lji svite dă opasnost ku kari su afla. Jăl anume nu gănde sã kumpiri jej mačevur ŝă sã borulaskă.

^{*} 22,44 Ăm orikic starogrčki rukopisur nu ari 43. i 44. redak. † 22,53 vladalaskă tamaAje ăj vreme kănd Sotona lukră.

⁵² Atunŝje Isus u zăs lu mar popur ŝă lu straža dă Hram, ŝă lu bătărni kari ur vinjit afară protiv dă jăl: "Ac vinjit ku mačur ŝă ku palicur ka pã buntovník?" ⁵³ Nikad nac rădikat njiŝ ŝjeŝjtu protiv dă minji kănd arem ku voj ăm totă ză ăm Hram. Ali aku ăj vreme avostră ŝă sã vladalaskă tama."[†]

Petar tăgădeŝci pã Isus

(Mt 26,67–75; Mk 14,66–72; Iv 18,15–18, 25–27)

⁵⁴ Atunŝje jej lor apukat pã Isus, lor dus ăndărăt ŝă lor dus la kasa la maj mari popă. Petar sljedile pã dăparči. ⁵⁵ Fok ur făkut ăm sredina dă udvar, ŝă kum ŝăde lume akulo, Petar u vinjit ăntri jej. ⁵⁶ Una tănără sluŝkinja lu văzut kă ŝadi ăm lumina dă fok, u mucăt pã jăl tari ŝă u zăs dă pã aje: "Omusta are ku jăl isto."

⁵⁷ Ali jăl u tăgădit ŝă u zăs: "Nu, ju nu mes. Ju nu ăl kunosk pã jăl!"

⁵⁸ Nu mult dă pã aje altu om lu văzut ŝă u zăs: "Spunji! Tu jeŝc unu dăm jej!"

Ali Petar u ăntors vorba: "Ju nu mes!"

⁵⁹ Hunđiva unu ŝas dă pã aje altu om uporno tvrdăle: "Sigurno, asta om are ku jăl, kă jăl ăj Galilejac!"

⁶⁰ Ali Petar u zăs: "Ju nu ŝcuv dă ŝje sviteŝci!" Ŝă točno atunŝje kănd inka svite, kukoŝu u kukuruzăt. ⁶¹ Domnu su ăntors ŝă su ujtat pã Petar. Ŝă vorbilje lu Domnluj ur vinjit ăm napoj la Petar, kum u zăs jăl: "Majnti dă ŝje kukoŝu u kukuruză astăs tu mi tăgădi pã minji ăm tri răndur." ⁶² Ŝă Petar u mers afară ŝă plăngănt tari.

⁶³ Ominji kari ăl păze pã Isus ăŝ făŝje ŝjuf dăm jăl ŝă ăl băče. ⁶⁴ Jej ur pus fljancă pã oč, ăl luve ăm ubraz ŝă sã akăca dă jăl: "Ajde prorokuleŝci! Spunji nji ŝjinji ču luvit ăm ubraz?" ⁶⁵ Ŝă jej alu Isus ur zăs maj mulci urăci vorbi.

Isus ăj la maj mari sud

(Mt 26,59–66; Mk 14,55–64; Iv 18,19–24)

⁶⁶ Dă răkori ăm alta ză, bătărni, una ku mar popur ŝă učitelji dă zakonu alu Mojsije, ur adus pã Isus ăm nenće dă sudu

alor. ⁶⁷ Jej ur zäs: “Spunjinji dakä ješć tu Krist.”

Jäl u äntors vorba: “Sä vř spuj nu mac änkredi, ⁶⁸ šä sä vä äntreb pä voj dä Krist, voj nu ac äntoršji vorba. ⁶⁹ Aku maj menkulo ju, Fišjoru alu Omuluj, uj fi äm pučeri pä desna parći dä mäna lu Dimizov.”

⁷⁰ Šä jej toc ur zäs, “Atunšje tu ješć Fišjoru alu Dimizov?”

Šä jäl u äntors vorba: “Da baš kum zäšjec! Ju mes!”

⁷¹ Atunšje jej or zäs: “Šefälj dokazur maj mult nji träbujä? Noj sängur anj auzät dä gura aluj!”

23

Isus la Pilat kari are upravitelj šä rimljanin

(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Iv 18,28–37)

¹ Toc kari as re dio dä sud sor skulat šä lor adus pä Isus la Pilat. ² Šä jej sor apukat sä adukä optužbur protiv dä jäl: “Noj anj aflat kum strikä pä lumi. Jäl u zabranalit sä sä pláčaskä porezu lu Caru dä Rim. Jäl tvrdälešći kä jäl äj Krist Car.”

³ Pilat lu äntribat: “Ješć tu Car dä Židov?”

Isus u äntors vorba: “Da kum aj zäs tu.”

⁴ Pilat u zäs atunšje lu mar popur šä lu gärmadä dä lumi, “Ju nam aflat njimika dä šje šä optužuli šä suduli.”

⁵ Ali jej šä maj tari navalale: “Jäl bunulešći pä toc pä pämäntu anostru.* Su apukat sä änveci äm Galileja šä u vinjit äm Jeruzalem.”

Isus äm nenće lu Car Herod

⁶ Känd u auzät Pilat kä sä svitešći dä Galileja, jäl u äntribat: “Äj omusta dä m loku Galileja?” ⁷ Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mänt la Herod kari are äm Jeruzalem atunšje.

⁸ Herod are fälos kä veđi pä Isus. Kä dä mult gände sä ä vadä pä Jäl daje kä u auzät mult dä jäl, šä Herod sä nadale kä lu vide sä fakä čudur. ⁹ Herod svite mult, äntriba mulći, ali nu ju fost äntorsä njiš una vorba. ¹⁰ Mar popur šä učitelji dä zakonu alu Mojsije asre isto akulo šä jej ur zäs tari mar optužbur protiv dä Isus.

¹¹ Atunšje Herod šä stražurlje aluj äš fäšje

šodä dä m Isus šä ä fäšje buländ. Jej lor ämbräkat pä jäl äm haljinur dä Car šä lor mänt la Pilat. ¹² Šä äm aje zä Pilat šä Herod kari asre dužmanj aku asre urtaš.

Isus äm napoj la Pilat

(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Iv 18,39–19,16)

¹³ Atunšje Pilat u čimat una pä mar popur šä pä alci vođur kari as re židovi šä pä gärmadä dä lumi. ¹⁴ Jäl lju zäs: “Voj ac adus pä omusta kä bunule pä lumi ali ju vä uvjerälesk kä känd ä l ispičem nam aflat njiš šefälj krivicä am jäl. Jäl nu äj duvinä njiš dä una krivicä dä šje ac optužulit. ¹⁵ Njiš Herod nu aflat njimik äm jäl, kapu lu mänt äm napoj la noj. Jäl no fäkut njimika sä zavredilaskä kaznä dä morći. ¹⁶ Ju uj da sä ä l bičalaskä benji benj šä luj släbuzä.”

Da li Pilat u släbuzä pä Isus ili pä Baraba?

¹⁷ † ¹⁸ Ali jej ur mužjit äm grupur tari, “Ändärät ku omusta! Noj gändenj sä ä l släbož pä Baraba!” ¹⁹ (Baraba are äm čemicä kä bunule pä lumi äm Jeruzalem šä u amurät.) ²⁰ Pilat daje gände sä släbodä pä Isus šä äša lju svätit alor äm napoj, ²¹ Ali jej tot ur mužjit maj tari: “Punjecäl pä krušji! Punjecäl pä krušji!”

²² Atunšje po treći ränd, jäl lju svätit alor: “Adišje? Spunjecäm šje rov u fäkut omusta? Ju nu pot afla njimik rov sä zasluzulaskä morći. Äša luj dä sä ä l bičalaskä šä atunšje läsa sä fägä.”

²³ Ali jej mužje šä maj tari, šä zahtjevale sä ä l pujä pä krušji. Šä napokon jej ur kápätat šje gände. ²⁴ Pilat u dat zapovjed sä sä fakä kazna šje ur zahtjevalit jej. ²⁵ Äša äm tokmä ku zahtjevula, jäl u släbuzät dä m čemicä pä om šje u rädikat bunä šä u amurät ali jäl u äntors pä Isus la jej sä ä l pujä pä krušji.

Pä Isus ä l punji pä krušji

(Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Iv 19,17–27)

²⁶ Šä kum lor dus ändärät pä Isus, jej ur apukat pä om šje sä čima Šimun, dä m varušu Cirena, kari vinje akasä dä m sat. Jej ur pus krušje pä jäl sä dukä äm loku lu Isus. ²⁷ Multä lumi ä l sljedile pä Isus šä mujer kari plänžje šä žalale pä jäl. ²⁸ Isus u äntors la jej šä lju zäs: “Mujerilje dä m Jeruzalem, nu plänžjec päntu minji, mar plänžjec päntu voj šä päntu kupiji

^{22,69} Ps 110,1 * ^{23,5} toc pä pämäntu anostru Äm original skrijä: “pä m äntragä Judeja”. Ali äjišje sä odnosulešći pä rimska provincija “Judeja”, pä cijela domovina alu Židov. † ^{23,17} Äm bätärnji grćki rukopisur äj: ¹⁷ “Jej ave običaj pä festival kä are obavezalit pä unu dä m zatvoreniš sä släbodä afarä.” Vejs Mt 27,15; Mk 15,6.

avoštri. ²⁹ Kã anume u vinji vremi[†] kãnd ur zãšji lume, ‘Blagoslovuliçi ãs elje kari nikad no ar avut šã injimilje kari nikad nor avut purtat kupij šã cãcãlje kari nikad nor avut lapçi ãm jelji!’[§] ³⁰ Lume sor apuka atunšje sã zãkã lu planinur: ‘Kãdec žos pã noj!’ šã lu ðalur: ‘Astupãcãnji!’ ³¹ Kã dakã fašji dastafelji stvarur lu ljemnjilje verž, šje nar puçe sã peci uskat?’*

³² Akulo asre isto doj alci, amãndoju kriminalci kari trãbã sã fijã pus pã krušji sã mori ku Isus una. ³³ Kãnd ur vinjit pã loku šje sã čima osu ðã kap, jej lor apukat šã lor pus pã krušji, una ku doj kriminalci, unu pã desna, unu pã ljeva parçe aluj.

³⁴ Šã Isus u zãs: ‘Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šćijã šje fašji.’[†] Šã vojnici ur skos kockã sã sã ãmperci ðãm coljilje aluj ãntri jej.

³⁵ Lume stãće šã sã ujeta; šã vladarur asre akulo šã ãl rãde: ‘Jãl u spasalit pã alci. Aku dakã ãj Krist, akuljes ðã la Dimizov, lasã sã sã spasalaskã sãngur!’ ³⁶ Kãtãnjilje isto ãš fãšje šjuf ðãm jãl. Šã jej ur vinjit šã u ãmbijet aluj ucãt.[‡] ³⁷ Jej ur zãs: ‘Dakã ješč tu Caru ðã Židov, spasaleščići pã činji sãngur!’ ³⁸ Sus la kap are skris: ‘Asta ãj Caru ðã Židov.’

Doj kriminalc una pã krušji ku Isus

³⁹ Unu ðãm eje kriminalc kari ãs re puš pã krušji ku Isus ãl vredile šã jãl u zãs: ‘Dakã ješč tu Krist, atunšje spasaleščići, šã pã noj isto!’

⁴⁰ Altu kriminalac lu mužjit pã elši šã u zãs: ‘Nu ci frikã ðã Dimizov? Tãrpãlešč ista kazna ka jãl. ⁴¹ Tu šã ju šćenj ista pravedno kaznalic. Noj anj kãpãtat kaznã ðã lukrurlje relji, ali omusta no fãkut njimika.’ ⁴² Atunšje ju zãs lu Isus: ‘Isuse, ãngãndeščići tu ðã minji kãnd u vinji ãm kraljevstva ata.’

⁴³ Isus ju zãs ãm ãnturšjalã ðã vorba: ‘Anume, ju ãc zãk: astãš vi fi ku minji ãm Raj!’

[†] 23,29 Asta vremi u vinjit 70 aj ðã pã Krist. Kãtãnjilje ðã Rim u opkolulit šã uništilit Jeruzalem šã u murit pã mulc židovur. [§] 23,29 ãm aje vremi kupiji ãm Jeruzalem ur trpãli tari urãt. Atunšje ominji ur gãndi kã ãj maj benji ðã ominj sã nu ajvi kupij. Nuj tugã maj mari kãnd vejs kum kupiji alor pataleščići ili mori. **23,30** Hoš 10,8 * **23,31** Uskat ljemnu maj tari ardi ðã kit verdi ljemnu. Ardala značãleščići patalalã ili kaznã. Isus are pã krušji ka verdi ljemnu ðaje kã jãl nu zaslužilil sã ardã (sã trpãlaskã). Ominji kari u odbacalit pã Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužilil sã ardã (sã patalaskã) ðã grehurlje alor. [†] 23,34 šã Isus u zãs: ‘Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šćijã šje fašji.’ ãm orikic grčki rukopisur nuj asta skris. **23,34** Ps 22,18 [‡] 23,36 Ocãt are jeftinã buturã kari obiçni ominj bije. Vojnici fãšje šjuf ðãm Isus šã ãj ðãde jeftinã buturã alu šjinjiva kari ãj kralj. **23,36** Ps 69,21 [§] 23,45 feringã ãm Hram Asta feringã are 25 metara ðã nalt šã odvajale svãnt loku ðã la Hram.

Morče lu Isus

(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Iv 19,28–30)

⁴⁴ Kãnd are hundiva ðãmnjaza, are ãntunjerik ãntreg pãmãntu pãn ãm tri (3) šasur. ⁴⁵ Sorilje are ãntunjerik, šã feringã ãm Hram[§] su tijet pã pola. ⁴⁶ Atunšje Isus u plãns ãm graj tari šã zãšje: ‘Tata ãm mãnjlilje atelji ju puj duhu amnjov.’ Kãnd u zãs Isus asta, jãl u murit.

⁴⁷ Kãnd u vãzut asta kapetanu šje u fost, jãl u slavalit pã Dimizov kum u zãs: ‘Omusta are sigurno pravedan!’ ⁴⁸ Šã totã lume kari sor akuljes sã vadã kum lor punji pã krušji, kãnd ur vãzut šje u fost, ur mers akasã šã ãš bãče ðã žalji čepturlje. ⁴⁹ Ali toc kari ãl kunuščice pã jãl una ku mujerilje kari ur vinjit ku Isus ðãm Galileja stãće šã sã ujeta ðã ðãparçi.

Josip punji ãm gropã pã Isus

(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Iv 19,38–42)

⁵⁰ Are om šje sã čima Josip. Jãl are član ðã mari sud ðã židov. Bun om šã pravedan ⁵¹ kari no ðat pã prav la odlukurlje šje ur fãkut ku Isus. Jãl are ðãm Arimateja, unu varuš la Judeja šã are ðãm unu kari aščipta sã vijã kraljevstvo lu Dimizov. ⁵² Omusta u mers la Pilat šã lu ãntribat dakã poçi kãpãta tela lu Isus. ⁵³ Josip u lot žos pã Isus ðã pã krušji šã lu ãnvãlit ãm plahťã. Šã lu pus ãm gropã šje are sklesalitã ðãm petrã ãm kari inka njime no fost ãngrupatã. ⁵⁴ Zuva ðã priprema are šã zuva ðã sãmbãta vinje.

⁵⁵ Mujerilje kari ur vinjit ku Isus ðãm Galileja isto ãl sljedile. Jelji ur vãzut grupa, šã kum are tela aluj postavalitã. ⁵⁶ Aša ur mers ãm napoj šã ur pripremitil uloj šã parfemur sã ungã tela alu Isus, ali pã zuva ðã sãmbãta jej sã odmarale ðã pã zapovjed alu Mojsije.

24

Isus nuj maj mult ãm gropã

(Mt 28,1–10; Mk 16,1–8; Iv 20,1–9)

¹ Elši zuva dă săptămână, are duminjica, tari dă điminjaca mujerilje ur mers la gropă, ša aduše uloj ku miros šje ur pripremilit. ² Jej ur aflat petră* kă u fost ăntorsă ăndărăt dă la gropă. ³ Kănd ur tunat jej nor aflat tela lu Domnu Isus. ⁴ Ša atunšje, kănd inka stăce akulo ăm šok, ujtăci! Doj ominj stăce lăngă jelji ăm colji šje svitlăze. ⁵ Mujerilje sur ănfrikušat tari, kapu sur poklonulit păn la pămănt ku ubrazu ša ominji lJOR zăs: “Adiše kutăc pă om ăm kust ănră ominj morc?” ⁶ Jăl nuj ajiše. Jăl u uskrsnulit! Ăngăndecăvă šje vu zăs jăl kănd are inka ăm Galileja: ⁷ “Trăbă ju Fišjoru Omuluj să fjuv dat ăm mănjlje lu ominji rej ša să mă puji pă krušji daje să uskrsnulaskă pă treća (3) ză.”

⁸ Atunšje jej sor ăngăndit dă vorbilje aluj. ⁹ Kănd sor ăntors dă la gropă kutotu asta ur spus alu jedanaest (11) apostolur ša alu toc. ¹⁰ Jelji as re Marija dăm varušu Magdala, Ivana ša Marija, mumăsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur. ¹¹ Ali puvešce alu mujeriljelje lju su văzut alu apostolur kă svite bulunzemi, dă aša nu ljur ănkruzit. ¹² Ali Petar su skulat ša u aljirgat la gropă. Akulo u stat să să ujcî ăm nontru, ša u văzut numa plahță. Atunšje u mers ăm napoj hundi are ša să ăntriba šje u fost aje.

Isus să arată la učenikur pă kalje ăm Emaus

¹³ Ăm aje ista zuva doj (2) učenikur măržje ăm lok Emaus, jedanaest (11) kilometara dăm Jeruzalem. ¹⁴ Jej svite una ku alt šje u fost. ¹⁵ Atunšje kănd svite ša kănd să ăntriba dă kutotu aje, Isus săngur u vinjit ša umbla ku jej. ¹⁶ Ali alu oči alor are uskratalit să nu ăl kunoskă pă Isus.

¹⁷ Isus lju ăntribat pă jej: “Ša šje raspravljalec aša iskreno kănd umblăc?” Ša jej ur stat trišč.

¹⁸ Unu dăm jej, unu kari să čima Kleofa, ju ăntors vorba: “Ješč tu jedini stranac ăm Jeruzalem kari nu šćijă šje u fost ajiše ăm zadnji par zălji?”

¹⁹ Isus u ăntribat: “Šje u fost?”

Jej ur ăntors vorba: “Dă kutotu šje su dogodulit ku Isus dăm Nazaret. Jăl are Prorok, om bălour ăm djelur, ša ăm vorbi ăm njenće lu Dimizov, ša la lumi. ²⁰ Mar popur ša anoštri poglavarur lor dat să

sudulaskă pă Isus pă morči, ša jej lur pus pă krušji! ²¹ Noj nji nadalenj kă ăj jăl ala unu kari u otkupili Izrael. Ša astăs ăj treća (3) zuva dă atunšje. ²² Ali pă aje kutotu orikici mujer dăm grupa anostră nju iznenadalit benji benji. Dă răkori dă điminjacasta jelji ur mers la gropă. ²³ Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit ăm napoj să nji zăkă kă ur văzut vizijă dă andelj dă kari ur zăs kă Isus ăj ăm kust. ²⁴ Orिकic dăm grupa anostră ur mers la gropă să vadă ša ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor văzut pă jăl.”

²⁵ Ša Isus lju zăs: “O voj ominj bulănz ša ăm sufljičilje avoštri nu šćec spremni să ănkriđec šje ur zăs proroci! ²⁶ Nar trăbuji Krist să patalaskă dă toči stvarurlješce ša atunšje Dimizov să ăl proslavalaskă?”[†] ²⁷ Jăl u spus maj menkulor šje are zăs dă jăl, ăm toči svănti kenvijur; su apukat ku Mojsije ša păm toc Proroci.

²⁸ Kănd ur vinjit dapropi ăm lok hundi măržje, Isus su arătat ăm namjeră să mergă maj menkulor. ²⁹ Ali jej lor nagovorulit să rămăji. “Rămănji ku noj; mar ăj kasno. Zuva ăj mar gata.” Atunšje jăl u mers ăm nontru să rămăji ku jej. ³⁰ Atunšje kănd are ku jej la masă, Isus u lot pită, u blagoslovolitu ša u rupt ăm dovă ša lju dat alor. ³¹ Aku oči alor puće să vadă, ša jej lor kunuskut, ša dă pă aje Isus u nestalit.

³² Ša jej ur zăs una la alt: “Nu nji arde sufljičilje anoštri kănd svite jăl ku noj pă kalji, ša kănd nji objasnale jăl svăntă kenvijă?” ³³ Atunšje jej sor skulat ša ur mers ăm napoj ăm Jeruzalem. Akulo ur aflat pă jedanaest (11) apostolur una pă kupă, ša pă orikic alci ku jej. ³⁴ Ešće lJOR spus: “Domnu anume u uskrsnulit, ša su arătat la Šimun.” ³⁵ Doj (2) učenikur ur spus šje ur păcăt pă kalji, ša kum lor kunuskut kănd u rupt pita.

Isus să arată la učenikur

(Iv 20,19-23)

³⁶ Čak ša kănd svite dă aje šje ur păcăt, Isus stăce akulo ănră jej ša jăl lju zăs: “Putuljală fiğă ku voj!” ³⁷ Jej as re zubunjič ša ănfrikušac kă jej gănde kă veđi duh. ³⁸ Ali Isus u zăs: “Adiše vi frikă? Ša adăšje vinji sumnjur ăm sufljičilje avoštri? ³⁹ Ujtăcăvă la pišjorilje amelji ša la mănjlje amelji! Ujtăcăvă ju mes! Punjec mănjlje ša uvjerilecăvă, kă duh nari karnji ša osă

* **24,2** petră Asta are mar, isklesan okruglă petră dovoljno mari să askundă ulaz dă mărmanči. Trăbuje maj mulc ominj să maknalaskă petră. **24,7** Lk 9,22 † **24,26** Asta svitešči dă vremi kănd Isus u kăpăta čast ša slava kănd jăl u fi car.

kum viđec kum ju am.”⁴⁰ Känd u zäs asta jăl lju arätat mänjilje ša pišjorilje.

⁴¹ Ali dä fälušuja mari, jej inka nu änkride, ša sä čudule. Jäl lju zäs: “Avec ajiše šjeva dä mänkat?”⁴² Jej jur dat aluj dārab dä pešci fript. ⁴³ Isus u lot ša u mänkat äm nence alor.[‡]

⁴⁴ Isus lju zäs: “Asta äj aje šje ju vä svitem avovä känd arem inka ku voj: kutotu stvarurlje kari dä minji as re skrišä äm zakonu lu Mojsije, ša äm kenvijurlje dä prorokur ša äm Psalmur träbujje sä sä ispunulaskä.”⁴⁵ Atunšje jăl lju däsväkut gändurlje alor sä potä sä prišjepi sväntä kenvija. ⁴⁶ Jej u zäs: “Asta äj skris äm sväntä kenvijä: kä Krist träbä sä patalaskä ša sä uskrsnulaskä dām morc pä treća (3) zä. ⁴⁷ Isto aša änkäjalä ša jirtala dä grehur ar träbujji sä fijä propovjedalići äm

numilje aluj alu toći nacijurlje aša Dimizov lju jirta grehurlje alor, ša sä sä apušji elši ku propovjed äm Jeruzalem. ⁴⁸ Voj ščec svedoci dä stvarurlješče.

⁴⁹ Ša ju uj mänä žos pä voj Duh svänt šje Tata amnjov u igirit. Ali rämānjec ajiše äm varuš pän šje nu vic fi ämbräkac ku pučeri dä sus!”[§]

*Isus sä äntoršji äm nor
(Mk 16,19–20; Dj 1,9–11)*

⁵⁰ Isus lju dus dä apropi äm lok Betanija. Jäl u räđikat mänjilje äm sus ša lju blagoslovulit pä jej. ⁵¹ Ša känd lji blagoslovule pä jej, jăl u fost räđikat ša dus sus äm nor. ⁵² Jej sä klanjale la jäl, ša ku fulušuje mari sur äntors äm Jeruzalem, ⁵³ ša äm Hram cijelo vreme äl blagoslovule pä Dimizov.

[‡] 24,43 Asta u fäkut sä lji areci kä nuj duh, kä duhovur nu mänänkä.

[§] 24,49 ämbräkac ku pučeri dä sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum coljilje astupä pä osobä, ku aje u kápata sila dä Svänt duhu sä svjedočulaskä lu alci dä Isus.